WROCŁAWSKIE WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

PISMO URZĘDOWE KURII ARCYBISKUPIEJ WROCŁAWSKIEJ

Rok XLI | Wrocław, październik - grudzień 1988 r. | Nr 4

I. AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

32

SEKRETARIAT STANU

Watykan, 18 września 1988 r.

Jego Eminencja
Ks. Henryk Kardynał GULBINOWICZ
Arcybiskup Metropolita Wrocławski
Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski
d/s Duszpasterstwa LUDZI PRACY
ul. Katedralna 11
50-328 Wrocław

TELEGRAM

DOROCZNA OGÓLNOPOLSKA PIELGRZYMKA LUDZI PRACY NA JASNĄ GÓRĘ DAJE NAM OKAZJĘ, ABY NA NOWO WYRAZIĆ SZCZEGÓLNĄ WIĘŹ I DUCHOWĄ BLISKOŚĆ Z KAŻDYM CZŁOWIEKIEM W UMIŁOWANEJ OJCZYŹNIE, KTÓRY POPRZEZ PRACĘ WSPÓŁDZIAŁA Z BOGIEM W DZIELE STWORZENIA I ZBLIŻA SIĘ W TEN SPOSÓB DO SAMEGO STWÓRCY I DO STWORZENIA.

MODLĘ SIĘ GORĄCO WRAZ Z PIELGRZYMAMI, ABY PRACA W NASZEJ OJCZYŹNIE CORAZ BARDZIEJ SŁUŻYŁA CZŁOWIEKOWI I PRZYCZYNIAŁA SIĘ DO JEGO WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU, ABY GO NIE ZUBOŻAŁA, ALE UBOGACAŁA MATERIALNIE I DUCHOWO, ABY PO PROSTU POMAGAŁA MU STAWAĆ SIĘ CORAZ BARDZIEJ CZŁOWIEKIEM.

ZAWIERZAJĄC PANI JASNOGÓRSKIEJ UCZESTNIKÓW VI OGÓLNOPOLSKIEJ PIELGRZYMKI ORAZ ICH TRUDNE SPRAWY ZWIĄZANE Z CODZIENNYM REALIZOWANIEM EWANGELII PRACY, Z SERCA UDZIELAM WSZYSTKIM I KAŻDEMU Z OSOBNA, ICH RODZINOM, ŚRODOWISKOM I WARSZTATOM PRACY APOSTOLSKIEGO BŁOGOSŁAWIEŃSTWA: W IMIĘ OJCA I SYNA I DUCHA ŚWIĘTEGO.

JAN PAWEŁ II, PAPIEŻ

Kongregacja Kultu Bożego

KONCERTY W KOŚCIOŁACH

I. MUZYKA W KOŚCIOŁACH POZA OBRZĘDAMI LITURGICZNYMI

1. Zainteresowanie muzyką jest jedną z cech współczesnej kultury. To, że dzięki pośrednictwu radia, płyt, kaset i telewizji: można dziś z taką łatwością słuchać muzyki poważnej w domu, nie zmniejszyło, a wręcz pogłębiło potrzebę uczestnictwa w koncertach i słuchaniu jej „na żywo". Jest to zjawisko pozytywne, gdyż muzyka i śpiew sprzyjają duchowemu uwzniośleniu.

Rosnąca ilość koncertów doprowadziła ostatnio do tego, że w wielu krajach odbywają się one często w kościołach. Dzieje się tak z różnych powodów, takich jak trudności ze znalezieniem odpowiednich pomieszczeń; wymogi akustyki, które wnętrza kościołów zazwyczaj spełniają; względy estetyczne, skłaniające do wykonywania utworów muzycznych w pięknym otoczeniu; zwyczaj odtwarzania dzieł muzycznych w środowisku, w którym one powstały; również przyczyny czysto praktyczne, zwłaszcza jeśli chodzi o koncerty organowe, bowiem organy wchodzą zazwyczaj w skład wyposażenia kościoła.

2. Równolegle z tym zjawiskiem o charakterze kulturowym, także w Kościele pojawiła się nowa sytuacja.

Podczas obrzędów liturgicznych Scholae cantorum miały zwykle mało okazji do zaprezentowania swojego normalnego repertuaru, czyli sakralnej muzyki polifonicznej. Stąd zrodziła się inicjatywa organizowania w kościołach koncertów muzyki sakralnej. Podobnie stało się ze śpiewem gregoriańskim, który wszedł do programu koncertów organizowanych w kościołach i poza nimi.

Na uwagę zasługuje także inicjatywa „koncertów duchowych", nazywanych tak ze względu na rodzaj prezentowanej muzyki, którą można uznać za sztukę religijną, zawarte w niej motywy, towarzyszące jej słowa, a także miejsca, w których jest ona zazwyczaj wykonywana.

Koncerty te mogą być niekiedy połączone z czytaniem Pisma, modlitwą i medytacją. Zbliżone są więc do „praktyk nabożnych".

3. Zjawisko coraz częstszego wykorzystywania kościołów jako miejsca koncertów stawia proboszczów i rektorów wobec pytań, które wymagają odpowiedzi.

Udostępnianie kościołów na wszelkiego typu koncerty wywołuje sprzeciw i niezadowolenie wielu wiernych, zaś bezwzględna odmowa ich udostępnienia byłaby źle przyjęta przez organizatorów, muzyków i śpiewaków.

Przede wszystkim należy mieć tu na uwadze samą istotę i przezna-

czenie kościołów. Kongregacja Kultu Bożego uważa za słuszne zaproponowanie Konferencjom Episkopatów oraz kompetentnym krajowym komisjom do spraw liturgii i muzyki sakralnej elementów do refleksji i właściwej interpretacji norm kanonicznych, odnoszących się do wykonywania w kościołach różnego rodzaju utworów muzycznych; muzyki i śpiewu o charakterze liturgicznym, muzyki powstałej z inspiracji religijnej, muzyki nie religijnej.

4. Jest rzeczą niezbędną, by w kontekście współczesności ponownie odczytać ogłoszone wcześniej dokumenty, a przede wszystkim Konstytucję o liturgii świętej Sacrosanctum Concilium, Instrukcję Musicam sacram z 5 września 1967 roku, Instrukcję Liturgicae instaurationes z 5 września 1970 roku, a także mieć na uwadze kanony 1210, 1213 i 1222 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Niniejszy list jest poświęcony przede wszystkim sprawie wykonywania utworów muzycznych w kościele poza obrzędami liturgicznymi. Kongregacja Kultu Bożego pragnie w ten sposób dopomóc poszczególnym biskupom w podejmowaniu decyzji pasterskich, uwzględniających sytuację społeczno-kulturalną ich środowisk.

II. ELEMENTY DO REFLEKSJI

ISTOTA I PRZEZNACZENIE KOŚCIOŁÓW

5. Zgodnie z tradycją, którą ukazuje Ryt poświęcenia kościoła i ołtarza, świątynie są przede wszystkim miejscem, w którym gromadzi się lud Boży. Lud Boży „zgromadzony w jedności Ojca, Syna i Ducha Świętego, jest Kościołem, świątynią Boga zbudowana z żywych kamieni, gdzie w duchu i prawdzie wielbi się Ojca. Już w najdawniejszych czasach pojęciem „kościół" został objęty również budynek, w którym wspólnota chrześcijańska gromadziła się, by słuchać słowa Bożego, razem się modlić, przyjmować sakramenty, sprawować Eucharystię" i wielbić ją tam jako trwający nieustannie sakramet (por. Poświęcenie olejów, kościoła i ołtarza, C.E.I., 1980 rozdz. II, 1).

Tak więc kościołów nie można uważać za zwyczajne miejsca „publiczne", mogące służyć wszelkiego rodzaju zgromadzeniom. Są to miejsca święte, przeznaczone wyłącznie i na stałe, od momentu ich konsekracji lub poświęcenia, do sprawowania kultu Bożego.

Świątynie są widzialnym znakiem Kościoła pielgrzymującego na ziemi i zapowiedzią niebieskiego Jeruzalem; miejscami, w których już teraz, na tym świecie, urzeczywistnia się tajemnica komunii pomiędzy Bogiem i ludźmi. Zarówno w miastach, jak i na wsiach, kościół jest uważany także dzisiaj jako dom Boży, czyli znak Jego zamieszkania wśród ludzi. Pozostaje on miejscem świętym również wtedy, gdy nie odbywają się w nim obrzędy liturgiczne.

W niespokojnym i pełnym zgiełku społeczeństwie, zwłaszcza w wielkich miastach, kościoły są również miejscem, gdzie w ciszy i modlitwie ludzie znajdują duchowe uspokojenie lub światło wiary.

Jednakże dzieje się tak tylko wtedy, gdy kościoły zachowują swoją tożsamość. Wykorzystywanie kościołów do celów niezgodnych z ich przeznaczeniem zagraża właściwej im funkcji i znaku chrześcijańskiej tajemnicy, wyrządzając mniej lub bardziej poważną szkodę pedagogii wiary i wrażliwości ludu Bożego. Jak bowiem mówi Pan: „Mój dom będzie domem modlitwy" (Łk 19, 46).

ZNACZENIE MUZYKI SAKRALNEJ

6. Należy tu podkreślić pozytywną rolę tak wokalnej, jak i instrumentalnej muzyki sakralnej. Pod pojęciem muzyki sakralnej rozumiemy taką „muzykę", która służy sprawowaniu kultu Bożego i jako taka odznacza się charakterem sakralnym i łagodnością form" (Musicam sacram, 4a). Kościół uważa ją za „skarbiec nieocenionej wartości, wybijający się ponad inne sztuki" i przyznaje jej „służebną funkcję (...) w liturgii" (Sacrosanctum Concilium, 112). Zaleca także, aby ów skarbiec „z największą troskliwością zachowywać i otaczać opieką" (por. tamże, 114).

Kiedy muzyka sakralna wykonywana jest podczas nabożeństwa, winna ona być dostosowana do rytmu i wymogów liturgii. Pociąga to za sobą nierzadko konieczność wykonywania tylko fragmentów dzieł, które powstały w czasach, kiedy czynne uczestnictwo wiernych w liturgii nie było przedstawione jako źródło autentycznej duchowości chrześcijańskiej (por. Sacrosanctum Concilium, 14; Pius X, Tra le sollecitudini).

Zmiany w zasadach wykonywania utworów muzycznych są analogiczne do tych, które dotyczą innych dzieł sztuki, służących sprawowaniu liturgii. Przebudowie uległy na przykład prezbiteria, poprzez usytuowanie miejsca przewodniczenia liturgii, ambony i ołtarza versus populum. Nie świadczy to bynajmniej o braku poszanowania dla przeszłości, ale służy wyższemu celowi, jakim jest dążenie od uczestnictwa całego zgromadzenia. Ewentualne wykonanie dzieł muzycznych w postaci skróconej może być uzupełnione prezentacją ich w całości poza liturgią w formie koncertów muzyki sakralnej.

ORGANY

7. Rola organów w czasie sprawowania liturgii jest dzisiaj bardzo ograniczona. Dawniej, gdy wierni byli tylko „niemymi i biernymi widzami" ubrzędów liturgicznych, dźwięk organów zastępował ich czynne uczestnictwo (Pius XI, Divini cultus, 9).

Organy mogą służyć podczas nabożeństwa jako akompaniament i

wzmocnienie śpiewów wykonywanych zarówno przez zgromadzenie wiernych, jak przez scholę. Ich dźwięk nie może jednak zagłuszać modlitw lub śpiewu celebransa, ani też czytań lektora lub diakona.

Zgodnie z tradycją milczenie organów winno być również przestrzegane w okresach pokutnych (Wielki Post i Wielki Tydzień), w czasie Adwentu oraz podczas liturgii za zmarłych. W tych przypadkach organy mogą towarzyszyć jedynie śpiewom.

Wskazane jest, aby muzyka organowa rozbrzmiewała nawet przez dłuższy czas jako przygotowanie do liturgii i po jej zakończeniu.

Jest rzeczą najwyższej wagi, aby wszystkie kościoły, a przede wszystkim, bardziej znaczące, posiadały kompetentnych muzyków oraz wysokiej jakości instrumenty. Szczególną troską otaczać należy organy zabytkowe, które wciąż zachowują swą wielką wartość.

III. WSKAZANIA PRAKTYCZNE

8. Użytkowanie kościołów reguluje kanon 1210 Kodeksu Prawa Kanonicznego: „W miejscu świętym dopuszcza się tylko to, co służy sprawowaniu i szerzeniu kultu pobożności i religii, a zabrania się tego, co jest obce świętości miejsca. Ordynariusz miejscowy może przejściowo zezwolić na użycie go do innych celów, jednakże nie przeciwnych świętości miejsca".

Zasada, że kościół może być wykorzystywany tylko do tych celów, które nie sprzeciwiają się świętości miejsca, stanowi kryterium pozwalające otwierać podwoje kościoła przed koncertami muzyki sakralnej lub religijnej bądź je zamykać przed muzyką innego rodzaju. Wszak najpiękniejsza nawet muzyka symfoniczna sama w sobie nie jest muzyką religijną. Takie określenie musi wyraźnie wynikać z pierwotnego przeznaczenia utworów muzycznych lub pieśni, a także z ich treści. Jest niezgodne z prawem wykonywanie w kościele muzyki, która nie zrodziła się z inspiracji religijnej i została skomponowana z myślą o określonych środowiskach świeckich, niezależnie od tego, czy jest to muzyka dawna, czy współczesna, czy stanowi dzieło reprezentujące najwyższy poziom, czy też posiada charakter sztuki ludowej. Jej wykonywanie oznaczałoby brak szacunku wobec świętości kościoła, a także samego utworu muzycznego, który nie powinien być wykonywany w niestosownym dla niego kontekście.

Na władzy kościelnej spoczywa obowiązek swobodnego wykonywania swoich uprawnień w miejscach świętych (por. kan. 1213), a więc także podejmowania decyzji w sprawie użytkowania kościoła i troszczenia się o zachowanie jego sakralnego charakteru.

9. Muzyka sakralna, czyli skomponowana dla celów liturgicznych, która z przyczyn obiektywnych nie może być wykonywana podczas nabożeństwa, a także muzyka religijna, to znaczy oparta na tekstach biblijnych lub mszalnych, bądź odnosząca się do Boga, Najświętszej

Maryi Panny, świętych czy Kościoła, może być wykonywana w świątyni poza obrzędami liturgicznymi. Utwory organowe i inne, zarówno wokalne, jak instrumentalne, mogą służyć i sprzyjać pogłębianiu pobożności i ducha religijnego. Spełniają one szczególnie istotną rolę:

a) jako przygotowanie do głównych uroczystości liturgicznych bądź podkreślenie ich świątecznego charakteru, wykraczającego poza same obrzędy liturgiczne;

b) w uwydatnieniu specyficzności różnych okresów liturgicznych;

c) w stwarzaniu w kościele atmosfery piękna i medytacji, pomagającej i sprzyjającej otwarciu się na wartości duchowe również tym osobom, które pozostają z dala od Kościoła;

d) w tworzeniu takiego kontekstu, który ułatwia i uprzystępnia głoszenie słowa Bożego, na przykład czytanie Ewangelii;

e) w zachowywaniu skarbów muzyki kościelnej, które nie mogą zaginąć, utworów instrumentalnych i śpiewów, które powstały dla celów liturgicznych, a które nie mogą wejść w całości do dzisiejszych nabożeństw; muzyki duchowej, jak oratoria, pieśni religijne, które wciąż stanowią środek duchowej komunikacji;

f) jako pomoc dla zwiedzających i turystów w lepszym zrozumieniu sakralnego charakteru kościoła, poprzez koncerty organowe odbywające się o określonej porze.

10. Zezwolenie per modum actus na zorganizowanie koncertu w budynku kościoła wydawane jest przez ordynariusza. Może ono dotyczyć jednego koncertu. Wyklucza się możliwość objęcia jednym zezwoleniem większej ilości imprez, wchodzących na przykład w skład festiwalu, czy też cyklu koncertów.

Biskup diecezjalny jeśli uzna to za niezbędne, może — zgodnie z Kodeksem Prawa Kanonicznego (1222, par. 2) — przeznaczyć kościół nie służący kultowi Bożemu na audytorium, w którym będą się odbywały koncerty muzyki sakralnej lub religijnej, a także muzyki świeckiej, pod warunkiem, że nie będzie się to sprzeciwiało świętości miejsca.

W wypełnianiu tego pasterskiego zadania ordynariusz winien korzystać z pomocy i rady komisji diecezjalnej do spraw liturgii i muzyki sakralnej.

Potrzeba uszanowania świętości kościoła nakłada na organizatorów, pragnących uzyskać zezwolenie na koncert, obowiązek przestrzegania następujących warunków, które mogą zostać uściślone przez miejscowego ordynariusza:

a) winni przedłożyć w określonym terminie pisemne podanie do miejscowego ordynariusza, podając datę i godzinę koncertu, a także program z wyszczególnieniem tytułów utworów i ich autorów;

b) po uzykaniu zezwolenia od ordynariusza, proboszczowi bądź rektorzy kościołów winni ustalić szczegóły koncertu z chórem bądź orkiestrą, spełniającymi wyżej wskazane zasady;

c) wstęp do kościoła winien być wolny i bezpłatny;

d) strój i zachowanie zarówno wykonawców, jak widzów, winny odpowiadać sakralnemu charakterowi kościoła;

e) muzycy i śpiewacy nie powinni występować w prezbiterium. Najwyższym szacunkiem należy otaczać ołtarz, krzesło celebransa i ambonę;

f) Najświętszy Sakrament winien być przechowywany, w miarę możliwości, w przyległej kaplicy lub w innym miejscu bezpiecznym i stosownie przyozdobionym (por. Kodeks Prawa Kanonicznego, kan. 938, par. 4).

g) prezentacja i ewentualne komentarze nie powinny ograniczać się do podania wiadomości z zakresu sztuki czy historii, ale służyć głębszemu zrozumieniu muzyki i duchowemu uczestnictwu słuchaczy;

h) organizatorzy koncertu winni zobowiązać się na piśmie do odpowiedzialności cywilnej, pokrycia kosztów uporządkowania budynku i naprawienia ewentualnych szkód.

11. Powyższe wskazania praktyczne mają dopomóc biskupom i rektorom kościołów w ich pasterskiej trosce o to, by świątynie zawsze zachowywały charakter miejsc służących sprawowaniu liturgii, modlitwie i skupieniu.

Powyższe wskazania nie mogą być uważane za wyraz braku zainteresowania dla sztuki muzycznej. Skarbiec muzyki sakralnej nadal pozostaje świadectwem wkładu wiary chrześcijańskiej do rozwoju ludzkiej kultury.

Okazywanie należnego szacunku wartościom muzyki sakralnej winno stanowić dla chrześcijańskich muzyków i członków zasłużonych Scholae cantorum zachętę do kontynuowania tej tradycji i jej podtrzymywania w służbie wiary, zgodnie z tym, co Sobór Watykański II wyraził w orędziu do artystów: „Nie uchylajcie się do oddania waszego talentu na służbę prawdzie Bożej. Świat, w którym żyjemy, potrzebuje piękna, by nie popaść w beznadziejność. Piękno podobnie jak prawda, wlewa radość w serca ludzi. A to przez wasze ręce". (por. Sobór Watykański II, Orędzie do artystów, 8 grudnia 1965).

Rzym, 5 listopada 1987

Paul Augustin Kard. Mayer
Prefekt

Virgilio Noé
Arcybiskup tyt. Voncarii
Sekretarz

34

LIST BISKUPÓW POLSKI Z OKAZJI TYSIĄCLECIA CHRZTU RUSI

Umiłowani w Panu!

W roku obecnym Kościół powszechny czci tysiąclecie chrztu Rusi. Z tej okazji Ojciec święty wydał list apostolski „Euntes in mundum” oraz posłanie do katolickiej wspólnoty ukraińskiej „Magnum baptismi donum”. Odbywają się też różnego rodzaju nabożeństwa kościelne, kongresy i sympozja, m. in. w Rzymie i Moskwie. Kościół w Polsce dołącza się do tych obchodów. Ma bowiem ku temu szczególny tytuł. Łączą nas przecież z Rusinami więzy wiary, sąsiedztwa narodowego i kultury.

1. Więzy wiary

Gdy w 988 r. książę Włodzimierz wraz ze swoim dworem przyjął chrzest, przed ludami nad brzegami Dniepru „Zajaśniał Pan i chwała Jego objawiła się nad nami” (Iz 60, 1-2). Była to owa „pełnia czasu” (Gal 4, 4), w której urzeczywistnił się zbawczy plan Boga. Chrzest bowiem jest sakramentem odrodzenia „z wody i Ducha Świętego” (J 3, 5), przez który ludzie stają się dziećmi Bożymi.

Przyjmując chrzest, książę Włodzimierz nawiązał do dziedzictwa wiary księżnej Olgi, ubogaconego następnie przez braci sołuńskich Cyryla i Metodego. Było to dziedzictwo, którego centrum duchowe znajdowało się w Konstantynopolu. Jakkolwiek wtedy były już wykształcone dwie wielkie formy chrześcijaństwa — wschodnia i zachodnia — to Kościół pozostawał jeden i niepodzielony. Owe tradycje do dzisiaj dopełniają się w Kościele i stanowią „jakby dwa płuca w jednym organizmie” (Euntes in mundum, 12).

Bolesny podział między Konstantynopolem a Rzymem nastąpił w 1054 r. Ruś Kijowska jednak długo jeszcze pozostawała w jedności ze Stolicą Piotrową, a i potem wiele razy szukała sposobu nawiązania tej jedności. Przykładem tego może być książę Daniel Romanowicz, który w 1247 r. zawarł unię ze Stolicą Apostolską, metropolita kijowski Izydor, który w 1439 r. brał udział w zawarciu unii florenckiej, i którego Kościół Rzymski podniósł do godności kardynalskiej.

Pragnienie pełnej jedności z Rzymem wyraziło się na terenach Rusi z całą mocą podczas unii brzeskiej, zawartej w latach 1595—1596. Dzieło to, trwa już blisko 400 lat i nie potrafiły go zniszczyć ani waśnie wyznaniowe, ani szykany polityczne. Wyznawcy unii przechodzili nieraz okrutne prześladowania, wielu z nich poniosło śmierć męczeńską, a

blaskiem szczególnej chwały zajaśniał święty Jozafat Kuncewicz. Żyją oni obecnie zarówno w Europie, jak i na kontynencie obu Ameryk.

Ruś prawosława posiada z Kościołem katolickim też wiele wspólnych punktów w wierze. O wiele więcej jest prawd, które nas łączą ze sobą, niż tych, które dzielą. Wierzymy w tego samego Boga w Trójcy Świętej Jedynego, w Jezusa Chrystusa, który jest prawdziwym Bogiem i człowiekiem, Ducha Świętego Pana i Ożywiciela, i w jeden, święty, powszechny i apostolski Kościół. Czcimy razem Maryję, Bogarodzicę Dziewicę. Posiadamy te same sakramenty święte, zwłaszcza Eucharystię. Zachowujemy ciągłość sukcesji apostolskiej.

2. Więzy narodowego sąsiedztwa

Kiedy książę Włodzimierz przyjmował chrzest w Kijowie, świadomość narodowa ludów Europy dopiero się tworzyła. Polska w tym czasie była już państwem chrześcijańskim. Stopniowo w jej granicach zaczęło się pojawiać coraz więcej Rusinów. Ich liczba znacznie wzrosła za czasów Kazimierza Wielkiego oraz po zawarciu unii polsko-litewskiej. Sam Kijów przez długi okres czasu znajdował się w granicach wielonarodowościowej Rzeczypospolitej. Nie tylko przeto pozostawaliśmy związani z Rusinami wspólnym pniem słowiańskim, lecz także wspólnym tworzeniem jednego organizmu państwowego.

Współżycie to na ogół układało się harmonijnie. Każdy miał prawo do swego wyznania i języka. Większe waśnie polityczne pojawiły się dopiero w XVII wieku za tzw. wojen kozackich. W tym czasie wzrastało szybko w siłę księstwo moskiewskie i budziła się świadomość narodowa ludów ruskich, które ostatecznie ukształtowały się jako: Ukraińcy, Białorusini i Rosjanie.

Rosja carska czuła się zawsze obrońcą prawosławia i przeciwniczką unii z Rzymem. Dążyła też do osłabienia państwa polskiego. Odbijało się to ujemnie na współżyciu sąsiadujących ze sobą narodów. Głębokim cieniem na tym współżyciu położyły się zabory, kiedy to Polacy ze wschodnich terenów byli masowo wywożeni na Sybir, a na miejscu byli poddawani przymusowej rusyfikacji. Jako narzędzia używano do tego często prawosławia. Zadane wówczas rany długo się goiły, a ich pamięć jest jeszcze żywa u wielu Polaków. Po odzyskaniu niepodległości Polska starała się rewindykować straty poniesione podczas zaborów, co z kolei boleśnie odczuwała ludność prawosławna. Ostatnia wojna światowa dopełniła miary goryczy.

Sąsiedztwo nasze nie było łatwe. Jest ono jednak rzeczywiste i faktu tego nie mogą przesłonić żadne trudności. Może nie zawsze byliśmy dla siebie przyjaciółmi, ale zawsze pozostawaliśmy braćmi: jako słowianie i chrześcijanie. W tym sąsiedztwie kształtowały się: nasza świadomość narodowa i byt państwowy. Razem uczyliśmy się bronić tego, co włas-

ne, i szanować to, co cudze. Mamy wspólne doświadczenia, które składają się na drogie nam wszystkim dziedzictwo.

3. Więzy kultury

Przyjęcie chrześcijaństwa przez Włodzimierza miało wpływ na myślenie, język, sztukę i obyczaje poddanych mu ludów. Pod względem religijnym Włodzimierz związał Ruś z Bizancjum w jego szacie cyrylometodiańskiej. Bracia sołuńscy dostarczyli ludom ruskim zapisu ich języka, na który przełożyli Pismo święte i księgi liturgiczne. Tzw. język starocerkiewno-słowiański znalazł się zarówno w liturgii, jak też w urzędowaniu i w życiu towarzyskim warstw wykształconych. W ten sposób kształtował on późniejszy język literacki.

Polska od początku znalazła się w kręgu kulturowym łacińskim. Dzięki temu nasza kultura jest zdecydowanie zachodnia. Była ona jednak zawsze na tyle pojemna, żeby pomieścić w sobie to, co dobre w kulturze wschodniej, i na tyle atrakcyjna, aby przyciągać ku sobie sąsiednie narody. Elementy wschodnie w naszej kulturze można odnaleźć w ikonografii religijnej i w pieśniach ludowych, śpiewanych także podczas nabożeństw, w obrzędach religijnych i zwyczajach. Szczególnym i wciąż żywym znakiem kultury wschodniej w Polsce jest obraz Matki Bożej Częstochowskiej.

Przenikanie się obu kultur było obustronne. W okresie, gdy Rusini mieszkali w granicach Rzeczypospolitej, owa symbioza była zjawiskiem codziennym. Natomiast potem, gdy zaczęły wzrastać antagonizmy narodowe, wielokrotnie usiłowano stawiać tamę przenikaniu kultury polskiej na Wschód. Ona jednak zwykle była silniejsza niż kordony policyjne. W II połowie XVII wieku Cerkiew prawosławna na Rusi przyjęła wiele zwyczajów Kościoła katolickiego, a na dworze monarszym w Moskwie szczycono się znajomością języka polskiego. Polacy uczyli często Rusinów zamiłowania do wolności i poszanowania godności ludzkiej, pobudzali ich wiarę, kształtowali ich język. Założona przez Stefana Batorego Akademia Wileńska jest najstarszą uczelnią w obecnych granicach Radzieckiego Państwa. Pejzaż polski znaczą kopuły cerkiewne, w pejzaż zaś Rusi wpisane są wieże kościołów katolickich.

Prawdziwa kultura jest zawsze sprzymierzeńcem człowieka. Nie należy jej przeto niszczyć, niezależnie od tego, z jakich korzeni wyrasta. Przeciwnie, kultura może się stać pomostem pojednania między narodami.

Umiłowani w Panu!

Dziękujemy Bogu za owo wielkie zbawcze wydarzenie znad Dniepru i za jego tysiącletnie dzieje. „Naszym Braciom i Siostrom w wierze — wraz z Ojcem Świętym — życzymy, ażeby milenijne dziedzictwo Ewangelii, Krzyża, Zmartwychwstania i Pięćdziesiątnicy nie przestało być

drogą, prawdą i życiem" (J 14, 6) dla przyszłych pokoleń.
Białystok, 18 czerwca 1988 r.

Popisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi Polscy
obecni na 228 Konferencji Plenarnej Episkopatu

35

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI Z OKAZJI DZIESIĘCIOLECIA PONTYFIKATU PAPIEŻA JANA PAWŁA II I BEATYFIKACJI SŁUGI BOŻEGO O. HONORATA KOŹMIŃSKIEGO

Umiłowani w Panu Siostry i Bracia!

W dziejach naszego narodu istnieje wiele ważnych dat. Dziesięć lat temu doszła jeszcze jedna i to niezwykle radosna: 16 października 1978 r. Każdy Polak kojarzy sobie z tym dniem wybór Karola Kardynała Wojtyły na papieża — pierwszego z rodu Polaków. Wspominamy to wydarzenie nie tylko raz w roku, ale również w szesnasty dzień każdego miesiąca, gromadząc się liczniej w naszych świątyniach na modlitwie w intencji drogiego naszym sercom Jana Pawła II. Wspieramy go także codziennym pacierzem i ofiarowanym cierpieniem.

W bieżącym roku dzień 16 października przynosi ze sobą dziesięciolecie pontyfikatu Jana Pawła II. W takich okolicznościach Kościół poczuwa się do modlitwy dziękczynnej — do uroczystego „Te Deum laudamus" — „Ciebie, Boga, wysławiamy". W chórze dziękczynnych modłów nutą szczególnej radości niech zabrzmi głos Kościoła w Ojczyźnie Papieża.

Ciebie, Boga, wysławiamy — za ten pomyślny dla Kościoła i radosny dla nas wybór Jana Pawła II na kolejnego następcę świętego Piotra! Ciebie, Boga, wysławiamy — za siedem encyklik tego Papieża, za Jego orędzia, listy i adhortacje! Ciebie, Boga, wysławiamy za Jego tak liczne podróże apostolskie, za wszystkie audiencje na Placu Świętego Piotra i w auli Pawła VI, za każdy gest Jego ojcowskiej dobroci, za każdy uśmiech i każde słowo! Z sercami wezbranymi wdzięcznością wysławiamy Cię, Boże, za to, żeś nam ocalił tego Papieża po zamachu na Jego życie! Jako Polacy dziękujemy Ci, Boże, szczególnie za to, że już trzy razy posłałeś Go do naszego kraju, by tutaj krzepił nas swoim słowem i wskazywał właściwą drogę pośród naszych narodowych problemów!

Drodzy Bracia i Siostry! Wdzięczni Bogu za Jego łaski tak szczodrze

rozlewane na Kościół przez posługę papieską Jana Pawła II, wniknijmy umysłem i sercem w to, co jest pasterską troską obecnego Papieża.

Jan Paweł II chce skierować całą ludzkość i każdego człowieka ku Chrystusowi Odkupicielowi (RH 18), ku Któremu — jak sam wyznał w swojej pierwszej encyklice — kieruje serce swoje (RH 1). A czyni to zawierzając Matce Chrystusa i Kościoła (RH 1) ludy i narody na wszystkich kontynentach. Stąd też i proklamowany razem z encykliką o Matce Odkupienia Rok Maryjny, będący jednym z etapów przygotowujących nas do jubileuszu dwutysiąclecia narodzenia Chrystusa. W tym celu Ojciec święty przypomina nam w swych encyklikach: o Bożym Miłosierdziu, o Duchu Świętym w życiu Kościoła i świata, o Apostołach Słowian — Cyrylu i Metodym, których ogłosił patronami Europy. Daje też wyraz zrozumienia sytuacji współczesnego człowieka, gdy w encyklikach „Laborem exercens" i „Sollicitudo rei socialis" w imię Boże odzywa się w sprawach społecznych. Jego troska o Kościół, o ludzkość, o zbawienie każdego człowieka zawarta w znanym Jego zawołaniu: „Otwórzcie drzwi Chrystusowi" — powinna być i naszą troską.

Gdy wspominamy dziś to wszystko, co przyszło przez dziesięcioletnią posługę papieską Jana Pawła II jako dobro i szczególna łaska Boża dla całego Kościoła, a przez to i dla całej ludzkości, ze szczególną radością wspominamy to, co przez Jego posługę przyszło specjalnie dla nas jako Kościoła w Polsce. Z pamięci naszej nie umkną przecież trzy historyczne spotkania Papieża — Polaka z Rodakami na Ziemi Ojczystej — spotkania obfitujące w tyle podniosłych i wzruszających przeżyć! Ogromnie bogate jest przesłanie papieskie zawarte w Jego homiliach i przemówieniach. Staraliśmy się je rozważać i przyjdzie nam do niego niejednokrotnie wracać. Dziś weźmy pod uwagę tę Jego wypowiedź, którą usłyszeliśmy w Warszawie na zakończenie Kongresu Eucharystycznego: „Nie zapominajcie, że nasza własna polska Ojczyzna wciąż potrzebuje nowej ewangelizacji. Podobnie jak cała chrześcijańska Europa. Po setkach lat — i tysiącleciach — wciąż na nowo! Cała Europa stała się kontynentem nowego wielkiego wyzwania dla Ewangelii. I Polska też!" A w homilii podczas Mszy świętej z Pierwszą Komunią świętą dla dzieci w Łodzi powiedział: „Wiarygodnie i skutecznie ewangelizują świat jedynie ci, którzy najpierw ewangelizują samych siebie poprzez ciągłe zgłębienie prawd wiary i życie w miłości Boga i bliźniego".

Skutkiem ewangelizacji jest wiara i życie w łasce uświęcającej, a owocem działania łaski w duszach ludzkich jest świętość. Wszyscy jesteśmy powołani do świętości (KK 39), ale niektórzy członkowie Kościoła zajaśnieli cnotami w stopniu heroicznym i stali się wzorami dla innych, a także naszymi orędownikami u Boga. Znaleźli się tacy i w polskim narodzie. W czasie pierwszej pielgrzymki do Polski Ojciec święty przypomniał postać świętego Stanisława Biskupa, którego 900-ną rocznicę śmierci męczeńskiej wtedy obchodziliśmy. Podczas drugiej i trzeciej pielgrzymki ogłosił nowymi błogosławionymi Kościoła tych, któ-

rzy na naszej Ziemi Ojczystej osiągnęli świętość w stopniu dającym podstawę do wyniesienia ich na ołtarze. Na dziesięciolecie pontyfikatu Jana Pawła II też nie zabrakło takiej postaci.

W dniu 16 października odbędzie się w Rzymie beatyfikacja Sługi Bożego o. Honorata Koźmińskiego, kapłana z Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, który żył na polskiej ziemi w latach 1829—1916. Przyszedł na świat w Białej Podlaskiej, w rodzinie o religijnych i patriotycznych tradycjach. W młodości przeżył zachwianie wiary, a jako student architektury, po ciężkich przeżyciach więziennych w Cytadeli warszawskiej, gdzie był niesłusznie przetrzymywany przez rząd carski, obrał nową drogę życia, wstępując do zakonu. Gdy doszedł do kapłaństwa, oddał się z niezwykłym poświęceniem pracy nad uświęceniem dusz w Warszawie, w Zakroczymiu nad Wisłą i w Nowym Mieście nad Pilicą, gdzie też obecnie w kościele Kapucynów znajduje się — licznie nawiedzany — jego grób.

Przez akt beatyfikacji ukaże nam Ojciec święty w chwale błogosławionych niezwykłą osobowość człowieka, który dążył wytrwale i konsekwentnie do świętości. W odpowiedzi na zawarte w Piśmie św. wezwanie Boże: „Świętymi bądźcie, bo Ja jestem święty" (Kpł 11, 44; 1P, 16) postanowił sobie i zapisał w „Notatniku duchowym": „Chcę być świętym z jakąkolwiek ofiarą". Dziś Kościół swym autorytetem potwierdza to, że to postanowienie Sługa Boży wykonał przez gorliwą i ofiarną pracę kapłańską oraz praktykowanie cnót chrześcijańskich w stopniu heroicznym.

Okazji do ponoszenia ofiar dostarczała też rzeczywitsość, w jakiej przypadło mu żyć. Był to przecież okres rozbiorów, a na terenach, na których działał O. Honorat, czas zrywów powstańczych, nie przynoszących odzyskania niepodległości, lecz ból przegranej i represje rządu carskiego, wskutek czego ucierpiały również zakony. Ukaz carski skasował większość klasztorów, a w nielicznych pozostawionych zalecił poumieszczać osoby zakonne skazane na wymarcie — bez możliwości przyjmowania nowych kandydatów.

O. Honorat ocalił życie zakonne na terenie podległym carskiej Rosji przez tworzenie wspólnot religijnych przyjmujących pod jego kierunkiem duchowym nową formę życia zakonnego, a mianowicie ukrytego — bezhabitowego. Łączyło się to z nieustannym narażaniem się na więzienie czy zsyłkę. W tych warunkach udało się O. Honoratowi założyć 26 wspólnot zakonnych, z których 17 istnieje i pracuje dla Kościoła po dziś dzień.

Stefan Kardynał Wyszyński w kazaniu wygłoszonym w Zakroczymiu w 1974 roku z okazji jubileuszu stulecia honorackich zgromadzeń bezhabitowych, powiedział: „Jeżeli w czasach tak beznadziejnych, jakie miały miejsce przed stu laty, jeden człowiek zdolny był poderwać dziesiątki tysięcy ludzi do służby i ratowania Narodu, to dzisiaj, w warunkach o wiele korzystniejszych, powinniśmy zmobilizować wszystkie

nasze siły i oddać je z pomocą Kościoła na służbę rodzinie domowej i ojczystej".

Tak się szczęśliwe złożyło, że beatyfikacja O. Honorata nastąpi w dniu, w którym przypada 159 rocznica jego urodzin, a jednocześnie dziesięciolece pontyfikatu Jana Pawła II. Godna uwagi jest i inna zbieżność dotycząca tych dwu Osób. W herbie papieskim Jana Pawła II widnieje hasło: „Totus Tuus" — „Cały Twój", a w „Notatniku duchowym" O. Honorata, w akcie oddania się Chrystusowi przez ręce Maryi, znajdujemy te same słowa, tylko w innej kolejności: „Tuus totus" — „Twój cały" ... „Niech więc ci dwaj wielcy Polacy, których łączy jednakowe hasło życia, umiłowanie Boga, Matki Najświętszej, Kościoła i Ojczyzny oraz odwaga pośród trudnych sytuacji życiowych, ukażą nam na nowo drogę naszego narodu, drogę każdego z nas. Naród nasz ma przecież wytyczony szlak, na który wszedł pod przewodnictwem Prymasa Tysiąclecia i biskupów polskich. Oni to 26 sierpnia 1956 r. odnowili śluby Jana Kazimierza, a 3 maja 1966 r. wraz z Narodem oddali się Bogu przez ręce Matki Najświętszej w „macierzyńską niewolę miłości".

Jeśli więc dziś, w dniu jubileuszu dziesięciolecia pontyfikatu Jana Pawła II, chcemy sprawić naszemu Wielkiemu Rodakowi radość, to z pełnym zaufaniem pójdźmy tą drogą, którą poszedł On sam, a także O. Honorat i oddajmy się Bogu przez ręce Maryi powtarzając hasło ich życia: „Cały jestem Twój..." To nasze oddanie powtarzajmy też w formie Apelu Jasnogórskiego: „Maryjo, Królowo Polski, jestem przy Tobie, pamiętam, czuwam!"

Nowemu orędownikowi u Boga, Słudze Bożemu, O. Honoratowi polecamy dziś Osobę Papieża Jana Pawła II, by razem z nami upraszał Mu u tronu Bożego obfitość łask potrzebnych do pełnienia posługi Pasterza całego Kościoła. „Niech ten Papież, który — jak sam pisał w „Liście do Polaków" w 1978 r. — jest krwią z Waszej krwi i sercem z Waszych serc, dobrze służy Kościołowi i światu w trudnych czasach kończącego się tysiąclecia".

Ojcu świętemu życzymy wiele lat życia i następnych radosnych jubileuszy. Matce Najświętszej zawierzamy po synowsku oddanego Jej Papieża oraz te nasze życzenia wraz z modlitwami. A Wam, umiłowane Dzieci Boże, z serca błogosławimy na to dzisiejsze radosne dziękczynienie i na całe życie szczerze oddane Bogu: W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

Białystok, dnia 18 czerwca 1988 r.

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi Polscy

BISKUPI POLSCY DO BRACI W KAPŁAŃSTWIE, DO CZŁONKÓW INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO ORAZ DO WSZYSTKICH WIERNYCH ŚWIECKICH

z okazji przygotowań do II Synodu Plenarnego w związku z 1000-leciem męczeńskiej śmierci świętego Wojciecha

1. W 1966 roku Naród święcił 1000-lecie Chrztu Polski, który łączy się nierozerwalnie z początkiem naszej państwowości i z wejściem naszych Praojców w bogatą kulturę świata chrześcijańskiego. Obecnie, zbliżamy się do Millenium męczeńskiej śmierci świętego Wojciecha, Patrona Polski. O związku tych dwóch wydarzeń nasz wielki Rodak, Jan Paweł II, powiedział w Gnieźnie podczas swej pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny: „W pamięci Kościoła na ziemi Bolesławów utrwalił się najwymowniej święty Wojciech ... Ten niestrudzony misjonarz stał się owym ziarnem, które wpadłszy w ziemię musi obumrzeć, aby wiele przynieść owocu (por. J 12, 24). Świadectwo śmierci męczeńskiej, świadectwo krwi przypieczętowało w sposób szczególny Chrzest, jaki przed tysiącem lat przyjęli nasi praojcowie. Męczeńskie zwłoki Apostoła, Biskupa Wojciecha, legły u fundamentów chrześcijaństwa na całej polskiej ziemi" (03.06.1979).

Obecnie zaś cały Kościół przygotowuje się do innej rocznicy, niezmiernie ważnej dla wszystkich ludzi dobrej woli, do Drugiego Tysiąclecia narodzin naszego Zbawiciela Jezusa Chrystusa, a więc wydarzenia, o którym On sam powiedział w rozmowie z Nikodemem: „Tak Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne" (J 3, 16). A zatem nasza posługa religijna, związana z rocznicą Wojciechową, powinna stać się równocześnie przygotowaniem od Drugiego Millenium Narodzenia Chrystusa, co tym samym nadaje jej jeszcze większą wymowę.

W ramach przygotowań do obchodów 1000-lecia męczeńskiej śmierci św. Wojciecha, jako spadkobiercy tego wielkiego dziedzictwa, podejmiemy wiele duszpasterskich działań, które będą służyły ugruntowaniu i rozwojowi naszej wiary. Wśród nich szczególne znaczenie będzie miał Synod Plenarny, czyli „zebranie" przedstawicieli duchowieństwa i wiernych Kościoła katolickiego z całej Polski w trosce o zaspokojenie potrzeb pasterskich Ludu Bożego.

2. Instytucja kościelna jaką jest synod wyrosła z praktyki życia. Już w czasie prześladowań w pierwszych wiekach chrześcijaństwa biskupi zaczęli się zbierać dla wspólnego omówienia spraw związanych z życiem religijnym własnej prowincji. Po uzyskaniu wolności zebrania biskupów przybierały coraz szerszy zakres, aż dały początek soborom powszechnym w VI wieku, gdy nastąpiło „rozproszenie" prezbiterium,

na skutek powstania parafii poza miastem biskupim, pojawił się synod diecezjalny jako jedna z form łączności biskupa ze swoimi kapłanami. Sobór Watykański II wyraził życzenie, by czcigodne instytucje synodów nabrały nowej mocy, dzięki czemu można by należycie i skuteczniej zatroszczyć się o wzrost wiary i zachowanie karności w różnych Kościołach, stosownie do okoliczności czasu (DB 36, 2). Tenże Sobór dał także natchnienie dla nowej formy synodu, określanej mianem duszpasterskiego.

Duszpasterstwo nie jest czymś nowym w Kościele. Związane jest z nim od samego początku, ponieważ zmierza do realizacji podstawowego zadania, jakim jest „zbawienie dusz", które zawsze winno być w Kościele najwyższym prawem (kan. 1752). Obejmuje trzy podstawowe funkcje Kościoła, stanowiące zarazem główne obowiązki wszystkich duszpasterzy: nauczanie, uświęcanie i kierowanie (pasterzowanie). Mając to na uwadze, możemy powiedzieć, że wszystkie dotychczasowe synody były duszpasterskie, jednakże nauka Soboru Watykańskiego II przyniosła dużo nowych naświetleń w tej dziedzinie. Przede wszystkim podkreśliła znaczenie apostolstwa świeckich i konieczność ich udziału w życiu Kościoła. Ukazała jednocześnie wiele nowych form duszpasterzowania. Gdy zatem mówimy o synodzie duszpasterskim, mamy na uwadze te treści, które z duszpasterstwem łączy ostatni Sobór.

3. Kodeks Prawa Kanonicznego zatwierdzony przez Jana Pawła II nie użył określenia „synod duszpasterski", ale mówi po prostu o synodzie, rozróżniając dwa jego rodzaje: partykularny, który może być prowincjalny lub plenarny i diecezjalny. Mając jednak na uwadze posoborową praktykę, a także liczne instrukcje wydane w tym okresie, słusznie mówi się w dalszym ciągu o synodzie duszpasterskim, jako jego właściwym modelu.

Nowy Kodeks, w przeciwieństwie do poprzedniego, nie wprowadził obowiązku odbywania synodów w określonych terminach, pozostawiając tę sprawę uznaniu biskupów, a pomimo to odbywają się one częściej niż wtedy, gdy były nakazane. Prawie wszystkie diecezje w Polsce bądź już odbyły swoje synody, bądź są w trakcie ich przeprowadzania, ewentualnie przygotowania do nich. Należy tu wspomnieć zasługi Jana Pawła II, który jako Metropolita Krakowski wspaniale wytyczył drogę zarówno dla synodu diecezjalnego, jak i prowincjalnego.

Na tym tle zrozumiałe staje się podjęcie przez Episkopat Polski projektu odbycia Synodu Plenarnego w ramach przygotowań do 1000-lecia męczeńskiej śmierci świętego Wojciecha, który winien być synodem duszpasterskim w duchu Soboru Watykańskiego II. Ponieważ jednak nie ma gotowej recepty na przeprowadzenie takiego synodu, będzie on zarazem próbą poszukiwania jego właściwego modelu.

4. Wyznaczając problematykę Synodu Plenarnego nie można nie odnieść się do poprzedniego Synodu, który odbył się w Częstochowie w 1936 roku. Ten pierwszy Synod odbyty w Niepodległej Polsce ukazuje

się dzisiaj jako świadectwo wysiłku Kościoła, który pragnął sprostać wymogom tamtych czasów. Jego pełne urzeczywistnienie zostało przerwane przez działania wojenne i stan okupacji. Po zakończeniu wojny, w nowym układzie politycznym Europy, Kościół powszechny wzbogacił się duchowo szczególnie przez dalekosiężne postanowienia Soboru Watykańskiego II. To nakłada na Kościół w Polsce zadanie odpowiedzenia na wezwanie nowych czasów.

Jest dla nas zrozumiałe, że II Synod Plenarny w Polsce będzie pragnął odnowy życia chrześcijańskiego w duchu Soboru Watykańskiego II Będzie domagał się odpowiedzi na pytania: czy dobrze i w pełni przyjęliśmy to, co stanowi powszechne dziedzictwo Kościoła, co winno ubogacić Kościół w Polsce, a mianowicie Biblię, księgi liturgiczne, naukę Soboru Watykańskiego II i Urzędu Naczycielskiego Kościoła, Kodeks Prawa Kanonicznego, oraz czy uwzględniliśmy aktualne tematy, odnoszące się do różnych dziedzin naszego życia, a w szczególności problemy rodziny, nałogów, (alkoholizmu, narkomanii, nikotynizmu), działalności charytatywnej, etosu pracy, Polonii czy ekumenizmu?

5. Synod Plenarny to również właściwa jego organizacja, co się wyrazi w powołaniu odpowiednich Komisji synodalnych. Jeśli jednak ma on być naprawdę synodem duszpasterskim, jego oddziaływanie musi objąć szerszy zakres, co będzie się łączyło z duszpasterstwem synodalnym. Zakłada to z kolei włączenie się w działalność synodalną wszystkich wiernych, całego Ludu Bożego Kościoła w Polsce.

Zwracamy się więc do Was, umiłowani Bracia w kapłaństwie, zdając sobie sprawę, że Wasze zaangażowanie w Synod Plenarny będzie nieodzownym warunkiem jego owocności. Zwracamy się do Was, którzy wybraliście drogę realizacji rad ewangelicznych, i prosimy, abyście szczególnie w tym czasie dawali świadectwo życia konsekrowanego, dodając Ludowi Bożemu blasku przez obfite owoce świętości. Nie pomijamy i wiernych świeckich, ale kierujemy do Was, Bracia i Siostry, szczególne wezwanie. Najwyższy czas, abyście mieli świadomość, że przez chrzest i bierzmowanie jesteście przeznaczeni przez Boga do apostolstwa. Dlatego macie obowiązek i prawo współpracować z pasterzami Kościoła, by orędzie zbawienia zostało poznane i przyjęte przez wszystkich ludzi. Ten obowiązek spada na Was w sposób szczególny w tych okolicznościach, w których tylko przez Was ludzie mogą usłyszeć Ewangelię i poznać Chrystusa (por. kan. 225 § 1). Prosimy także o modlitewne wsparcie całego Ludu Bożego.

Wszystkim, którzy czynnie włączą się w wielkie dzieło Synodu Plenarnego, udzielamy z głębi serca pasterskiego błogosławieństwa.

Białystok, 18 czerwca 1988 r.

Podpisali: kardynałowie, arcybiskupi i biskupi zebrani na 228 Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski.

LIST EPISKOPATU POLSKI NA UROCZYSTOŚĆ MATKI BOŻEJ JASNOGÓRSKIEJ

Umiłowane w Panu Dzieci Boże!

W bieżącym roku uroczystość NMP Częstochowskiej przypada wśród znamiennych okoliczności: w naszej Ojczyźnie trwa jeszcze — przedłużony do 8 grudnia — Rok Maryjny; 16 października obchodzić będziemy 10 rocznicę wyniesienia na Stolicę Piotrową pierwszego Papieża z rodu Polaków — Jana Pawła II; 11 listopada przypada 70 rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości; wreszcie rozpoczynamy przygotowania do II Ogólnopolskiego Synodu Plenarnego, który podejmuje trud dopełnienia realizacji Soboru Watykańskiego II na ziemi polskiej.

Biorąc pod uwagę powyższe daty i fakty pragniemy w obliczu Pani Jasnogórskiej dokonać społecznego rachunku sumienia i ukazać podstawowe problemy, które dzisiaj stają przed nami i domagają się rozwiązania w duchu Ewangelii.

Zwróćmy najpierw uwagę na to wszystko, co raduje nasze serca i napawa wielką nadzieją I tak godnym uwagi jest fakt, że wśród części społeczeństwa dokonuje się nieustanne pogłębianie życia religijnego. Powstają nowe wspólnoty, wielu coraz bardziej odnajduje w Kościele swoją podmiotowość.

Wśród znacznej części naszej młodzieży daje się zauważyć wysoki poziom zaangażowania ideowego. Wyraża się to w gotowości do wyrzeczeń i poświęceń, w poczuciu solidarności społecznej, w bezinteresownej trosce o sprawy Kościoła i Ojczyzny. Uderza również masowy udział młodzieży w ruchu pielgrzymkowym i w różnorodnych formach duszpasterstwa.

Coraz wyraźniej ujawnia się powiązanie Kościoła z szerokimi rzeszami społeczeństwa, a zwłaszcza z robotnikami zatrudnionymi w wielkich ośrodkach przemysłowych z ludnością mieszkającą na wsi oraz z kręgami inteligencji twórczej. Wzrasta również autorytet moralny Kościoła. Został on uznany przez wielu za obrońcę godności i praw człowieka.

Pogłębia się poczucie integralnej więzi między religią katolicką a polską kulturą narodową. Wielu dostrzega, że poprzez religię katolicką, wyraża się polską tożsamość narodową, a Kościół stoi na straży także suwerenności narodowej.

Wyrazem pogłębienia życia religijnego i dowartościowania roli Kościoła jest znamienny wzrost ilości powołań kapłańskich.

Należy również wspomnieć o wzroście ofiarności społecznej na cele religijne. Wyrazem tego jest postępująca budowa nowych świątyń i innych obiektów sakralnych, uwrażliwienie na prowadzone przez Kościół

akcje charytatywne oraz gotowość do niesienia pomocy, zwłaszcza ludziom cierpiącym.

Samo jednak wyliczenie pozytywnych przejawów życia Kościoła w Polsce nie odtwarza w pełni realnego obrazu rzeczywistości. Istnieją bowiem również poważne a niekiedy wprost dramatyczne zjawiska negatywne. Największą troskę budzi narastająca wśród części społeczeństwa postawa konsumpcyjna, której wyrazem — używając słów papieża Pawła VI i Jana Pawła II — jest supremacja „mieć" nad „być". U wielu ludzi takie wartości, jak religia, wolność, sprawiedliwość, wierność własnemu sumieniu — choć same w sobie ważne — w konfrontacji z wartościami materialnymi usuwane są na drugie miejsce. W ten sposób konsumpcja staje się celem nadrzędnym, natomiast zakłamanie, korupcja i konformizm — zostają akceptowane jako dopuszczalne środki działania. Postawa powyższa wiąże się z rozpowszechnianym przekonaniem, że człowiek sam dla siebie stanowi normę moralności. Dobre jest to, co służy jego zamierzeniom konsumpcyjnym.

Konsekwencje takiego stanu rzeczy rzutują — niestety — na wiele istotnych dziedzin. I tak obserwuje się obniżenie szacunku dla życia drugiego człowieka. Przejawia się to w wieloraki sposób, a swój monstrualny wyraz znajduje w fakcie masowych zabójstw dzieci nie narodzonych.

Inną, szczególną zagrożoną sferą naszej egzystencji jest zniekształcenie obrazu ludzkiej miłości, a w następstwie również małżeństwa i rodziny. Podważanie zasad etyki chrześcijańskiej w zakresie moralności seksulanej i małżeńskiej prowadzi do bolesnych skutków społecznych, wśród których szczególną uwagę zwraca ilość orzekanych rozwodów oraz dramat pozbawionych rodzinnego domu dzieci. Z bólem trzeba zaznaczyć destruktywną rolę, jaką w tej dziedzinie odgrywają niektóre wzorce obyczajowe propagowane przez środki masowego przekazu.

Postawa konsumpcyjna sieje duże spustoszenie w dziedzinie etyki pracy. W odczuciu dość szerokich kręgów społecznych praca przestaje być rozumiana jako środek wiodący także do realizacji własnej osobowości. Zaciera się również zawarty w niej wymiar służby Narodowi. Oczywiście przyczynę tego zjawiska należy upatrywać nie tylko po stronie ludzi pracujących, lecz w równej mierze w warunkach, w jakich się ona dokonuje. Wzrasta bowiem powszechne przekonanie, że wobec niemożności doskonalenia struktur — jednostka winna się bronić poprzez zbywanie i lekceważenie podejmowanych zadań.

Dalszym przejawem postawy konsumpcyjnej jest zanikanie, charakterystycznej dla kultury polskiej, troski o wspólne dobro Narodu. Wyraża się to w zmniejszonym zainteresowaniu historią, literaturą i sztuką narodową. Wielu patrzy obojętnie na takie zjawiska, jak klęska ekologiczna, zaniedbania w Służbie Zdrowia i edukacji narodowej oraz na istniejące wciąż przejawy krzywdy społecznej. Szczególnie bolesną sprawą jest masowa emigracja młodej inteligencji.

Wreszcie, wśród najbardziej rzucających się w oczy przejawów istniejącego w Polsce kryzysu moralnego trzeba wymienić alkoholizm, narkomanię i nikotynizm. Są one następstwem głębokiej frustracji osobistej i społecznej.

Oto — umiłowani w Panu — negatywna strona naszego życia, bardzo bolesna i groźna dla przyszłości Narodu. Świadomi owych zagrożeń stajemy dziś u stóp Pani Jasnogórskiej Królowej Polski, z błagalnym wołaniem o pomoc. Zwracamy się do Niej, bo jest Matką i naszą Pośredniczką. Ojciec święty zaznacza w ostatniej encyklice, że „Pośrednictwo Maryi, po odejściu Syna, pozostaje w Kościele jako pośrednictwo macierzyńskie; wstawiając się za wszystkimi swoimi dziećmi, Matka współdziała w zbawczym dziele Syna, Odkupiciela świata" (RM 40). Dlatego — posługując się słowami Ojca świętego — z pełnym zaufaniem pragniemy zawierzyć Matce Najświętszej wszystkie nasze dzienne sprawy, sprawy radosne i bolesne, osobiste i społeczne, narodowe. Zawierzyć, to znaczy uznać, że Bóg jest moim Stwórcą i Zbawicielem; że Jezus jest moim Panem, moją — Drogą, Prawdą i Życiem, że Duch Boży prowadzi mnie do Domu kochającego Ojca. O ile grzech jest „nieposłuszeństwem wobec Boga i Jego prawa", wyłączeniem Boga z osobistych planów i zamierzeń, zapomnieniem, obojętnością wobec Niego a nawet jawnym zerwaniem z Bogiem (por. Reconciliatio et paenitentia, 14), o tyle zawierzenie — jako przeciwieństwo grzechu — jest uznaniem woli Bożej za najwyższą normę moralną.

Zawierzyć siebie i cały nasz Naród Maryi — to droga, na którą wskazywał nieustannie wielki Prymas Tysiąclecia — Kardynał Stefan Wyszyński. Jest to droga, po której prowadzi nas papież Jan Paweł II. On to 19 czerwca 1983 r. powiedział na Jasnej Górze: „Matko Jasnogórska, przybyłem tutaj, aby Ci raz jeszcze powiedzieć: Totus Tuus: Jestem o Matko, cały Twój i wszystko moje jest Twoim! Wszystko, a więc także — moja Ojczyzna. Mój Naród... Cóż Ci mogę więcej powiedzieć? Jak inaczej jeszcze mogę zawierzyć tę Ziemię, tych Ludzi, to Dziedzictwo? Zawierzam, tak jak umiem. Ty jesteś Matką, Ty zrozumiesz i przyjmiesz".

Zawierzając Maryi, przyjmując Ją do siebie na wzór świętego Jana jednoczymy się z Nią w pokornej modlitwie; w modlitwie dziękczynnej — za otrzymane dobro i w modlitwie błagalnej — w obliczu różnorakich zagrożeń. Modlitwą tą niech będzie przede wszystkim Różaniec, zalecany od wieków przez papieży i Anioł Pański, przypomniany nam przez Jana Pawła II, oraz inne znane nam i bliskie, tradycyjne formy kultu, jak pielgrzymki, czuwania, pieśni.

Zawierzenie Maryi i solidarna modlitwa całego Narodu winny zaowocować czynem. Święty Paweł w Liście do Galatów pisze, że owocem Ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie (5, 22). Przekładając te słowa na potrzeby naszych czasów Prymas Stefan Wyszyński domagał się od Narodu:

— wierności Bogu, Krzyżowi, Ewangelii, Kościołowi i jego pasterzom;
— trwania w łasce uświęcającej;
— stania na straży budzącego się życia;
— wierności małżeńskiej;
— świętości życia rodzinnego;
— wychowania młodego pokolenia w duchu chrześcijańskim;
— sprawiedliwości i miłości społecznej;
— walki z wadami narodowymi i zdobywaniem cnót;
— szerzenia czci i nabożeństwa do Matki Bożej.

Od realizacji tych postaw stanowiących treść Jasnogórskich Ślubów Narodu i dziś uzależnione jest przezwyciężenie kryzysu moralnego oraz utrwalenie niezależnego bytu naszej Ojczyzny. Natomiast źródłem siły i drogą do ich nabycia są: zawierzenie Maryi — i wielka modlitwa Narodu. W obliczu uroczystości Pani Jasnogórskiej, pomni na grożące nam niebezpieczeństwa, pragnąc należycie przeżyć Rok Maryjny, uczcić 10-lecie pontyfikatu papieża Jana Pawła II i 70. rocznicę niepodległości oraz uprosić potrzebne moce Boże dla Ogólnopolskiego Synodu Plenarnego — wzywamy cały Naród do wielkiej odnowy — a na trud pracy — z serca błogosławimy.

Białystok, 18 czerwca 1988 r.

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi Polscy
zebrani na 228 Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski

38

SŁOWO BISKUPÓW DIECEZJI POLSKICH Z JASNEJ GÓRY DO DUCHOWIEŃSTWA, WIERNYCH I WSZYSTKICH LUDZI DOBREJ WOLI W OJCZYŹNIE

1. W dniach, gdy corocznym zwyczajem Biskupi diecezji polskich obradują i modlą się na Jasnej Górze, cały Naród przeżywa ponownie dramatyczne wstrząsy. Biskupi, jak zawsze, są z Narodem, niosąc mu posługę Ewangelii i dzieląc jego troski i niepokoje. Jak wiadomo, niektórzy Biskupi już zabrali głos w tych bolesnych sprawach. Obecnie czynią to wszyscy.

Chodzi o wydarzenia powstałe w niektórych częściach naszego kraju. Wydarzenia te dotyczą jednak całej Ojczyzny. Mają one swoje przyczyny, o których mówiliśmy wielokrotnie. Z bólem dziś stwierdzamy, że choroba wciąż trwa.

Głos nasz kierujemy ponownie i do rządzących, i do rządzonych, wskazując zarówno na prawa jak i na obowiązki. Naukę naszą głosimy

w oparciu o prawdę Ewangelii, przepowiadaną tak jasno całemu światu przez Papieża Jana Pawła II.

2. Strajki są objawem choroby, która narastała przez lata. Zasadnicza przyczyna obecnej sytuacji społeczno-politycznej tkwi w naruszaniu praw człowieka i godności pracy ludzkiej. Naruszanie tych praw godzi w cały Naród i w bezpieczeństwo państwa.

Należy zerwać z zaplanowanym i stosowanym zakłamaniem, a budować życie Narodu na prawdzie.

Należy zerwać z zastraszaniem lub przemocą i lojalnie uznać rozsądny głos wszystkich obywateli Kraju.

Należy dopuścić ludzi kompetentnych do sterowania prawami państwowymi, a każdemu z uczciwych obywateli przyznać przysługującą mu wolność.

Należy przyjąć, że podstawą rozwiązywania wszystkich konfliktów społecznych jest dialog.

Trzeba szukać dróg prowadzących do pluralizmu związkowego i do tworzenia stowarzyszeń.

Obowiązkiem rządzących jest zapewnienie wszystkim godziwych warunków życia.

3. Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że prawom odpowiadają obowiązki. Istnieje obowiązek uczciwości w życiu prywatnym, rodzinnym i społecznym. Praca jest obowiązkiem każdego człowieka. Mówił do nas o tym Ojciec Święty:

— konieczna jest u nas „praca nad pracą" — mówił Ojciec Święty w Szczecinie, 11. VI. 1987;
— praca jest powinnością człowieka wobec Boga, ludzi, rodziny i narodu (Katowice, 30. VI. 1983);
— do państwa należy „stwarzanie przestrzeni, aby każdy mógł przez pracę rozwijać siebie, swoją osobowość i swoje powołanie (Gdańsk, 12, VI. 1987);

Czeka nas wspólny wysiłek. W imię Boga prosimy: Niech nikt nie uchyla się od niego. Wysiłku tego nikt za nas nie podejmie. Dzieje naszego ochrzczonego Narodu nauczyły nas, że nie ma sytuacji bez wyjścia.

Podpisane przed ośmiu laty umowy społeczne, wypracowane w tak wielkim trudzie, pozostają zadaniem do spełnienia.

Obowiązuje nas wszystkich wysiłek, w którym Kościół nadal pełnić będzie swoją posługę — w imię Boga żywego i pod opieką Jasnogórskiej Królowej Polski.

Jasna Góra, 26 sierpnia 1988 Roku Maryjnego.

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi diecezjalni

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI NA 70-LECIE ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI

Umiłowani, Siostry i Bracia!

„Uwielbiajmy Boga, bo swój lud wyzwolił" — śpiewamy radosnym sercem, gdy stajemy przed Panem, by Mu dziękować za odzyskaną przed 70 laty niepodległość. To Bóg władca narodów, „wywiódł nas z domu niewoli", „wybawił nas od nieprzyjaciół i z ręki wszystkich, którzy nas nienawidzą" (Łk 1, 71). Pobłogosławił narodowi, który przez ponad 123 lata zaborów dobijał się o własne państwo, walczył, pracował i modlił się o wolną Polskę.

1. „Naród wezwany do zwycięstwa do wolności" (Jan Rodz. II)

Tę „krzyżową" drogę do niepodległości znaczyły pobojowiska Konfederacji Barskiej, Insurekcji Kościuszkowskiej, kolejnych powstań narodowych, pola bitew i I wojny światowej, powstań: wielkopolskiego i śląskich, mogiły, często bezimienne, polskich tułaczy, rozrzucone po wszystkich kontynentach, kości polskich zesłańców wytyczające męczeński szlak z ziemi Rzeczypospolitej daleko na Syberię.

Równolegle, w cieniu walki zbrojnej, toczyła się nie tak spektakularna, ale jakże ważna, trwająca bez chwili przerwy walka o zachowanie tożsamości narodowej, wartości moralnych, tradycji i kultury. Pielęgnowanie tych wartości, ostro zwalczane przez zaborców, było często jedynym orężem w walce z ekspansją obcej obyczajowości, obcych norm moralnych, obcego modelu życia. Ogromną rolę odegrała tu literatura i sztuka, która w okresie rozbiorów osiągnęła swe szczyty, ujawniając ogromne bogactwo ducha polskiego, budząc tęsknotę za niepodległością, przypominając o wielkości Polski, mówiąc o jej zmartwychwstaniu. Wystarczy wspomnieć nazwiska Mickiewicza, Słowackiego, Krasińskiego, Norwida, Moniuszki, Grottgera, Matejki, Sienkiewicza, Wyspiańskiego i tylu innych. Wołali oni swoją twórczością do uciemiężonego narodu, ku pokrzepieniu serc. Modlili się swą sztuką o wolną Polskę, a jednocześnie przestrzegali przed upodleniem i nikczemnością.

Wreszcie walka o niepodległość to walka o samoorganizację i pewną niezależność ekonomiczną w warunkach niewoli, najbardziej rozwinięta w wielkim Księstwie Poznańskim (organizowanie własnych, polskich spółdzielni i kółek rolniczych, zakładanie spółek, walka o polską szkołę i język — jakże to ważny etap na drodze do niepodległości).

W tej walce o niepodległość ducha, ważną role odegrał Kościół katolicki i jego duchowieństwo. Przez cały czas zaborów Ojczyzna — Naród, jego dzieje były również treścią posłannictwa Kościoła. Kościół wraz z innymi w duchu ewangelicznej walki o prawdę i sprawiedliwość walczył

o polskość, przeciwko rusyfikacji i germanizacji. Nie przypadkowo Niemcy nazwali niekoronowanymi królami Polski dwóch polskich kapłanów: ks. Piotra Wawrzyniaka i ks. Stanisława Adamskiego.

To właśnie Kościół budząc nadzieję nauczał, żeby nie poddawać się klęsce, ale szukać dróg zwycięstwa, uczył że Chrystus jest Ojcem przyszłego wieku, a Królestwo Boże przekracza wymiar doczesny. „Równocześnie jednak Chrystus jest „wczoraj i dzisiaj" — i tu spotyka się z każdym z nas, z człowiekiem każdego pokolenia, tu spotyka się również z narodem. Z tego spotkania pochodzi owo wezwanie do zwycięstwa w prawdzie, wolności, sprawiedliwości i miłości, o czym przypomniał nam Jan Paweł II, podczas homilii na stadionie dziesięciolecia w Warszawie.

2. „Rocznicę święcić należy nie tylko wspomnieniem, lecz także postanowieniem nowych czasów" (Józef Piłsudski).

Dzień 11 listopada był zawsze dla milionów Polaków dniem szczególnym i ważnym, tak jak zawsze była ważna niepodległość. Nawet w okresie hitlerowskiej okupacji i stalinowskiego terroru nie udało się go wymazać z kalendarza. Dzień ten skłaniał do zadumy, i refleksji, przypominał, przestrzegał i pouczał. Dla nas był i pozostanie wielkim pytaniem, czy nie roztrwoniliśmy niepodległości, którą z takim trudem wywalczyli nasi praojcowie?

Dzień ten uczy i dzisiaj nas, ludzi ochrzczonych, którzy zawierzyliśmy Jezusowi Chrystusowi, że będąc dziećmi Kościoła, jesteśmy równocześnie obywatelami ziemskiego państwa. Mamy zatem nie tylko prawo, ale i obowiązek przyczyniać się do jego pomyślnego rozwoju, bowiem jak uczy Sobór Watykański II — „Kościół uważa, że przez poszczególnych swych członków i całą swoją społeczność może poważnie przyczynić się do tego, aby rodzina ludzka i jej historia stawały się bardziej ludzkie" (KDK 40).

W liście pasterskim na sześćdziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości biskupi polscy pisali: „Przypomnienie rocznicy zobowiązuje nas samych, Polaków dziś żyjących, do pogłębiania i umacniania odpowiedzialności za wspólne dobro całego Narodu. Nie możemy przez nasze błędy i wady osłabić czy narazić na szwank tego wszystkiego, co z takim trudem zostało odbudowane na początku obecnego stulecia. Odpowiedzialność za wolność i suwerenność Polski ciąży na ludziach, którzy sprawują władzę w naszej Ojczyźnie. Trzeba stworzyć takie warunki życia, aby Naród czuł się w pełni gospodarzem we własnej Ojczyźnie. Trzeba także dołożyć wszelkich starań, aby przezwyciężyć liczne zagrożenia wewnętrzne, przede wszystkim w dziedzinie moralności społecznej, rodzinnej i osobistej".

Jak bardzo i dzisiaj sprawy te są aktualne! Przeżyliśmy w tym dziesięcioleciu wiele. Miały miejsce zjawiska przedtem nie spotykane w

płaszczyźnie naszego życia narodowego. Był radosny sierpień i smutny grudzień; były internowania i niesłuszne posądzenia, cały naród boleśnie przeżył męczeńską śmierć polskiego kapłana, tysiące Polaków na stałe opuściło swój kraj. Znowu przyszło nam zmagać się o suwerenność i poszerzać pojęcie niepodległości. Ale było w tym dziesięcioleciu wiele wydarzeń i faktów napawających nadzieją na przyszłość. Niewątpliwie naród stał się bardziej odważny i solidarny w domaganiu się swoich praw. Na stałe zaczął torować sobie drogę pluralizm politycznego i społecznego myślenia, pluralizm niezależnych związków, organizacji i stowarzyszeń — często oparty w swoich działaniach na społecznej nauce Kościoła. Po raz pierwszy w powojennej historii Polski niezależny związek zawodowy „Solidarność". Dzięki Opatrzności Bożej, dane nam było przeżyć trzy pielgrzymki Ojca świętego do naszego kraju, w czasie których papież przypomniał tysiącletni związek Kościoła z narodem, mówił o niezbywalnych prawach narodu do jego wolności i suwerenności. Przypominał także o naszych obowiązkach i zadaniach wobec Ojczyzny. I to są zwycięstwa, których nam nikt nie odbierze.

Dziś Ojczyzna stawia przed nami nowe wymagania. Trzeba nam ciągle modlić się i pracować na rzecz jedności i tolerancji. W naszym narodzie przeżyliśmy wiele podziałów i rozdarć. Najpierw dzielili nas zaborcy. Potem dzieliliśmy się sami. Początkowo na zwolenników różnych orientacji politycznych, później na partyjnych i bezpartyjnych, tych lepszych i tych gorszych. Tak nie może być, Bracia i Siostry! Dlatego w tym dniu szczególnie módlmy się słowami Ojca świętego: „Ziemio polska! Ziemio Ojczysta! Zjednocz się przy Chrystusowej Eucharystii". Przepraszajmy za brak zgody. Chciejmy być bardziej pokorni i służebni wobec Ojczyzny. Żadna grupa, żadna partia nie ma prawa utożsamiać Ojczyzny z własnymi interesami. Historia 10-lecia przestrzega nas przed tym.

3. „W ręku Pana spoczywa powodzenie męża" (Syr 10, 5).

Po wielu latach wzrastającego kryzysu społeczno-politycznego, gospodarczo-ekologicznego i moralnego w Polsce musimy podjąć wielki program pracy narodowej nad podźwignięciem narodu i państwa.

Konieczna jest tutaj między innymi:

— Praca nad reformą życia polityczno-społecznego i gospodarczego, z udziałem wszystkich kompetentnych obywateli.

— Praca nad pracą — nad odbudową kultury, wydajności i jakości pracy, nad godnością i podmiotowością człowieka pracy.

— Praca nad rodziną i dzieckiem w rodzinie, trzeba przywrócić rodzinie należne miejsce w wychowaniu młodego pokolenia. Natychmiastowego rozwiązania wymaga też problem mieszkań dla młodych małżeństw.

— Praca nad polską nowoczesną szkołą, szkoła winna uczyć i wychowywać, a nie być narzędziem w ręku ideologii.

— Praca nad zachowaniem środowiska naturalnego, które Bóg dał nam czyste i nieskażone.

To tylko niektóre z ważnych problemów, jakie nam już dzisiaj trzeba podjąć, jeżeli Polska ma być krajem wolnym, sprawiedliwym i dostatnim. „Trzeba nam zrozumieć, mówił Wincenty Witos, że potęgi państwa i jego przyszłości nie zbuduje żaden, choćby największy geniusz, uczynić to może jedynie cały, świadomy swych praw i obowiązków naród".

Ze czcią wspominamy tamtem listopad. Z miłością myślimy o całych pokoleniach Polaków i Polek, którzy walczyli i pracowali na rzecz Niepodległej.

W dzień wielkiej rocznicy śpiewamy wraz z całą Ojczyzną radosne Te Deum Bogu w Trójcy Jedynemu za wielki dar wolności. Zawierzamy na nowo Królowej Polski, Matce zawsze wiernej cały nasz naród, ze wszystkim co w nim bolesne i trudne. Chcemy od Ciebie, Maryjo, uczyć się prawdziwej służby i wierności Ojczyźnie naszej. „Daj nam zachować tę samą miłość Ojczyzny, tę samą gotowość służenia sprawie jej niepodległości i pokoju, jaka objawiła się w tamtym pokoleniu".

Uproś nam u Syna swego odpuszczenie wszystkich grzechów naszych popełnionych wobec Ojczyzny i każdego z jej dzieci. Bądź z nami w każdy czas, Matko!

Wszystkim kochającym swoją Ojczyznę z serca błogosławimy.

Warszawa, dnia 6 października 1988 r.
230 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi Polscy

40

Komisja Episkopatu Polski
d/s Duszpasterstwa Ludzi Pracy

ZAPROSZENIE
WSZYSTKICH LUDZI PRACY NA VI OGÓLNOPOLSKĄ PIELGRZYMKĘ STANOWĄ NA JASNĄ GÓRĘ

Komisja Episkopatu Polski d.s. Duszpasterstwa Ludzi Pracy zaprasza wszystkich robotników na VI Ogólnopolską pielgrzymkę stanową na Jasną Górę, która odbędzie się, tak jak w latach ubiegłych w III-cią niedzielę września, tzn. 17 i 18 września 1988 roku. Rozpoczęcie pielgrzymki 17 września Mszą św. o godz. 19.00 przed szczytem jasnogórskim. Zakończenie 18 września, godzina 14.00.

Celem tegorocznego pielgrzymowania Ludzi Pracy z całego kraju do tronu Jasnogórskiej Królowej jest podziękowanie Panu Bogu przez pośrednictwo M. B. Częstochowskiej za X-lecie pontyfikatu Jana Pawła II, Autora tak ważnej dla wszystkich ludzi pracy encykliki „Laborem exercens" i obrońcy praw człowieka. Zapraszam więc wszystkich robotników, by w centrum życia religijnego Polaków, na Jasnej Górze zwycięstwa, w solidarnej łączności z Chrystusem i Jego Matką, złączeni we wspólnej modlitwie za Papieża z rodu Polaków, wypraszać Ojcu całego chrześcijaństwa, nowe siły i moce ducha do służby całej Rodzinie Ludzkiej.

Przed łaskami słynącym Obrazem Matki Bożej Częstochowskiej, „danej Narodowi Polskiemu ku pomocy i obronie", wszyscy pielgrzymi przybyli wraz ze swoimi Duszpasterzami z różnych stron kraju, polecimy w akcie oddania Najświętszej Matce i Królowej, samych siebie, swoich bliskich, warsztaty pracy i wszystko co Polskę stanowi, prosząc Ją o pomoc w wychodzeniu z kryzysów moralnych, gospodarczych i politycznych.

Bracia Robotnicy i wszyscy Ludzie Pracy! Dołóżcie wszystkich starań, by gromadnie wziąć udział w VI już naszej pielgrzymce stanowej na Jasną Górę. Niech Wasz udział w pielgrzymce świadczy, że Polski Robotnik jest wierny Bogu, Ewangelii Chrystusowej, Kościołowi, Ojcu św. i tradycjom ojczystym.

Oczekujemy Waszego przybycia.

† Henryk Kard. Gulbinowicz
Przewodniczący Komisji Episkopatu
d.s. Duszpasterstwa Ludzi Pracy

PROGRAM
VI OGÓLNOPOLSKIEJ PIELGRZYMKI LUDZI PRACY
NA JASNĄ GÓRĘ 17 I 18 WRZEŚNIA 1988 ROKU

17 września 1988 — sobota

G. 15.00 — czynny punkt informacyjny na Jasnej Górze — obsługują Księża Duszpasterze Ludzi Pracy z Diecezji Częstochowskiej. Pielgrzymi noclegi zamawiają indywidualnie.

G. 19.00 — Msza św. na Szczycie. Celebruje JE. Bp Mirosław Kołodziejczyk. Homilię głosi Duszpasterz L.P. z Gorzowa — Ks. W. Andrzejewski.
Powitanie Pielgrzymów przed Mszą św. — O. Przeor Jasnej Góry. Bezpośrednio po Mszy św. — Apel Jasnogórski — Kard. H. Gulbinowicz. Po Apelu Droga Krzyżowa na Wa-

łach. Przewodniczą modłom Ludzie Pracy. Prowadzi Drogę Krzyżową — Ks. Prał. Julian Żołnierkiewicz.

St. I — Olsztyn, II — Opole, III — Pelplin, IV — Płock, V — Poznań, VI — Przemyśl, VII — Sandomierz-Radom, VIII — Siedlce, IX — Szczecin, X — Tarnów, XI — Warszawa, XII — Włocławek, XIII — Wrocław, XIV — Wrocław. Rozważania wypowiadają robotnicy nie dłużej niż 3 minuty.

18 września 1988 — niedziela

G. 24.00 — Msza św. w Bazylice — Celebrans z Kielc. Homilia — Częstochowa — Ks. Zenon Raczyński. Oprawa liturgiczna i czytania — Częstochowa.

G. 1.00—5.00 — Czuwanie przed Cudownym obrazem M. B. — całość Duszpasterstwo L.P. — Kraków .

G. 9.00 — Wykład centralny ze Szczytu — Ks. prof. Andrzej Gałka — Warszawa n.t. „1000-lecie Chrztu Rusi Kijowskiej".

G. 10.00 — Uroczysta suma — koncelebrują Księża Duszpasterze Ludzi Pracy. Przewodniczy Ks. Kard. H. Gulbinowicz.
Homilię głosi — JE Bp Ignacy Tokarczuk — Ordynariusz Przemyśla.

Oprawa liturgiczna: Powitanie Pielgrzymów — O. Przeor Jasnej Góry.
Komentarz — Ks. Prał. Bijak — Warszawa.
Modlitwa wiernych — DLP — Lublin.
Dar ołtarza: DLP — Łódź.
Komunię św. rozdzielają Koncelebransi. Po Komunii św. Akt zawierzenia DLP — Przewodniczący Komisji Ep. Pol. d.s. Ludzi Pracy.
Suma kończy się błogosławieństwem i śpiewem „Boże coś Polskę".
Obiad w refektarzu OO. Paulinów, wg porządku klasztornego.
Odprawa dla Księży Duszpasterzy Ludzi Pracy.
Program szczegółowy:

1. Śpiewem kieruje O. Paulin.
2. Przed sumą wprowadzenie — Ks. Prał. Bijak.
3. Czytania: I robotnik z Łodzi.
   II robotnik z Kielc.
   Ewangelia — Ks. Duszpasterz z Krakowa.
4. Credo recytowane.
5. Sanctus — śpiewają Pielgrzymi po polsku.
6. Agnus Dei — Pielgrzymi śpiewają po polsku.

UWAGA: Serdeczna prośba do wszystkich duszpasterzy L.P. i innych Kapłanów przybyłych na pielgrzymkę, by ofiarnie służyli Pielgrzymom w konfesjonale — na zmianę przez całą noc i aż do sumy.

41

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

WEZWANIE KARDYNAŁA METROPOLITY WROCŁAWSKIEGO DO WSTRZYMANIA SIĘ OD NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W MIESIĄCU SIERPNIU 1988 R.

Umiłowani w Panu,

Zwracam się do wszystkich, którym leży na sercu dobro naszego Narodu, by zbliżający się miesiąc sierpień był dla każdego z nas czasem szczególnej duchowej mobilizacji w wysiłku ratowania polskiego społeczeństwa przed strasznym zagrożeniem, jaki stanowi alkoholizm.

Z nadużywaniem alkoholu przez starszych, a także przez młodzież spotykamy się aż nazbyt często, a dramatyczne skutki tego grzechu widoczne są w życiu niejednej rodziny, w miejscu pracy i wypoczynku. Któż zdoła wypowiedzieć zrodzone z tego grzechu nieszczęścia, jakie stają się udziałem matek, żon, a zwłaszcza małych niewinnych dzieci. Jak wielki ból wywołuje widok sponiewieranego człowieczeństwa tych którzy znajdują się pod wpływem alkoholu i stają się jego niewolnikami.

My, ludzie wierzący, musimy na to zło patrzeć jeszcze głębiej i widzieć w nim grzech, który obraża nieskończonego Boga i zabija w nas życie Boże, a także niszczy nadprzyrodzone dobro, jakie poprzez Kościół istnieje w naszym Narodzie.

Przypomnijmy sobie i weźmy do serca słowa Ojca św. Jana Pawła II, wypowiedziane z wielką troską o naród Polski w czasie ubiegłorocznej pielgrzymki do kraju. Ze Szczytu Jasnej Góry nasz Wielki Rodak wołał: „Nie niszcz siebie! Wszyscy znamy ten nałóg, który tak wiele nam zaszkodził w przeszłości, a który dzisiaj zdaje się znowu potęgować. Mówię więc do każdego i do każdej: nie niszcz siebie! Nie wolno ci niszczyć siebie, bo nie żyjesz tylko dla siebie. Kiedy więc degradujesz siebie przez nałóg, to równocześnie niszczysz drugich. Szkodzisz twojej rodzinie, twoim dzieciom. Osłabiasz społeczeństwo, które liczy na twoją trzeźwość, zwłaszcza przy pracy". I dalej modlił się Papież: „Maryjo, Królowo Polski, bądź nadal natchnieniem tych wszystkich, którzy walczą o trzeźwość swych bliźnich, o trzeźwość siebie samych. O trzeźwość Narodu. Jestem szczególnie wdzięczny tym, którzy podejmują inicjatywy w tej dziedzinie — zwłaszcza w miesiącu sierpniu (...)" Nie wolno tych inicjatyw ośmieszać i pomniejszać! Nie wolno! Zbyt wysoka jest stawka, o którą chodzi. Wiemy to dobrze z historii. Zbyt wysoka jest

stawka! I trzeba tutaj iść pod prąd. Pod prąd społecznego nawyku i płytkiej opinii. Pod prąd ludzkiej słabości. Pod prąd źle rozumianej „wolności". Wolność nie została człowiekowi dana przez Stwórcę do tego, ażeby niszczył siebie, i drugich. Wolność to nie jest swawola". Ojciec święty prosił następnie Matkę Najświętszą: „Maryjo, Królowo Polski, Pani Jasnogórska, bądź natchnieniem polskich sumień. Bądź naszą Matką i Wychowawczynią! Nie zrażaj się naszymi słabościami. Bądź dla nas wymagająca! (...) Dziękuję Ci za wszystkich, którzy walczą o życie nienarodzonych. I którzy walczą o życie i zdrowie całego narodu, każdego człowieka zagrożonego nałogiem".

Umiłowani w Chrystusie Panu!

Niech słowa Ojca świętego będą dla nas zachętą, by miesiąc sierpień, miesiąc świąt Matki Najświętszej, pielgrzymek Roku Maryjnego na Jasną Górę i naszych dolnośląskich sanktuariów, miesiąc zbierania chleba przez utrudzonych polskich rolników i miesiąc ważnych rocznic narodowych, był dla nas czasem gorętszej niż zwykle modlitwy o trzeźwość narodu, a także czasem wynagrodzenia Bogu za grzechy pijaństwa. Razem z całym Episkopatem Polski proszę Was gorąco, by miesiąc ten był okresem całkowitego wstrzymania się od spożywania napojów alkoholowych. Niech taka właśnie postawa będzie wyrazem protestu wobec szerzącego się zła i wołaniem do Boga o tak potrzebne Polakom zdrowie moralne i fizyczne. Niech miesiąc sierpień pomnoży nasze duchowe siły do demaskowania źródeł zła, do walki z grzechem i do konsekwentnego budowania lepszej naszej przyszłości.

Wszystkim, którzy podejmą apel Polskich Biskupów o zachowanie trzeźwości i abstynencji zwłaszcza w miesiącu sierpniu z serca błogosławię.

Wrocław, w uroczystość
Narodzenia św. Jana Chrzciciela 1988 r.

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

42

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

ODEZWA DO MŁODZIEŻY NA ROZPOCZĘCIE NOWEGO ROKU SZKOLNEGO I KATECHETYCZNEGO 1988/89

Po wakacyjnym odpoczynku znowu zapełniliście szkoły i sale katechetyczne. Rozpoczęliście nowy rok nauki i pracy nad kształtowaniem

swojego charakteru, nad tym, by być człowiekiem wartościowym i dobrym. Nie łatwe to zadanie. Wymaga ono wiele wysiłku, częstego pokonywania trudności, nieustannego przezwyciężania istniejących w nas skłonności do zła, przeciwstawiania się fałszywym poglądom i modom. Wymaga od Was ciągłego wyboru między tym, co niegodne człowieka, mimo, że czasem pociągające, a tym co nas wewnętrznie ubogaca, chociaż wymaga trudu i może być niepopularne wśród niektórych rówieśników.

Wy młodzi Polacy i Chrześcijanie, winniście zdawać sobie sprawę do czego prowadzi droga ulegania słabościom i pokusom, jakie z różnych stron do Was przychodzą. Często bowiem słyszycie i widzicie, ile z tego powodu rodzi się zła w człowieku i społeczeństwie. Wspomnijmy chociażby nadużywanie alkoholu, narkomanię czy tak mocno reklamowany dziś fałszywie pojęty erotyzm.

Kościół pragnie Wam przyjść z pomocą w budowaniu życia wartościowego i pięknego, życia radosnego i przynoszącego dobro innym. Wasze życie będzie właśnie takie, jeżeli będziecie świadomie i konsekwentnie współdziałać z prawdą i łaską, jaką niesie Chrystusowy Kościół. W Kościele bowiem wśród ludzkiej słabości jest stale obecny Jezus Chrystus, największy i niezawodny nasz Przyjaciel. On przynosi każdemu człowiekowi Prawdę, Miłość i Moce Ducha Świętego. On zwycięża zło, pomaga nam przejść przez największe trudności i zachować godność człowieka. On otwiera nam bramy życia wiecznego.

Z Chrystusem żyjącym w Kościele możemy spotykać się często. Szczególne jednak spotkanie z naszym Bogiem ma miejsce wtedy, gdy uczestniczymy we Mszy św. W każdą niedzielę Kościół gromadzi się, by być razem z Chrystusem zmartwychwstałym i umacniać się Jego Prawdą i Łaską płynącą z Eucharystii. Zachęcam Was gorąco, byście z żywą wiarą uczestniczyli w tym zgromadzeniu niedzielnym Kościoła i wchodzili w żywy kontakt z Jezusem Chrystusem który „do końca nas umiłował". Niech nikogo z Was nie zabraknie w niedziele i święta na Mszy św. Z niej bowiem czerpiemy największe Boże moce do codziennego życia godnego człowieka.

Zwracając się do Was, Droga Młodzieży, na początku roku szkolnego i katechetycznego, pragnę również położyć Wam na sercu obowiązek uczestniczenia w spotkaniach pogłębiających Wasze świadome życie chrześcijańskie, jakie mają miejsce poza Mszą św., szczególnie w godzinach katechizacji. Wtedy także spotykacie się z Chrystusem. Podczas katechizacji poznajecie coraz głębiej naukę Kościoła i stajecie się coraz bardziej świadomymi katolikami. Pogłębienie znajomości Pisma świętego, teologii, zasad moralnych i tego wszystkiego, czego naucza Kościół, jest Wam bardzo potrzebne. Współczesny człowiek winien być dobrze przygotowany do życia przez znajomość Bożej Prawdy. Spotyka się bowiem często z fałszem, z obojętnością religijną i lekceważeniem nawet fundamentalnych zasad moralnych. Spotyka się z ludźmi, którzy

głoszą, że znaleźli prawdę w różnych sektach, jakie zrodziły się z niewłaściwego wyjaśniania Pisma świętego, czy z innych przyczyn. Spotyka się z ludźmi, którzy nawet odrzucają prawdę o istnieniu Boga. Uczestniczenie w katechizacji jest w obecnej dobie niezwykle ważne dla każdego chrześcijanina, a szczególnie dla młodzieży, by nie tylko nie zejść na błędne drogi, ale by być apostołem Prawdy. Dlatego bardzo serdecznie zapraszam Was, Droga Młodzieży, do systematycznego udziału w lekcjach religii. W tej poznawczej pracy nie jesteście odosobnieni. Powołując się na wynik badań ankietowych przeprowadzonych przez warszawskie Centrum Badań Opinii Społecznej prasa informuje, że spośród uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych 98% związało się z Kościołem (por. Tyg. powsz., nr 33(2042) s. 7).

Na drodze świadomego dążenia do rozwoju w nas tego, co dobre i piękne, niezastąpioną rolę odgrywa Matka Jezusa Chrystusa — Maryja. Rok Maryjny, jaki w Polsce jeszcze trwa, pozwala nam głębiej rozumieć znaczenie Matki Najświętszej w naszym życiu religijnym. Dzięki nauczaniu Ojca św. Jana Pawła II staje się nam bliższa prawda, iż Maryja jest dla nas wzorem wiary; że uczy nas Ona jak trzeba we wszystkich sytuacjach życia zawierzyć Chrystusowi, bo Chrystus człowieka nigdy nie zawiedzie. Maryja ukazuje nam w sobie piękno i wielkość człowieka żyjącego Prawdą i przenikniętego miłością do Boga i do bliźnich.

Z pewnością wielu z Was modli się codziennie do Matki Najświętszej, pielgrzymuje do tronu Królowej Polski. Wielu uczestniczyło w tegorocznej pieszej pielgrzymce na Jasną Górę. Wyrażam uznanie wszystkim, którzy przez modlitwę złączoną z trudem pielgrzymim ubogacili swoje życie nowymi duchowymi wartościami. Jestem wdzięczny kapłanom, alumnom i siostrom zakonnym pielgrzymującym z Wami i służącym Wam wieloraką pomocą. Dziękuję wszystkim, którzy życzliwie przyjmowali Was w drodze i nieśli potrzebną pomoc.

Jak każdego roku, Droga Młodzieży Dolnego Śląska, zapraszam Was także na tradycyjną pielgrzymkę do Wambierzyckiej Królowej Rodzin w III-cią niedzielę września, to jest 18 b.m. na godz. 11.00. Niech intencją tej pielgrzymki będzie uczczenie Maryi naszej najlepszej Matki w trwającym Roku Maryjnym i wyproszenie dla całej polskiej młodzieży naszych Wschodnich i Zachodnich Sąsiadów, łaski silnej wiary i mocy do budowania Chrystusowego Królestwa Prawdy i Miłości w dzisiejszym świecie. Niech jednak tegoroczna Wasza pielgrzymia modlitwa będzie zanoszona do Boga szczególnie w intencji Ojca świętego. Będzie to piękny dar Waszych młodych serc dla Jana Pawła II w dziesiątą rocznicę Jego wyboru na Następcę św. Piotra.

Przybądźcie do Wambierzyc licznie, by dać wyraz Waszej wiary w Boga żywego i miłości do Matki Najświętszej, by nieść pomoc Ojcu świętemu w Jego odpowiedzialnym posłannictwie w Kościele i w świecie.

Na nowy rok szkolny i katechetyczny całym sercem błogosławię Wam, Droga Młodzieży, Waszym Rodzicom, Duszpasterzom, Katechetom oraz Waszym Nauczycielom i Wychowawcom.

Wrocław, 1 września 1988 r.

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

43

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

ZAPROSZENIE DUCHOWIEŃSTWA I WIERNYCH MIASTA WROCŁAWIA NA SPOTKANIE Z J. EM. PRYMASEM POLSKI W KATEDRZE WROCŁAWSKIEJ

Z radością powiadamiam Was, Bracia i Siostry, że na moje zaproszenie przybywa na Dolny Śląsk z wizytą pasterską Najdostojniejszy Metropolita Gnieźnieński i Warszawski, Prymas Polski Kardynał Józef Glemp.

W uroczystość Matki Bożej Częstochowskiej — piątek 26 bm. — o godz. 18.30 Najdostojniejszy nasz Gość odprawi w Katedrze Wrocławskiej Mszę św., wygłosi słowo Boże oraz odnowi razem z nami Jasnogórskie Śluby Narodu.

Na tę Mszę św. zapraszam Duchowieństwo, i Lud wierny miasta Wrocławia. Razem z Księdzem Prymasem, przez pośrednictwo Pani Jasnogórskiej, będziemy prosić Wszechmogącego Boga o potrzebne łaski dla naszej Ojczyzny, dla Ojca świętego i całego Kościoła. Będziemy także modlić się za dwóch wielkich poprzedników Księdza Prymasa: Kardynałów Augusta Hlonda i Stefana Wyszyńskiego, którzy położyli tak wielkie zasługi dla Narodu i Kościoła, a w szczególności dla Polskich Ziem Zachodnich i Północnych.

Niech udział w tym modlitewnym spotkaniu będzie wyrazem naszej żywej wiary i przywiązania do Kościoła świętego oraz tradycji narodowych.

Polecam Was, Siostry i Bracia, opiece Maryi Królowej Polski, Patronów Dolnośląskiej Ziemi i z serca Wam błogosławię.

Wrocław, 16 sierpnia 1988 r.

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

KARDYNAŁ METROPOLITA WROCŁAWSKI ZAPRASZA DUCHOWIEŃSTWO I WIERNYCH ARCHIDIECEZJI DO TRZEBNICY NA UROCZYSTOŚCI KU CZCI ŚWIĘTEJ JADWIGI

Umiłowani w Panu Mieszkańcy Dolnośląskiej Ziemi

Każdego roku przed uroczystością świętej Jadwigi zapraszam Was serdecznie do udziału w uroczystościach ku czci Świętej Patronki Śląska. W tym roku istnieją specjalne powody, byśmy jak najliczniej, w atmosferze głębokiego skupienia i modlitwy, wypełnili Sanktuarium w Trzebnicy. W uroczystość bowiem świętej Jadwigi — 16 października bieżącego roku mija dziesięć lat od powołania na Stolicę św. Piotra w Rzymie Metropolity Krakowskiego, Ks. Kardynała Karola Wojtyły. Wydarzenie to zapisało się głęboko w sercach Polaków. Do dzisiaj wywołuje on wspomnienia pełne radości, a zarazem głębokiej refleksji w obliczu niezbadanych wyroków Bożej Opatrzności.

Ojciec święty przemawiając do nas, mieszkańców Ziemi Dolnośląskiej, na Jasnej Górze w dniu 5 czerwca 1979 r., nazwał świętą Jadwigę „patronką dnia wyboru pierwszego Polaka na Stolicę Piotrową". Wtedy też papież przekazał szczególne wotum dla Sanktuarium świętej Jadwigi w Trzebnicy: świecę paschalną i kielich mszalny. Przekazując swoje dary, mówił do nas Jan Paweł II: „Mam (...) szczególne powody do przekazania tego wotum, które w tej chwili odbiera ode mnie Metropolita Wrocławski. Mam szczególne do tego powody. Opatrzność Boża w swoich niewypowiedzianych zrządzeniach wybrała dzień 16 października jako dzień przełomowy w moim życiu". To wotum „oddaję jakby w ręce wszystkich pielgrzymów, którzy dzisiaj tak licznie, tak tłumnie przybyli na Jasną Górę z całego Dolnego Śląska. Proszę, abyście po powrocie do waszych stron zanieśli to papieskie wotum do Sanktuarium w Trzebnicy, miejsca, które stało się ojczyzną z wyboru świętej Jadwigi, tak, jak moją nową ojczyzną z wyboru stał się Rzym".

Papieskie wotum zostało uroczyście przekazane do Sanktuarium w Trzebnicy w pierwszą rocznicę wyboru Jana Pawła II. Wielką radość sprawił nam list Ojca świętego przysłany do Wrocławia z okazji tej rocznicy. Czytamy w nim: „Rozważając bezgraniczną szczodrość Bożą, nie wolno mi przecież zapomnieć o niezwykłym wydarzeniu (...) gdy w pamiętnym dniu 16 października zostałem wezwany z partykularnego Kościoła w Polsce na urząd Najwyższego Pasterza w Kościele powszechnym. A wydarzyło się to — powiem otwarcie, co czuję — nie przez jakiś ślepy traf w tym dniu, w którym umiłowani rodacy moi,

zwłaszcza ci z Dolnego Śląska i Opolszczyzny oraz inni przebywający w Trzebnicy na uroczystościach ku czci świętej Jadwigi modlili się o szczęśliwy wybór papieża. Dlatego też bardzo często (...) kieruję myśli moje i uczucie ku sławnemu Sanktuarium świętej Jadwigi w Trzebnicy. (...) Jestem głęboko przekonany, że w tamtym pamiętnym dniu święta Jadwiga stała się również patronką wyboru pierwszego w dziejach Polaka na Stolicę Świętego Piotra. (...) Bardzo leży mi na sercu, aby usilnie prosić Ją, żeby swoim wstawiennictwem pomagała mi skutecznie w tej ogromnie trudnej służbie zleconej mi przez Boga, przed którego miłością, mądrością i wiedzą chylę czoło, w kornym wyznaniu powtarzając za Apostołem Pawłem: „Jakże niezbadane są Jego wyroki i nie do wyśledzenia Jego drogi (Rz 11, 33b)".

Umiłowani Archidiecezjanie!

Otwartymi sercami podjęliśmy to pragnienie Namiestnika Chrystusowego. Dlatego w szesnasty dzień każdego miesiąca gromadzimy się liczniej w naszych świątyniach, by modlitwą wspierać drogiego nam Następcę świętego Piotra. Również dlatego rok rocznie z Sanktuarium w Trzebnicy, przez wstawiennictwo świętej Jadwigi, płynęły do Ojca Niebieskiego błagania rozmodlonego ludu Bożego Dolnego Śląska w intencjach Ojca św. Jana Pawła II i Jego posłannictwa.

Jestem głęboko przekonany, że i w tym roku, kiedy cały Kościół powszechny będzie śpiewał dziękczynne „Te Deum laudamus — Ciebie, Boga, wysławiamy" za dziesięć lat pontyfikatu Jana Pawła II, zgromadzimy się licznie u boku Świętej Patronki Śląska, Patronki dnia wyboru pierwszego Polaka na Stolicę św. Piotra. Przez Jej wstawiennictwo będziemy dziękować Bogu, najlepszemu naszemu Ojcu, za dziesięć lat posługiwania apostolskiego Ojca świętego Jana Pawła II, za Jego siedem encyklik, za orędzia, listy i adhortacje, za liczne podróże apostolskie, szczególnie za trzy Jego pielgrzymki do naszego Kraju, za Jego pobyt na Dolnośląskiej Ziemi. Za to, że krzepił nas swoim słowem i wskazywał drogę pośród naszych polskich problemów i trudności.

W dniu 13 października (czwartek) zbierze się przy relikwiach świętej Jadwigi młodzież duchowna czyli klerycy wszystkich seminariów z terenu naszej Archidiecezji oraz nowicjaty i junioraty zakonów żeńskich.

14 października (piątek) oczekujemy w Trzebnicy pielgrzymów z dekanatów: Bolesławiec-Wschód, Bolesławiec-Zachód, Borów, Brzeg-Południe, Brzeg-Północ, Bystrzyca Kłodzka, Dzierżoniów-Południe, Dzierżoniów-Północ, Góra Śląska, Jawor, Jelenia Góra-Wschód, Jelenia Góra-Zachód, Kamieniec Ząbkowicki, Kamienna Góra-Wschód, Kamienna Góra-Zachód, Kąty Wrocławskie, Kłodzko, Gryfów, Legnica-Wschód, Legnica-Zachód, Lubań, Leśna, Lubin, Chocianów, Polkowice, Lubomierz, Milicz, Namysłów, Nowa Ruda, Oleśnica, Oława, Polanica Zdrój, Świebodzice, Wałbrzych-Północ, Wałbrzych-Południe, Sobótka, Środa Śląska, Zgorzelec, Węgliniec, Złotoryja, Świerzawa, Mysłakowice.

15 października — w sobotę w godzinach dopołudniowych, w Sanktuarium Patronki Dolnego Śląska, oczekujemy przybycia członków Służby Liturgicznej z terenu całej Archidiecezji. W tym samym dniu, w godzinach wieczornych, przybywa do Trzebnicy młodzież akademicka.

W niedzielę 16 października, w centralny dzień uroczystości odpustowych ku czci świętej Jadwigi, w dziesięciolecie pontyfikatu papieża Jana Pawła II, niech przybędą do Trzebnicy pielgrzymi z dekanatów: Strzelin, Wołów, Ząbkowice Śl., Ziębice, Wrocław-Katedra, Wrocław-Śródmieście, Wrocław-Wschód, Wrocław-Zachód I (Leśnica), Wrocław-Zachód II (Kozanów), Wrocław-Północ I (Osobowice), Wrocław Północ II (Psie Pole), Trzebnica, Prusice, Ścinawa, Świdnica-Wschód, Świdnica-Zachód, Syców, Twardogóra i Strzegom.

Na pielgrzymią drogę do św. Jadwigi wszystkim Wam z serca błogosławię.

Wrocław, w święto
Podwyższenia Krzyża Świętego 1988 r.

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

45

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

SŁOWO METROPOLITY WROCŁAWSKIEGO DO DUCHOWEŃSTWA I WIERNYCH O USTANOWIENIU PRZEZ OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II NOWEGO BISKUPA DLA ARCHIDIECEZJI WROCŁAWSKIEJ

Umiłowani w Panu Bracia i Siostry!

Dzielę się z Wami radością, że Ojciec święty Jan Paweł II ustanowił dla Archidiecezji Wrocławskiej nowego biskupa pomocnego powołując do godności biskupiej kapłana naszej Archidiecezji księdza doktora Jana T y r a w ę.

Dekret Soboru Watykańskiego II O Pasterskich Zadaniach Biskupów w Kościele poucza, że „biskupi, ustanowieni przez Ducha świętego, zajmują miejsce Apostołów jako pasterze dusz; otrzymali też oni posłannictwo, by łącznie z Biskupem Rzymu i pod jego zwierzchnictwem nadawać trwałość dziełu Chrystusa, wiecznego Pasterza. Chrystus bowiem dał Apostołom i ich następcom nakaz oraz władzę, by nauczali wszystkie narody, by uświęcali ludzi w Prawdzie i żeby byli ich paste-

rzami. Biskupi zatem przez danego im Ducha świętego stali się prawdziwymi i autentycznymi nauczycielami wiary, kapłanami i pasterzami" (nr 2).

Kim jest kapłan, który został powołany do tak ważnego posłannictwa w Kościele, a szczególnie w naszej Archidiecezji?

Urodził się na ziemi wałbrzyskiej dnia 4 listopada 1948 roku w miejscowości Kuźnice Świdnickie, która obecnie nosi nazwę Boguszów-Gorce. Ojciec Biskupa-Nominata był pracownikiem kolejnictwa, a następnie górnikiem pracującym w wałbrzyskiej kopalni Victoria w szybie Barbara. Matka troskliwie opiekowała się domem. Środowisko parafialne, a przede wszystkim dom rodzinny przekazał mu wiarę i nauczył kochać Boga, Ojczyznę i każdego człowieka, a także cenić ludzi ciężkiej pracy.

Szkołę podstawową ukończył w miejscowości rodzinnej, zaś w Wałbrzychu szkołę średnią — Liceum Ogólnokształcące nr 3. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w 1966 roku, idąc za głosem powołania wstąpił do Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. Na początku drugiego roku pobytu w Seminarium przerwano mu studia powołując do odbycia dwuletniej służby wojskowej. Służbę tę pełnił wraz z innymi kandydatami do kapłaństwa w Szczecinie w latach 1967—69. Po jej ukończeniu wrócił do Wrocławskiego Seminarium Duchownego, aby zdobywać dalszą formację duchową i intelektualną. Jako absolwent Papieskiego Wydziału Teologicznego i Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu otrzymał święcenia kapłańskie w naszej Archikatedrze dnia 26 maja 1973 roku z rąk Metropolity Wrocławskiego Księdza Kardynała Bolesława Kominka.

Po święceniach pełnił obowiązki duszpasterskie jako wikariusz parafii św. Stanisława Biskupa w Świdnicy. W latach 1974—80 odbył studia na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, gdzie w roku 1980 uzyskał stopień doktora z zakresu teologii dogmatycznej.

Od roku 1980 Biskup-Nominat pełnił odpowiedzialne funkcje wychowawcy kandydatów do kapłaństwa, a także sekretarza Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Na Wydziale tym jest wykładowcą teologii dogmatycznej i patrologii. Z pracą naukową łączy działalność duszpasterską. W czerwcu br. został zamianowany proboszczem wrocławskiej parafii Bożego Ciała.

Święcenia biskupie przyjmie w sobotę dnia 5 listopada br. o godz. 11.00 w Archikatedrze Wrocławskiej.

Gorąco polecam osobę Biskupa-Nominata modlitwom wszystkich wiernych. Trzeba, byśmy wyprosili Mu wiele mocy Ducha świętego, by jako dobry pasterz z miłością i oddaniem służył Ludowi Bożemu.

Proszę także o modlitwę w intencji wszystkich biskupów i kapłanów, którzy pełnią swoje święte posłannictwo w Archidiecezji Wrocławskiej. Spoczywa bowiem na nich trudne i odpowiedzialne zadanie umacniania

wiary, nadziei i miłości we współczesnym świecie. Wsparci Bożą łaską i życzliwością Waszych serc niech nadal ofiarnie budują wraz ze świadomym swej misji laikatem, żywy Chrystusowy Kościół na naszych starych Piastowskich Ziemiach i uświęcają dzisiejsze trudne polskie życie Prawdą i mocami Chrystusa.

Całym sercem polecam Was, drodzy Archidiecezjanie, a w szczególności Biskupa-Nominata J a n a, matczynej opiece Królowej Polski, świętej Jadwigi Trzebnickiej i wszystkich naszych świętych Patronów. Błogosławieństwo Boga Wszechmogącego Ojca, i Syna, i Ducha świętego niech zstąpi na Was i pozostanie z Wami na zawsze.

Wrocław, 24 września 1988 r.

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

46

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET

Potrzeby duszpasterskie i administracyjne Kościoła partykularnego domagają się reorganizacji niektórych rozległych dekanatów w Archidiecezji Wrocławskiej.

W tym celu po wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej na mocy kan. 374 § 2 K.P.K. dokonuję niniejszym podziału dekanatu Kamienna Góra na dwa dekanaty: Dekanat Kamienna-Wschód i Dekanat Kamienna Góra-Zachód.

I. Dekanat Kamienna Góra-Wschód obejmuje następujące parafie:

1. Ciechanowice
2. Czarny Bór
3. Gostków
4. Kamienna Góra, p.w. św. Piotra i Pawła
5. Krzeszów
6. Marciszów
7. Witków Śl.

II. Dekanat Kamienna Góra-Zachód obejmuje następujące parafie:

1. Chełmsko Śl.
2. Kamienna Góra, p.w. M.B. Różańcowej

3. Kamiena Góra, Osiedle Krzeszowskie — Sam. Ośr. Duszp.
4. Leszczyniec
5. Lubawka
6. Miszkowice
7. Pisarzowice

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 15 czerwca 1988 r.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

47

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET

Potrzeby duszpasterskie i administracyjne Kościoła partykularnego domagają się reorganizacji niektórych rozległych dekanatów w Archidiecezji Wrocławskiej.

W tym celu po wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej na mocy kan. 374 § 2 K.P.K. dokonuję niniejszym podziału dekanatu Lubań Śląski na dwa dekanaty: Dekanat Lubań Śląski i Dekanat Leśna z siedzibą tamże.

I. Dekanat Lubań Śląski, obejmuje następujące parafie:
1. Henryków Lubański
2. Kościelnik
3. Lubań Śląski, p.w. Św. Trójcy
4. Lubań Śląski — Księginki, p.w. św. Maksym. Kolbe
5. Lubań Śląski — Uniegoszcz, p.w. Narodz. NMP
6. Siekierczyn
7. Zaręba

II. Dekanat Leśna, obejmuje następujące parafie:
1. Grabiszyce
2. Leśna
3. Płaterówka
4. Radzimów
5. Rudzica
6. Sulików
7. Zawidów

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 15 czerwca 1988 r.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET

Potrzeby duszpasterskie i administracyjne Kościoła partykularnego domagają się reorganizacji niektórych rozległych dekanatów w Archidiecezji Wrocławskiej.

W tym celu po wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej na mocy kan. 374 § 2 K.P.K. dokonuję niniejszym podziału dekanatu Oława na dwa dekanaty: Dekanat Jelcz-Laskowice i Dekanat Oława.

I. Dekanat Jelcz-Laskowice obejmuje następujące parafie:

1. Bystrzyca Oławska
2. Czernica Wrocławska
3. Jelcz-Laskowice, p.w. NMP Królowej Polski
4. Jelcz-Laskowice, p.w. Stanisława Bpa i M.
5. Miłoszyce
6. Minkowice Oławskie
7. Ratowice
8. Wójcice

II. Dekanat Oława obejmuje następujące parafie:

1. Domaniów
2. Kotowice
3. Marcinkowice
4. Niwnik
5. Oława, p.w. Miłosierdzia Bożego
6. Oława, p.w. Św. Ap. Piotra i Pawła
7. Oława, p.w. Matki Bożej Pocieszenia
8. Osiek
9. Wierzbno

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 października 1988 r.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii p.w. św. św. Cyryla i Metodego w Bolesławcu w dekanacie Bolesławiec-Wschód

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Bolesławcu, w dekanacie Bolesławiec-Wschód, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Bolesławcu i jej rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

e r y g u j e m y

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem ŚŚ. Cyryla i Metodego w Bolesławcu.

§ 2

Nowa parafia w Bolesławcu, powstaje z podziału parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Bolesławcu, z której wyłącza się następujące ulice: Artyleryjską, Kasztanową, Kilińskiego, Kleeberga, Kołłątaja, Konopnickiej, Konradowską, Kopernika, Korfantego, Kosiby, Krótką, Łasicką, Marchlewskiego, Marcinkowskiego, Narutowicza, Okrzei, Plac Pokoju, Saperską, Słoneczną, Starzyńskiego, Wojska Polskiego, Zagłoby, Zaułek i Żeromskiego.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Bolesławiec-Wschód.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele p.w. ŚŚ. Cyryla i Metodego w Bolesławcu, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościoła, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu koscielnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowej parafii będzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym.-Katol. parafia p.w. ŚŚ. Cyryla i Metodego w Bolesławcu" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cath. SS. Cyrylli et Methodii in Bolesławiec".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 6 sierpnia 1988 r.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia NMP i w kościele parafialnym p.w. ŚŚ. Cyryla i Metodego w Bolesławcu, w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

50

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Polski w Brzegu Dolnym, w dekanacie Wołów

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii Brzeg Dolny, w dekanacie Wołów, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii Brzeg Dolny i jej rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej na mocy kan. 515 K.P.K

erygujemy

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Polski w Brzegu Dolnym.

§ 2

Nowa parafia powstaje z podziału parafii pod wezwaniem MB Szkaplerznej w Brzegu Dolnym, z którego wyłącza się następujące ulice: 22 Lipca, Sienkiewicza, Świerczewskiego, Targową, Warzyńską i Zwycięstwa nr 2 i 4.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Wołów.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele pod wezwaniem MB Królowej Polski w Brzegu Dolnym, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościoła, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowej parafii będzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym-Katol. parafia p.w. MB Królowej Polski w

Brzegu Dolnym" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom. Cath. B.M.V. Reginae Poloniae in Brzeg Dolny".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 6 sierpnia 1988 r.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. MB Szkaplerznej i w kościele parafialnym p.w. MB Królowej Polski w Brzegu Dolnym, w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

51

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego w Czernicy Wrocławskiej, w dekanacie Oława

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii Ratowice i parafii Miłoszyce, w dekanacie Oława, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii Ratowice i Miłoszyce oraz ich rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

erygujemy

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego w Czernicy Wrocławskiej.

§ 2

Nowa parafia w Czernicy Wrocławskiej powstaje z podziału parafii p.w. św. Antoniego w Ratowicach, z której wyłącza się miejscowość Czernicę Wrocławską oraz z podziału parafii p.w. św. Mikołaja w Miłoszycach, z której wyłącza się miejscowości: Jenkowice i Wojnowice.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Oława.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego w Czernicy Wrocławskiej, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościoła i budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych i potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowej parafii będzie posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym-Katol. parafia p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czernicy Wrocławskiej" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cath. Exalt. S. Crucia in Czernica Wrocławska".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 6 sierpnia 1988 r.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować wiernym w kościele parafialnym: w Ratowicach, w Miłoszycach i Czernicy Wrocławskiej w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii pd wezwaniem Królowej Różańca Św.
w Dzierżoniowie, w dekanacie Dzierżoniów-Południe

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii p.w. Św. Jerzego i parafii p.w. Chrystusa Króla w Dzierżoniowie, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii p.w. Św. Jerzego i parafii p.w. Chrystusa Króla w Dzierżoniowie oraz ich rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

e r y g u j e m y

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Królowej Różańca Świętego w Dzierżoniowie.

§ 2

Nowa parafia w Dzierżoniowie, powstaje z podziału parafii p.w. Św. Jerzego, z której wyłącza się Osiedla: Jasne, Młodych i Różane oraz z podziału parafi p.w. Chrystusa Króla, z której wyłącza się Osiedle Błękitne. Ulica Rzeźnicza dzieląca parafię p.w. Królowej Różańca Św. od parafii p.w. Św. Jerzego będzie należeć do parafii p.w. Św. Jerzego.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Dzierżoniów-Południe.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele pod wezwaniem Królowej Różańca Świętego w Dzierżoniowie, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościoła, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowej parafii będzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym.-Katol. Parafia p.w. Królowej Różańca Św. w Dzierżoniowie" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cath. Reginae S. (acratissimi) Rosarii in Dzierżoniów".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 września 1988 r.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. Św. Jerzego, w kościele parafialnym p.w. Chrystusa Króla i w kościele parafialnym p.w. Królowej Różańca Św. w Dzierżoniowie, w najbliższą niedzielę po otrzymaniu .

Ks. Stanisław Pietraszko Kanclerz Kurii	† Henryk Kardynał Gulbinowicz Arcybiskup Metropolita Wrocławski

53

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii p.w. św. Maksymilana Marii Kolbe
w Krośnicach, w dekanacie Milicz

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii Wierzchowice, w dekanacie Milicz, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii Wierzchowice i jej rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

e r y g u j e m y

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Świętego Maksymiliana Marii Kolbe w Krośnicach.

§ 2

Nowa parafia w Krośnicach, powstaje z podziału parafii pod wezwaniem Narodzenia NMP w Wierzchowicach, z której wyłącza się następujące miejscowości: Krośnice, jako siedzibę nowej parafii oraz Dąbrowę, Police i Żeleźniki.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Milicz.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele p.w. Św. Maksymiliana Marii Kolbe w Krośnicach, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościoła, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowej parafii będzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym.-Katol. parafia p.w. Św. Maksymiliana Marii

Kolbe w Krośnicach" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cathol. S. Maximiliani M. Kolbe in Krośnice".

§ 8

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. Narodzenia NMP w Wierzchowicach i w kościele parafialnym p.w. Św. Maksymiliana Marii Kolbe w Krośnicach, w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

54

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii p.w. Św. Maksymiliana Kolbe
w Lubaniu-Księginkach, w dekanacie Lubań Śląski

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii Lubań Śląski, w dekanacie Lubań Śląski, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii Lubań Śląski, p.w. Św. Trójcy i jej rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

e r y g u j e m y

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Św. Maksymiliana Kolbe w Lubaniu Śląskim-Księginkach.

§ 2

Nowa parafia w Lubaniu Śl.-Księginkach, powstaje z podziału parafii p.w. Św. Trójcy w Lubaniu Śląskim, z której wyłącza się następujące ulice: Bema, Fortową, Groblową, Krótką, Leśną, Lipową, Niepodległości, Prusa, Rzeczną, Skalniczą, Stawową i Żołnierską.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Lubań Śląski.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele pod wezwaniem Św. Maksymiliana Kolbe w Lubaniu Śląskim-Księginkach, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościoła, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowego kościoła parafialnego będzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym.-Katol. Parafia p.w. Św. Maksymiliana Kolbe w Lubaniu Śl.-Księginkach" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cath. S. Maximiliani Kolbe in Lubań Śl.-Księginki".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 27 czerwca 1988 r.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. Św. Trójcy w Lubaniu Śląskim i w kościele parafialnym p.w. Św. Maksymiliana Kolbe w Lubaniu Śl.-Księginkach, w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

55

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii p.w. Miłosierdzia Bożego w Oławie, w dekanacie Oława

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii Oława, w dekanacie Oława, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Oławie i jej rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

e r y g u j e m y

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego w Oławie.

§ 2

Nowa parafia w Oławie powstaje z podziału parafii pod wezwaniem Św. Apostołów Piotra i Pawła w Oławie, z której wyłącza się następujące ulice: Chopina, Broniewskiego, Malczewskiego, Matejki, Moniuszki, Okólną, Osadniczą, Paderewskiego, Szymanowskiego, Wyspiańskiego oraz miejscowości: Gaj Oławski i Nowy Otok.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Oława.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego w Oławie, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościoła, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowego kościoła parafialnego będzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym. Katol. Parafia p.w. Miłosierdzia Bożego w Oławie" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cath. Dei Misericordiae in Oława".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 27 czerwca 1988 r.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła i w kościele parafialnym p.w. Miłosierdzia Bożego w Oławie w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

56

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego
w Smarchowicach Wielkich, w dekanacie Namysłów

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii Namysłów, w dekanacie Namysłów, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii Namysłów i jej rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

e r y g u j e m y

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego w Smarchowicach Wielkich.

§ 2

Nowa parafia w Smarchowicach Wielkich, powstaje z podziału parafii pod wezwaniem Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Namysłowie, z której wyłącza się następujące miejscowości: Smarchowice Wielkie, Smarchowice Nowe i Ziemiołowice.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Namysłów.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiary wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościołów, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowego kościoła parafialnego będzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym.-Katol. Parafia p.w. Podwyż-

szenia Krzyża Św. w Smarchowicach Wielkich" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cathol. Exalt. S. Crucis in Smarchowice Wielkie".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1988 roku.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Namysłowie i w kościele parafialnym p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Smarchowicach Wielkich, w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

57

HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WROCŁAWSKI

DEKRET EREKCYJNY
parafii p.w. Matki Bożej Bolesnej w Strudze, w dekanacie Wałbrzych-Północ

Na chwałę Boga Wszechmogącego oraz na pożytek Kościoła Świętego i dobra duchowego Ludu Bożego parafii Szczawno Zdrój, w dekanacie Wałbrzych-Północ, zarządzamy i podajemy do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczebność parafian parafii Szczawno Zdrój i jej rozległość, mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych, po dokładnym rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu opinii Rady Kapłańskiej, na mocy kan. 515 K.P.K.

e r y g u j e m y

niniejszym rzymskokatolicką parafię pod wezwaniem Matki Bożej Bolesnej w Strudze.

§ 2

Nowa parafia w Strudze, powstaje z podziału parafii pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Szczawnie-Zdroju, z której wyłącza się następujące miejscowości: Strugę, jako siedzibę parafii oraz Lubomin.

§ 3

Nową parafię przyłączamy do dekanatu Wałbrzych-Północ.

§ 4

Beneficjum proboszczowskie przy kościele pod wezwaniem Matki Bożej Bolesnej w Strudze, które niniejszym erygujemy nie posiada żadnego majątku. Na utrzymanie beneficjata służyć będą ofiady wiernych za posługi duszpasterskie.

§ 5

Obowiązek utrzymania kościołów, budynków kościelnych i parafialnych, sprzętów plebańskich i kościelnych, sprawianie nowych potrzebnych przedmiotów do służby Bożej oraz utrzymanie personelu kościelnego spoczywa na parafii.

§ 6

Duszpasterza, któremu nadajemy tytuł proboszcza (parochus) powołuje zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowego kościoła parafialnego pędzie się posługiwał urzędową pieczęcią z napisem w otoku: „Rzym.-Katol. Parafia p.w. Matki Bożej Bolesnej w Strudze" i „Sigill. Eccl. paroecialis Rom.-Cath. B.M.V. Dolorosae in Struga".

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 27 czerwca 1988 roku.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia NMP w Szczawnie Zdroju i w kościele parafialnym p.w. Matki Bożej Bolesnej w Strudze, w najbliższą niedzielę po otrzymaniu.

Ks. Stanisław Pietraszko
Kanclerz Kurii

† Henryk Kardynał Gulbinowicz
Arcybiskup Metropolita Wrocławski

58

REJONOWE DNI SKUPIENIA DLA DUCHOWIEŃSTWA I PRACOWNIKÓW KATECHEZY
19—22 września 1988 r.

Program:

godz. 10,00 — Wystawienie Najświętszego Sakramentu (w monstrancji)
— Adoracja Sanctisimi i rachunek sumienia — prowadzą Ojcowie Duchowni
— Spowiedź kapłanów
— Błogosławieństwo eucharystyczne
— Msza św. z homilią

godz. 12,00 — Obrady w sali:
— Zagajenie i wprowadzenie w tematykę Dnia Skupienia
— Wykład I: „Co tworzy klimat dla katechezy dzieci przedszkolnych i szkoły podstawowej"
— Dyskusja
— Przerwa obiadowa
— Wykład II: „Katecheza oraz inne formy duszpasterstwa młodzieży"
— Dyskusja
— Komunikaty
— Wolne wnioski
— Podsumowanie dnia skupienia

59

DZIEŃ SKUPIENIA KSIĘŻY DZIEKANÓW I KONSULTORÓW ARCHIDIECEZJI WROCŁAWSKIEJ
Wrocław, dnia 20 października 1988 r.

Program:

Godz. 10.00 — Msza św. koncelebrowana w kaplicy seminaryjnej

11.15 — Obrady w sali:
— Modlitwa, zagajenie i wspomnienie zmarłych kapłanów — J. Em. Ksiądz Kardynał Metropolita
— Zaprzysiężenie i wyznanie wiary nowomianowanych Księży Dziekanów:
1. Ks. Jerzy Budnik — Kamienna Góra-Wschód
2. Ks. Stanisław Książek — Kamienna Góra-Zachód

3. Ks. Andrzej Łutnik — Leśna
4. Ks. Stanisław Polonis — Jelcz-Laskowice
5. Ks. Ryszard Szkoła — Góra Śląska
6. Ks. Bogusław Wermiński — Wałbrzych-Południe

— Budowa Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego — dwugłos:
1. Ks. Dziekan Jan Krucina
2. Ks. Proboszcz Wojciech Tokarz

— Dyskusja

Godz. 13.30 — Przerwa, posiłek obiadowy

14.00 — Komunikaty:
— Wydział Gospodarczo-Finansowy
— Metropolitalne Seminarium Duchowne
— Referat Katechetyczny
— Referat Muzyczny
— Wolne wnioski
— Podsumowanie Dnia Skupienia

60

WIZYTACJE KANONICZNE I SZAFARSTWO SAKRAMENTU BIERZMOWANIA W 1989 R.

1. Wizytacje kanoniczne w 1989 roku będą przeprowadzone w następujących Dekanatach Archidiecezji Wrocławskiej:

a) J. Em. Ks. Henryk Kard. Gulbinowicz — Wrocław-Katedra, Świebodzice
b) J. E. Ks. Bp Tadeusz Rybak — Trzebnica, Wołów
c) J. E. Ks. Bp Adam Dyczkowski — Milicz, Ziębice
d) J. E. Ks. Bp Józef Pazdur — Nowa Ruda, Złotoryja
e) J. E. Ks. Bp Jan Tyrawa — Strzelin, Wałbrzych-Północ

2. Udzielanie Sakramentu Bierzmowania w 1989 roku odbędzie się w podanych siedzibach Dekanatu lub w parafii wytypowanej. Księża Biskupi, mający w 1989 roku przydzielony dla siebie Dekanat, na prośbę Duszpasterzy będą udzielać bierzmowania w innych parafiach tegoż Dekanatu kandydatom przygotowanym przez miejscowych Duszpasterzy.

DEKANATY:

1. Wrocław-Śródmieście — Biskup Tadeusz Rybak
2. Wrocław-Południe — Henryk Kardynał Gulbinowicz
3. Wrocław-Północ I (Osobowice) — Henryk Kardynał Gulbinowicz
4. Wrocław-Północ II (Psie Pole) — Biskup Tadeusz Rybak
5. Wrocław-Wschód — Biskup Adam Dyczkowski
6. Wrocław-Zachód (Leśnica) — Biskup Józef Pazdur

7. Wrocław-Zachód (Kozanów) — Biskup Tadeusz Rybak
8. Bolesławiec-Wschód — Biskup Tadeusz Rybak
9. Bolesławiec-Zachód — Biskup Tadeusz Rybak
10. Borów — Henryk Kardynał Gulbinowicz
11. Brzeg-Południe — Biskup Józef Pazdur
12. Brzeg-Północ — Biskup Adam Dyczkowski
13. Bystrzyca Kłodzka — Henryk Kardynał Gulbinowicz
14. Chocianów — Biskup Jan Tyrawa
15. Dzierżoniów-Południe — Biskup Józef Pazdur
16. Dzierżoniów-Północ — Biskup Adam Dyczkowski
17. Góra Śląska — Biskup Adam Dyczkowski
18. Gryfów Śląski — Biskup Józef Pazdur
19. Jawor — Biskup Adam Dyczkowski
20. Jelcz-Laskowice — Henryk Kardynał Gulbinowicz
21. Jelenia Góra-Wschód — Biskup Józef Pazdur
22. Jelenia Góra-Zachód — Biskup Józef Pazdur
23. Kamieniec Ząbkowicki — Henryk Kardynał Gulbinowicz
24. Kamienna Góra-Wschód — Biskup Jan Tyrawa
25. Kamienna Góra-Zachód — Biskup Jan Tyrawa
26. Kąty Wrocławskie — Henryk Kardynał Gulbinowicz
27. Kłodzko — Biskup Jan Tyrawa
28. Legnica-Wschód — Biskup Tadeusz Rybak
29. Legnica-Zachód — Biskup Adam Dyczkowski
30. Leśna — Biskup Jan Tyrawa
31. Lubin — Biskup Jan Tyrawa
32. Mysłakowice — Biskup Józef Pazdur
33. Namysłów — Henryk Kardynał Gulbinowicz
34. Oleśnica — Biskup Tadeusz Rybak
35. Oława — Biskup Adam Dyczkowski
36. Polanica Zdrój — Biskup Adam Dyczkowski
37. Polkowice — Biskup Jan Tyrawa
38. Prusice — Biskup Józef Pazdur
39. Sobótka — Biskup Adam Dyczkowski
40. Strzegom — Henryk Kardynał Gulbinowicz
41. Syców — Biskup Jan Tyrawa
42. Ścinawa — Biskup Tadeusz Rybak
43. Środa Śląska — Biskup Tadeusz Rybak
44. Świdnica-Wschód — Biskup Józef Pazdur
45. Świdnica-Zachód — Biskup Józef Pazdur
46. Świerzawa — Biskup Jan Tyrawa
47. Twardogóra — Biskup Adam Dyczkowski
48. Wałbrzych-Południe — Biskup Adam Dyczkowski
49. Węgliniec — Biskup Jan Tyrawa
50. Ząbkowice Śląskie — Biskup Tadeusz Rybak
51. Zgorzelec — Biskup Tadeusz Rybak

3. Sakramentu Bierzmowania w Katedrze Wrocławskiej w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca, o godzinie 17.00 będzie udzielał w 1989 roku:

— Styczeń	— Biskup Tadeusz Rybak
— Luty	— Biskup Tadeusz Rybak
— Marzec	— Biskup Tadeusz Rybak
— Kwiecień	— Biskup Józef Pazdur
— Maj	— Biskup Józef Pazdur
— Czerwiec	— Biskup Józef Pazdur
— Lipiec	— Biskup Jan Tyrawa
— Sierpień	— Biskup Jan Tyrawa
— Wrzesień	— Biskup Jan Tyrawa
— Październik	— Biskup Adam Dyczkowski
— Listopad	— Biskup Adam Dyczkowski
— Grudzień	— Biskup Adam Dyczkowski

61

ODZNACZENIA

Odznaczeni przywilejem RM

Ks. Krystian Hyla, Wrocław; ks. Henryk Konarski, emeryt parafii w Górze Śl.; ks. Wojciech Tokarz, administrator parafii p.w. św. Bonifacego we Wrocławiu.

Odznaczeni przywilejem EC

Ks. Antoni Adamski, proboszcz parafii Zawidowice z siedzibą w Zbytowej; ks. Antoni Chabraszewski, proboszcz parafii w Wabienicach; ks. Marian Lewandowski, proboszcz parafii w Ligocie Małej.

62

NOMINACJE

Ks. Jerzy Budnik, proboszcz parafii Czarny Bór — dziekanem dekanatu Kamienna Góra Wschód; ks. Janusz Czarny — duszpasterzem akademickim C.O.D.A. we Wrocławiu; ks. Jan Kleszcz, wikariusz par. p.w. św. Stanisława w Świdnicy — duszpasterzem Samodz. Ośr. Duszp. w Czernicy Wrocławskiej; ks. Stanisław Książek, proboszcz parafii p.w. M.B. Różańcowej w Kamiennej Górze — dziekanem dekanatu Kamienna Góra Zachód; ks. Zdzisław Lec — prefektem Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu; ks. Marian Lewandowski, proboszcz parafii w Ligocie Małej — rektorem Wikariatu Samodz. p.w. Królowej Różańca Świętego w Dzierżoniowie; ks. Władysław Łę-

towski, proboszcz parafii p.w. M.B. Szkaplerznej w Brzegu Dolnym — rektorem Samodz. Ośr. Duszp. p.w. M.B. Królowej Polski w Brzegu Dolnym; ks. Andrzej Łutnik, proboszcz parafii w Leśnej — dziekanem dekanatu Leśna; ks. Jan Mazur — duszpasterzem głuchoniemych i niewidomych Archidiecezji Wrocławskiej; ks. Michał Pękalski, wikariusz parafii w Bierutowie — rektorem Samodz. Ośr. Duszp. w Olbrachcicach Wielkich; ks. Bronisław Piśnicki, wikariusz parafii p.w. Świętej Trójcy w Boguszowie Gorcach — kapelanem SS. Elżbietanek w Krzeszowie; ks. Florian Rumiński, proboszcz parafii p.w. M.B. Królowej Polski — wicedziekanem dekanatu Wrocław Południe; ks. Piotr Sroczyński — pracownikiem Drukarni i Wydawnictwa Archidiecezjalnego; ks. Prałat Bogusław Wermiński, proboszcz parafii p.w. św. Aniołów Stróżów — dziekanem dekanatu Wałbrzych Południe.

63

NEOPREZBITERZY

Ks. Marek Babuśka do parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wałbrzychu; ks. Robert Bajak do parafii p.w. Świętej Trójcy w Boguszowie Gorcach; ks. Daniel Baranowski do parafii w Bierutowie; ks. Janusz Barski do parafii p.w. św. Mikołaja w Świebodzicach; ks. Jacek Biela do parafii w Stroniu Śl.; ks. Krzysztof Bojko do parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu; ks. Marek Bordjakiewicz do parafii w Dzierżoniowie — Osiedle Różanka; ks. Roman Borecki do parafii w Piławie Górnej; ks. Andrzej Brodawka do parafii p.w. św. Stanisława w Świdnicy; ks. Dominik Drapiewski do parafii p.w. Świętego Krzyża w Wałbrzychu; ks. Krzysztof Drozd do parafii Chrystusa Króla w Głuszycy; ks. Ryszard Filozof do parafii p.w. Świętej Trójcy w Lubaniu; ks. Piotr Florczyk do parafii p.w. św. Marcina w Jeleniej Górze; ks. Henryk Górecki do parafii w Namysłowie; ks. Rajmund Górski do parafii p.w. św. Mikołaja w Brzegu; ks. Ryszard Groń do parafii p.w. Miłosierdzia Bożego w Oławie; ks. Krzysztof Hajdun do parafii p.w. Św. Piotra i Pawła w Legnicy; ks. Mieczysław Janczyszyn do parafii p.w. Świętej Trójcy w Legnicy; ks. Janusz Jastrzębski do parafii w Górze Śl.; ks. Krzysztof Kiełbowicz do parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Bolesławcu; ks. Mirosław Kiwka do parafii p.w. Maryi Matki Kościoła w Dzierżoniowie; ks. Waldemar Kocenda do parafii w Gryfowie Śl.; ks. Mirosław Krasnowski do parafii p.w. M.B. Królowej Polski w Legnicy; ks. Piotr Krzyśków do parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kłodzku; ks. Marek Lewicki do parafii w Miliczu; ks. Mirosław Łyczko do parafii p.w. Najśw. Serca Pana Jezusa w Kudowie Zdroju; ks. Janusz Misiewicz do parafii w Międzylesiu; ks. Ryszard Mucha do parafii w Gryfowie Śl.; ks. Marek Mundziakiewicz do

parafii w Bystrzycy Kłodzkiej; ks. Jan Pawliszyn do parafii p.w. św. Jerzego w Ziębicach; ks. Tadeusz Pita do parafii w Wołowie; ks. Andrzej Plewa do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Legnicy; ks. Andrzej Pławiak do parafii w Piechowicach; ks. Piotr Prajs do parafii w Lubawce; ks. Wiesław Rak do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Kamiennej Górze; ks. Mirosław Sowiński do parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu; ks. Bogusław Stec do parafii p.w. św. Agnieszki we Wrocławiu-Maślicach; ks. Mieczysław Stępień do parafii w Nowogrodźcu; ks. Czesław Studenny do parafii p.w. M.B. Pocieszenia w Oławie; ks. Andrzej Szarzyński do parafii p.w. św. Bonifacego w Zgorzelcu; ks. Wiesław Szczęch do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Legnicy; ks. Henryk Szeloch do parafii w Jaworzynie Śl.; ks. Andrzej Tomaszewski do parafii w Trójcy; ks. Zbigniew Wichrowicz do parafii w Ścinawce Średniej; ks. Janusz Wierzbicki do parafii p.w. św. Józefa w Świeradowie Zdroju; ks. Krzysztof Winiarz do parafii w Strzegomiu; ks. Czesław Włodarczyk do parafii w Strzegomiu; ks. Zenon Wnuk do parafii w Chojnowie; ks. Witold Wojewódka do parafii p.w. św. Franciszka w Świebodzicach; ks. Ireneusz Wołoszczuk do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Legnicy; ks. Ryszard Wołowski do parafii w Szczawnie Zdroju; ks. Arkadiusz Wysokiński do parafii w Lądku Zdroju.

64

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

Mianowani administratorami

Ks. Jerzy Budnik, proboszcz parafii w Czarnym Borze — administratorem parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Kamiennej Górze; ks. Julian Bylica, proboszcz parafii w Szymonkowie — administratorem parafii w Brzezinie; ks. Leszek Czapla, wikariusz parafii p.w. Bożego Ciała we Wrocławiu — administratorem parafii w Wilczkowie; ks. Edward Duda, proboszcz parafii w Jaworowie — administratorem parafii w Dankowicach; ks. Henryk Główka, wikariusz parafii p.w. św. Mikołaja we Wrocławiu — administratorem parafii w Gądkowicach; ks. Robert Gwiazda, wikariusz parafii p.w. św. Henryka we Wrocławiu — administratorem parafii w Radkowie; ks. Jan Jabłecki, wikariusz parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu — administratorem parafii w Żabinie; o. Stanisław Jozafat Szczepaniak — administratorem parafii w Starej Łomnicy; ks. Zygmunt Kamiński, proboszcz parafii w Kruszynie — administratorem parafii w Zawoni; ks. Henryk Krajewski po urlopie zdrowotnym — administratorem parafii w Witowicach; ks. Tomasz Krawczyński, proboszcz parafii w Gądkowicach — administratorem parafii p.w. M.B. Szkaplerznej w Brzegu Dolnym; ks. Ireneusz Kawalec TS — administratorem parafii w Chocianowie; ks. Czesław Knebela

CSMA — administratorem parafii w Sobocie; ks. Jan Korczyński po urlopie zdrowotnym — administratorem parafii w Ligocie Małej; ks. Andrzej Kubera TS, proboszcz parafii p.w. św. Michała we Wrocławiu — administratorem parafii p.w. Najśw. Serca Pana Jezusa we Wrocławiu; ks. Andrzej Kuźmicki — wikariusz parafii p.w. Macierzyństwa NMP we Wrocławiu-Pilczycach — administratorem parafii w Jugowie; ks. Jan Kwidziński TChr, proboszcz parafii w Bożnowicach — administratorem parafii w Wigancicach; ks. Ludwik Maciak, wikariusz parafii p.w. św. Krzyża w Kłodzku — administratorem parafii w Kruszynie; ks. Henryk Maternia TS, proboszcz parafii w Pogorzeliskach — administratorem parafii p.w. Najśw. Serca Pana Jezusa w Lubinie; ks. Marian Mądry, proboszcz parafii w Sicinach — administratorem parafii w Korzeńsku; ks. Ryszard Matuszak, wikariusz parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu — administratorem parafii w Imbramowicach; ks. Stanisław Mieszała, proboszcz parafii w Górze Śl. — administratorem parafii p.w. Zmartwychwstania Pańskiego w Wałbrzychu; ks. Marian Obratański, proboszcz parafii p.w. św. Jadwigi w Ząbkowicach Śl. — administratorem parafii p.w. św. Antoniego w Pieszycach; ks. Czesław Olszewski CSMA, proboszcz parafii w Sobocie — administratorem parafii w Pławnej; ks. Jan Patykowski, wikariusz parafii w Międzylesiu — administratorem parafii Jodłów z siedzibą w Pisarach; ks. Kazimierz Piątek, wikariusz parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Świebodzicach — administratorem parafii w Prusach; ks. Piotr Piksa MSF — administratorem parafii w Szczytniku; ks. Tadeusz Piróg TS, administrator parafii w Chocianowie — administratorem parafii w Pogorzeliskach; ks. Krzysztof Rytwiński TCh — administratorem parafii w Bożnowicach; ks. Ryszard Szkoła, proboszcz parafii w Żabinie — administratorem parafii w Górze Śl.; ks. Tadeusz Śliwka, wikariusz parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu — administratorem parafii w Sicinach; ks. Jan Tyrawa, Wrocław — administratorem parafii p.w. Bożego Ciała we Wrocławiu; ks. Ryszard Uryga, wikariusz parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu — administratorem w Czarnym Borze; ks. Bogusław Wermiński, proboszcz parafii p.w. Zmartwychwstania Pańskiego w Wałbrzychu — administratorem parafii p.w. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu; ks. Ludwik Wiktor MSF — administratorem parafii w Szczytnej; ks. Jerzy Witek TS, wikariusz parafii p.w. św. Michała Archanioła we Wrocławiu — administratorem tamże; ks. Bogdan Wolniewicz, wikariusz parafii p.w. Wniebowzięcia NMP we Wrocławiu-Ołtaszynie — administratorem parafii p.w. św. Jadwigi w Ząbkowicach Śl.; ks. Stanisław Woś, proboszcz parafii w Brzezinie — administratorem parafii w Szymonkowie; ks. Stanisław Żak TS — administratorem parafii w Szczodrowie.

Mianowani proboszczami

Ks. Stanisław Bijak, rektor Samodz. Ośr. Duszp. na Osiedlu w Oławie — proboszczem parafii p.w. Miłosierdzia Bożego w Oławie; ks. Jerzy

Jerka, wikariusz parafii p.w. Świętej Trójcy w Lubaniu — proboszczem w parafii p.w. św. Maksymiliana w Lubaniu-Księginkach; ks. Czesław Komuszyna, wikariusz parafii w Szczawnie Zdroju — proboszczem w Strudze; ks. Kazimierz Sroka, wikariusz parafii p.w. św. Franciszka we Wrocławiu — proboszczem tamże; ks. Henryk Świerniak, duszpasterz Samodzielnego Wikariatu w Smarchowicach Wielkich — proboszczem tamże.

Przeniesieni wikariusze

Ks. Andrzej Bajak z Samodz. Ośr. Duszp. p.w. M.B. Miłosierdzia we Wrocławiu do parafii p.w. św. Maksymiliana w Lubinie; ks. Ryszard Bartniczak z parafii p.w. Świętego Ducha we Wrocławiu do parafii w Malczycach; ks. Krzysztof Berendt z parafii w Piechowicach do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Oławie; ks. Zbigniew Bielewicz z parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Oławie do parafii p.w. M.B. Królowej Polski w Legnicy; ks. Krzysztof Bigoń z parafii we Włochach do parafii p.w. św. Jerzego w Ziębicach; ks. Józef Biniek z parafii w Wołowie do parafii w Sycowie; ks. Stanisław Brylak z parafii p.w. M.B. Pocieszenia w Oławie do parafii p.w. św. Mikołaja w Świebodzicach; ks. Wiesław Ciesielski z parafii p.w. Chrystusa Króla w Głuszycy do parafii p.w. św. Henryka we Wrocławiu; ks. Piotr Chorążyczewski z parafii p.w. M.B. Różańcowej w Kamiennej Górze do parafii we Włochach; ks. Jan Czachor z parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy w Bolesławcu do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Świebodzicach; ks. Edward Czarny z parafii p.w. M.B. Królowej Polski w Legnicy do parafii p.w. św. Erazma i Pankracego w Jeleniej Górze; ks. Ryszard Czuryło z parafii w Jugowie do parafii w Złotoryi; ks. Zbigniew Dąbrowski z parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia w Wałbrzychu do parafii p.w. Bożego Ciała we Wrocławiu; ks. Zbigniew Dębski z parafii p.w. Najśw. Serca Pana Jezusa w Kudowie Zdroju do parafii w Prochowicach; ks. Dionizy Drelichowski z parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Legnicy do parafii p.w. św. Franciszka we Wrocławiu; ks. Zbigniew Drobot z parafii w Lubawce do parafii w Olszynie; ks. Aleksander Drożdż z parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wałbrzychu do parafii p.w. św. Józefa w Świeradowie Zdroju; ks. Antoni Drwiła z parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Świebodzicach do parafii p.w. Nieustającej Pomocy we Wrocławiu-Muchoborze Małym; ks. Romuald Glapa z parafii p.w. św. Jerzego w Wałbrzychu do parafii w Lubawce; ks. Ludwik Grudziński z parafii p.w. św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu do parafii w Piechowicach; ks. Waldemar Hawrylewicz z parafii w Olszynie do parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wałbrzychu; ks. Andrzej Hejdak z parafii w Siechnicach do parafii Jaworze; ks. Zygmunt Herbut z parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu do parafii w Legnickim Polu; ks. Robert Hulbój z parafii w Gryfowie Śl. do parafii w Wołowie; ks. Andrzej Jacak z parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Kamiennej Górze do parafii p.w. Chrystusa Króla w Dzierżoniowie; ks. Józef Jamróz z

parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy we Wrocławiu-Muchoborze Małym do parafii p.w. św. Jadwigi we Wrocławiu-Kozanowie; ks. Antoni Janas z parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy we Wrocławiu-Muchoborze Małym do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Jeleniej Górze; ks. Wojciech Jasiński z parafii p.w. św. Mikołaja w Świebodzicach do parafii p.w. św. Jadwigi we Wrocławiu-Leśnicy; ks. Józef Kiciński z parafii w Stroniu Śl. do parafii w Wiązowie; ks. Waldemar Kontek z parafii w Górze Śl. do parafii p.w. Wniebowzięcia NMP we Wrocławiu-Ołtaszynie; ks. Kazimierz Kordek z parafii p.w. św. Mikołaja w Świebodzicach do parafii p.w. M.B. Różańcowej w Kamiennej Górze; ks. Jerzy Kos z parafii p.w. M.B. Królowej Polski w Legnicy do parafii p.w. św. Mikołaja we Wrocławiu; ks. Marek Kosiński z parafii w Strzegomiu do parafii w Wołowie; ks. Stanisław Krzak z parafii w Prochowicach do parafii św. Jerzego we Wrocławiu-Brochowie; ks. Mirosław Kula z parafii w Strzegomiu do parafi p.w. Bożego Ciała we Wrocławiu; ks. Ryszard Kulpa z parafii p.w. M.B. Różańcowej w Kamiennej Górze do parafii w Bystrzycy Kłodzkiej; ks. Wacław Kuriata z parafii p.w. św. Jerzego w Dzierżoniowie do parafii w Oleśnicy; ks. Stanisław Ligaj z parafii w Wołowie do parafii p.w. Świętej Trójcy w Lubaniu; ks. Józef Lubczyński z parafii w Jaworze do parafii w Siechnicach; ks. Edward Łupkowski z parafii p.w. M.B. Szkaplerznej w Brzegu Dolnym do parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy w Bolesławcu; ks. Adam Malitowski z parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy we Wrocławiu-Muchoborze Małym do parafii p.w. Chrystusa Króla w Dzierżoniowie; ks. Kazimierz Marchaj z parafii p.w. Świętej Trójcy w Legnicy do parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu; ks. Henryk Matuszak z parafii w Bystrzycy Kłodzkiej do Samodz. Ośr. Duszpasterskiego p.w. Miłosierdzia Bożego w Oławie; ks. Józef Meler z parafii w Czerninie do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Kamiennej Górze; ks. Franciszek Modrzyński z parafii w Miliczu do parafii p.w. św. Wawrzyńca we Wrocławiu-Żernikach; ks. Wiesław Mróz z parafii w Jaworzynie Śl. do parafii w Dziećmorowicach; ks. Franciszek Mucha z parafii w Lubawce do parafii w Czerninie; ks. Jarosław Niemyjski z parafii w Górze Śl. do parafii w Złotym Stoku; ks. Zdzisław Paduch z parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Jeleniej Górze do parafii p.w. św. Stanisława w Świdnicy; ks. Ryszard Peszko z parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Kamiennej Górze do parafii p.w. św. Jerzego w Wałbrzychu; ks. Zbigniew Pędziwiatr z parafii p.w. św. Franciszka w Świebodzicach do parafii w Dobromierzu; ks. Wiesław Pisarski z parafii p.w. św. Józefa w Świeradowie Zdroju do parafii w Górze Śl.; ks. Zdzisław Pluta z parafii w Chojnowie do parafii p.w. Nieustającej Pomocy w Bolesławcu; ks. Tadeusz Płodzień z parafii p.w. Chrystusa Króla w Dzierżoniowie do parafii p.w. św. Jakuba i Krzysztofa we Wrocławiu-Psim Polu; ks. Andrzej Porębny z parafii p.w. św. Antoniego w Pieszycach do parafii p.w. Macierzyństwa NMP we Wrocławiu-Pilczycach; ks. Marian Prochera z parafii w Górze

Śl. do parafii p.w. M.B. Królowej Polski w Głuszycy; ks. Jan Odziomek z parafii w Namysłowie do parafii p.w. św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu; ks. Stanisław Orłowski z parafii p.w. Chrystusa Króla w Dzierżoniowie do parafii w Górze Śl.; ks. Leszek Sienkiewicz z parafii w Zwróconej do parafii w Chojnowie; ks. Stanisław Skrzypek z parafii p.w. św. Józefa w Świeradowie Zdroju do parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Świebodzicach; ks. Krystian Sokal z parafii w Chojnowie do parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu; Ks. Ryszard Soroka z parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Bolesławcu do parafii p.w. M.B. Różańcowej w Kamiennej Górze; ks. Jan Sroka, duszpasterz głuchoniemych i niewidomych we Wrocławiu do parafii p.w. św. Jadwigi w Ząbkowicach Śl.; ks. Władysław Stępniak z parafii w Dziećmorowicach do parafii w Wąsoszu; ks. Janusz Stokłosa z parafii w Nowogrodźcu do parafii w Jaworzynie Śl.; ks. Zenon Stoń, Wrocław — do parafii p.w. M.B. Częstochowskiej we Wrocławiu; ks. Andrzej Szafulski z parafii p.w. św. Jadwigi we Wrocławiu-Leśnicy do parafii p.w. św. Mikołaja we Wrocławiu; ks. Krzysztof Szczeciński z parafii w Jaworzynie Śl. do parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy we Wrocławiu-Muchoborze Małym; ks. Stanisław Szupieńko z parafii p.w. św. Jadwigi w Ząbkowicach Śl. do parafii p.w. św. Jadwigi we Wrocławiu-Leśnicy; ks. Aleksander Trojnar z parafii p.w. M.B. Wspomożenia Wiernych we Wrocławiu-Książu Małym do parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy we Wrocławiu-Muchoborze Małym; ks. Andrzej Tomaszewski z parafii p.w. św. Jerzego w Ziębicach do parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Bogatyni; ks. Henryk Trościanko z parafii p.w. św. Jerzego w Dzierżoniowie do Samodz. Ośr. Duszp. w Dzierżoniowie; ks. Jan Walów z parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Legnicy do parafii św. Stanisława w Świdnicy; ks. Stanisław Witek z parafii w Sycowie do Samodz. Ośr. Duszp. p.w. M.B. Miłosierdzia we Wrocławiu-Kowalach; ks. Janusz Zabłocki z parafii p.w. św. Wawrzyńca we Wrocławiu-Żernikach do parafii p.w. św. Wawrzyńca we Wrocławiu; ks. Zbigniew Zdanowicz SDS z parafii w Dobroszycach do parafii w Obornikach Śl.; ks. Wojciech Zięba z parafii p.w. św. Jadwigi w Dzierżoniowie do parafii p.w. św. Stanisława i Doroty we Wrocławiu; ks. Ryszard Znamirowski z parafii p.w. Bożego Ciała we Wrocławiu do parafii p.w. M.B. Wspomożenia Wiernych we Wrocławiu-Książu Małym; ks. Jan Żak z parafii p.w. M.B. Królowej Polski w Głuszycy do Samodz. Ośr. Duszp. p.w. św. Cyryla i Metodego w Bolesławcu.

Mianowani wikariuszami

O. Jan Forma SS.CC — wikariuszem parafii p.w. Chrystusa Króla w Polanicy Zdroju; o. Zbigniew Kasperczyk OFMCap. — wikariuszem parafii p.w. św. Augustyna we Wrocławiu; ks. Kazimierz Kubat SDS — wikariuszem parafii w Obornikach Śl.; o. Józef Kuciński SS.CC — wikariuszem parafii p.w. Chrystusa Króla w Polanicy Zdroju; ks. Ryszard Lady SDS — wikariuszem parafii w Wysokim Kościele; o. Zbigniew Majewski CSSR — wikariuszem parafii w Bardzie Śl.; ks. Jerzy Mular-

czyk TS — wikariuszem parafii p.w. św. Michała Archanioła we Wrocławiu; ks. Antoni Myśliwiec SDS — wikariuszem parafii w Dobroszycach; ks. Piotr Niewiadomski SDS — wikariuszem parafii w Dobroszycach; ks. Grzegorz Pomorski SDS — wikariuszem parafii w Trzebnicy; ks. Tadeusz Sokołowski SDS — wikariuszem parafii w Koczurkach; o. Radosław Wojciech Solon OFMCap. — wikariuszem w parafii p.w. św. Augustyna we Wrocławiu; ks. Erwin Wieczorek MSF — wikariuszem parafii w Szczytnej Śl.; o. Benedykt Zima SOCist. — wikariuszem parafii w Henrykowie Ząbkowickim.

Odwołani przez władze zakonne

Ks. Bogdan Cofalik MSF, wikariusz parafii w Szczytnej Śl.; ks. Józef Cofałka TS, proboszcz parafii p.w. Najśw. Serca Pana Jezusa we Wrocławiu; ks. Jan Czarny MSF, proboszcz parafii w Szczytnej Śl.; o. Marek Fromolec SS.CC, proboszcz parafii w Starej Łomnicy; ks. Edward Jęczalik TS, proboszcz parafii w Grabownie Wielkim; ks. Jan Jóźwik TS, proboszcz parafii w Szczodrowie; ks. Tadeusz Juściński MSF, proboszcz parafii w Szczytniku; ks. Zbigniew Kręcisz SDS, wikariusz parafii w Obornikach Śl.; o. Henryk Krowicki SS.CC, wikariusz parafii p.w. Chrystusa Króla w Polanicy Zdroju; ks. Konrad Latusek TS, proboszcz parafii w Grabownie Wielkim; ks. Piotr Mazurek SDS, wikariusz parafii w Wysokim Kościele; ks. Kazimierz Parciak TS, proboszcz parafii p.w. M.B. Częstochowskiej w Lubinie; ks. Kazimierz Piórkowski SDS, wikariusz parafii w Obornikach Śl.; ks. Jacek Przepiórka SDS, wikariusz parafii w Trzebnicy; ks. Witold Stańczak TChr, proboszcz parafii w Wigańcicach; o. Marek Szymula SS.CC, wikariusz parafii w Starej Łomnicy; ks. Kazimierz Witkowski TS, proboszcz parafii p.w. Najśw. Serca Pana Jezusa w Lubinie.

Skierowani na studia

Ks. Stanisław Araszczuk, wikariusz parafii p.w. Maryi Matki Kościoła w Dzierżoniowie — KUL; ks. Stanisław Stawny, Wrocław — urlop naukowy.

Zwolnieni z pełnionej funkcji

Ks. Prałat Adolf Iwanciów, proboszcz parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu z dziekana dekanatu Wałbrzych-Południe; ks. Bronisław Kazak, proboszcz parafii w Tyńcu Małym z wicedziekana dekanatu Wrocław-Południe.

Zezwolenie na pracę duszpasterską poza diecezją

Ks. Roman Gawlik, proboszcz parafii w Zawoni — praca duszpasterska w Austrii; ks. Stanisław Hlibowski, wikariusz parafii p.w. św. Henryka we Wrocławiu — wyjazd do Kanady; ks. Bogdan Markowski, wikariusz parafii w Złotym Stoku — praca na misjach; ks. Zbigniew Mielcarek, wikariusz parafii p.w. św. Jerzego we Wrocławiu-Brochowie —

praca duszpasterska w RFN; ks. Krzysztof Szklarski, wikariusz parafii p.w. M.B. Nieustającej Pomocy w Bolesławcu — praca na misjach.

Urlop zdrowotny

Ks. Zygmunt Babiuch, proboszcz parafii w Radkowie; ks. Henryk Bielawski, proboszcz parafii w Korzeńsku; ks. Franciszek Gumulak, proboszcz parafii w Prusicach; ks. Jan Jachymiak, proboszcz parafii w Wilczkowie; ks. Henryk Krajewski, proboszcz parafii w Jugowie; ks. Franciszek Marmol, wikariusz parafii w Ratowicach; ks. Michał Potaczało, wikariusz parafii p.w. Świętej Trójcy w Lubaniu.

Urlop bezterminowy

Ks. Mieczysław Czerwiński, wikariusz parafii w Piławie Górnej; ks. Józef Gorczyca, wikariusz parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Legnicy.

Przeszli w stan spoczynku

Ks. Prałat Franciszek Bielecki, proboszcz parafii p.w. św. Antoniego w Pieszycach; ks. Józef Daniel, rezydent w parafii p.w. św. Wawrzyńca we Wrocławiu; ks. Jarosław Chomicki, proboszcz parafii p.w. Bożego Ciała we Wrocławiu; ks. Józef Galek, proboszcz parafii w Imbramowicach; ks. Prałat Adolf Iwanciów, proboszcz parafii p.w. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu; ks. Zbigniew Jankowski, proboszcz parafii w Dankowicach.

65

ZMARLI KAPŁANI

Ks. JANUSZ BŁOŃSKI CSMA, proboszcz parafii w Pławnej, zmarł dnia 1 lipca 1988 roku w Krakowie, pochowany w Pawlikowicach dnia 4 lipca 1988 roku.

Ks. TADEUSZ JANICKI, emeryt, zmarł dnia 29 czerwca 1988 roku we Wrocławiu w 55 roku życia a 32 roku kapłaństwa, pochowany we Wrocławiu na cmentarzu św. Wawrzyńca dnia 2 lipca 1988 roku.

Ks. Prałat JAN KUCY, emeryt, zmarł dnia 30 maja 1988 roku w Wiązowie w 79 roku życia a 52 roku kapłaństwa, pochowany w Wiązowie dnia 1 czerwca 1988 roku.

Ks. Prałat dr JULIAN MICHALEC, profesor Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, Ojciec Synodu Archidiecezji Wrocławskiej, były proboszcz parafii p.w. NMP na Piasku we Wrocławiu, zmarł dnia 18 lipca 1988 roku we Wrocławiu w 66 roku życia a 39 roku kapłaństwa, pochowany we Wrocławiu na cmentarzu św. Wawrzyńca dnia 21 lipca 1988 roku.

Ks. Kan. MARIAN NIEWIEŚCIUK, emeryt, zmarł dnia 8 czerwca

1988 roku we Wrocsławiu w 70 roku życia a 47 roku kapłaństwa, pochowany w Niedźwiedniku dnia 10 czerwca 1988 roku.

NIECH ODPOCZYWAJĄ W POKOJU!

Ks. Józef Pater

66

Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM ARCHIDIECEZJALNEGO WE WROCŁAWIU W 1987 ROKU

I. Budynek i jego wyposażenie

Koegzystencja trzech instytucji (archiwum, biblioteki i muzeum) w jednym budynku sprawia, że wszelkie prace modernizacyjno-remontowe prowadzone w jednej z nich, rzutują w znacznym stopniu na działalność dwóch pozostałych. Tak było również w minionym roku sprawozdawczym. Kiedy podjęto wymianę systemu alarmowego w dziale archiwalnym, tym samym objęto nią również pomieszczenia muzealne. Podobnie postąpiono przy wymianie sieci elektrycznej i punktów świetlnych. Ponadto w dziale szat liturgicznych i w przylegających doń pomieszczeniach magazynowych, które zamieniono na sale ekspozycyjne, przeprowadzono gruntowny remont (założono nową instalację elektryczną, zwiększono punkty oświetleniowe, wymalowano ściany, drzwi, okna i podłogę, a dotychczasową ciemnię przerobiono na toaletę). Od strony wejściowej wymalowano klatkę schodową i część korytarzy oraz założono na parterze dwa wiatrołapy, służące również jako zabezpieczenie wejścia głównego. Dalsze prace w toku.

II. Udostępnianie zbiorów

Mimo trwających prac, starano się udostępniać zbiory zwiedzającym, zarówno w grupach zorganizowanych, jak i osobom indywidualnym. W gmachu głównym przez sale ekspozycyjne przewinęło się 10 386 osób (270 grup, w tym 112 młodzieżowych, którym towarzyszył zwykle przewodnik muzealny). Oprócz tego 5700 osób odwiedziło oddział sztuki współczesnej w „Galerii na Ostrowie".

W minionym roku Muzeum Archidiecezjalne wraz z oddziałem „Galerii na Ostrowie" zorganizowało 9 wystaw czasowych. Były to:

a) Malarstwo Wojciecha Sztukowskiego,
b) Tkaniny Marii Białowsolskiej-Moroń,
c) Rzeźby Alfredy Poznańskiej,
d) Rysunki i obrazy Wojciecha Kołyszki,

e) Fotografia elementarna,
f) Obrazy Mariana Szczyrbuły,
g) Grafika studentów WSP w Katowicach,
h) Aktualności z pontyfikatu Jana Pawła II,
i) Poezja Jana Pawła II.

W ramach wymiany międzymuzealnej wypożyczono na wystawy czasowe do innych muzeów następujące obiekty:

A. Fragmenty tkanin jedwabnych z szat św. Jadwigi, XIII w. i krzywąśń pastorału z Jemielnicy, XIII w. — do Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, na wystawę „Cystersi w kulturze polskiej" (19 VIII — 28 XII 1987 r.) .

B. Obraz epitafium, XVI w., konew Bractwa NMP z XVI w. i kielich mszalny z XVII w. — do Muzeum Śląskiego w Katowicach, na wystwę „Oblicza renesansu i manieryzmu na Śląsku" (9 IX — 19 XI 1987 r.).

Z kolei Muzeum Archidiecezjalne wypożyczyło od innych m. in. obrazy Mariana Szczyrbuły — 3 od p. E. Bajera z Warszawy i 6 od p. J. Mosierskiej-Pochwalskiej.

Dnia 30 X 1987 r. Muzeum Narodowe we Wrocławiu zwróciło po dłuższym okresie eksponowania płaskorzeźbę ze sceną „Zaśnięcia Najśw. Marii Panny" z ok. 1500 r., wypożyczoną w 1966 r. z kościoła parafialnego w Zatoniu. P. Przemysław Ćwiertnia oddał z kolei gotycką figurę Matki Boskiej z Dzieciątkiem z ok. 1415 r. (20 XII 1987 r.) po przeprowadzonej konserwacji w ramach pracy dyplomowej. Z przeprowadzonych przy tej okazji badań wynika, że figura ta należy do jednej z cenniejszych i może się równać z figurą „Madonny z Krużlowej".

Niestety, nadal odnotowuje się fakt przechowywania w innych muzeach przedmiotów przejętych po wojnie i nie zwróconych do dziś Muzeum Archidiecezjalnemu we Wrocławiu, mimo iż wymieniano je w szeregu artykułach i sprawozdaniach z lat poprzednich.

III. Nabytki muzealne

Dzięki życzliwości osób duchownych i świeckich, zbiory muzealne powiększyły się o 35 jednostek w dziale ogólnym i o 126 w dziale numizmatycznym. Do szczególnie hojnych ofiarodawców należy J. Em. Henryk Kardynał Gulbinowicz, Arcybiskup Metropolita Wrocławski. Szereg cennych przedmiotów muzeum otrzymało po zmarłym Ks. Janie Iwanickim — proboszczu z Okmian.

A. Rzeźby

1. Matka Boska z Dzieciątkiem, rzeźba drewniana polichr., XV w. (?), gotyk o charakterze ludowym, z dorobioną współcześnie podstawą, wys. 75 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 18 IX 1987 r. Sygn. 4507.

2. Św. Wincenty, rzeźba drewniana polichr., k. XVIII w., ludowa, wys. 105 cm. Otrzymano 18 XI 1987 r. Sygn. 4517.

3. Matka Boska z Dzieciątkiem — „Pieczerska Matier” — płaskorzeźba w drewnie, oprawiona w ramkę, wym. 15 X 20 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4493.

B. Malarstwo

1. Matka Boska z Dzieciątkiem — ikona, tempera na desce, XIX w., wym. 22,5 X 29,5 cm (Matka Boska Poczajowska). Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 18 IX 1987 r. Sygn. 4488.

2. Matka Moska z Dzieciątkiem — kopia ikony XV-wiecznej, wyk. w Łodzi przez WAMART, współcześnie wym. 27 X 31,5 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4494.

3. Chrystus z Księgą — kopia ikony, emaliowana, wyk. przez WAMART w Łodzi, współczesna, wym. 26,5 X 32 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4495.

4. Matka Boska — Hodegetria — kopia ikony XV-wiecznej, wyk. J. Brzeski z Warszawy w 1980 r., wym. 29,4 X 37,5 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4496.

5. Św. Jan Chrzciciel — kopia ikony z XVI w., wyk. Z. Twardo w 1982 r., wym. 17,5 X 22 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim 1 IX 1987 r. Sygn. 4497.

6. Anioł z głową św. Jana Chrzciciela — reprodukcja z ikony naklejona na desce (wyk. Aleksander Klukorzewski z Wrocławia), wym. 17 X 20 cm. Przekazano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4498.

7. Św. Jerzy — druk barwny na płótnie wg ikony z XIV w. wykonany w Leningradzie, wym. 28 X 39,5 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4499.

8. Scena pogrzebowa — malowidło egipskie na papirusie, współczesne, oprawione w szkło i ramki, wym. 29,5 X 23,5 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4500.

9. Katedra — mal. St. Batowski w 1929 r., wym. z ramką 21 X 30 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4501.

10. Kozak z fajką, ubrany w kożuch i czapkę futrzaną, obraz olejny na dykcie, mal. Wałogórski, wym. 52 X 62 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4502.

11. Chrystus — obraz olejny na płótnie — kopia wyk. przez Łyczkowską 17 XI 1904 r. na podstawie obrazu F. Früta ur. w Hamburgu 1849 r., wym. 74,5 X 106 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4491.

12. Chłopiec z tobołkiem na plecach — obraz olejny na sklejce, mal. W. Hofmann w 1936 r., wym. 35 X 25,5 cm. Otrzymano po zmarłym Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4492.

C. Naczynia liturgiczne

1. Kielich mszalny z pateną, bogato puklowany, pozłacany, pocz. XX w., wys. 25,5 cm. Otrzymano po zm. Ks. W. Makarczuku, 4 II 1987 r. Sygn. 4487.

2. Kielich mszalny z pateną współczesną, neogotycki, z k. XIX w., wys. 21,5 cm. dedykowany Ks. P. Koziołkowi. Otrzymano 18 IX 1987 r. Sygn. 4506.

3. Dwa lichtarzyki mosiężne zdobione ornamentami ze srebrnej blachy, w stylu rokokowym, wys. 22,5 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4503.

4. Lichtarzyk, miedź posrebrzana, wys. 24,5 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r.

5. Puszka na komunikanty bez pokrywy, współczesna, wys. 16,5 cm. Przekazała p. Anna Łabędzka, 18 XI 1987 r. Sygn. 4518.

D. Odlewy — Plakietki

1. „200 lat diecezji tarnowskiej" — odlew brązowy z wizerunkiem Chrystusa Pantokratora, św. Stanisławem i bł. Kingą oraz z herbami biskupów tarnowskich na odwrociu, wys. 16,5 × 18 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 25 IX 1987 r. Sygn. 4509.

2. „10-lecie diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej 1972—1982" — odlew brązowy w formie świecznika siedmioramiennego z Kołobrzegu z 1327 r., wym. 11,5 × 10,8 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 25 IX 1987 r. Sygn. 4510.

3. „700-lecie klasztoru w Starym Sączu" — odlew metalowy z wizerunkiem bł. Kingi i 2 kościołów, wym. 10 × 17 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 25 IX 1987 r. Sygn. 4511.

4. „30-ta rocznica poznańskiego czerwca 1956—1986" — odlew mosiężny z przedstawieniem 2 krzyży orła i napisami, wym. 14,5 × 23 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 25 IX 1987 r. Sygn. 4512.

5. Pomnik powstańca Warszawy z Szarych Szeregów — odlew gipsowy, wys. 30 cm. Otrzymano po zmarłym Ks. J. Iwanickim, 18 IX 1987 r. Sygn. 4508.

6. „III wizyta Ojca św. Jana Pawła II w Polsce" — plakietka mosiężna pamiątkowa, ofiarowana J. Em. Ks. Henrykowi kardynałowi Gulbinowiczowi 19 IX 1987 r. przez Ks. Eugeniusza Zarębińskiego z widokiem Lublina i napisem dedykacyjnym u dołu, wym. 17,8 × 14,5 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 10 X 1987 r. Sygn. 4513.

7. „45-lecie powstania Szarych Szeregów i 40-lecie Powstania Warszawskiego" — plakietka miedziana na deseczce, z lilijką harcerską pośrodku i znakami walczących grup powstańczych, wym. 16,5 × 16,5 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 10 X 1987 r.

8. „125-lecie Sióstr Jadwiżanek" — odlew brązowy z wizerunkiem św. Jadwigi i grupką biednych oraz datą na odwrociu: 1859—1984, wym. 16 × 19,5 cm. Dar Ks. prałata Stanisława Pietraszki, 22 XII 1987 r. Sygn. 4520.

9. „125 lat Zgrom. Sióstr św. Jadwigi, 1859—1984" — plakietka z blachy miedzianej, naklejonej na materiał, z wizerunkiem św. Jadwigi i napisem, wym. 7 × 15 cm. Dar Ks. prałata Stanisława Pietraszki, 22 XII 1987 r.

E. Wyroby ze szkła

1. Puchar kryształowy — ofiarowany P. Kellerowi na 50-tą rocznicę urodzin przez Karola Scholza 16 VIII 1864 r., wys. 20 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 24 XII 1987 r. Sygn. 4519.

2. Król Jan Sobieski — malowidło na porcelanie z napisem dedykacyjnym: „Exc. mo Henryk Roman Gulbinowicz Archiepiscopo in memoriam Iubilei 300-i a Jan Sobieski cantate Te Deum. Esztergom, 30 oct. 1983", wym. 50 X 61 cm. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 6 VIII 1987 r.

3. Krzyżyk porcelanowy z Asyżu, wys. 23,8 cm. Otrzymano po zm. Ks. J. Iwanickim, 1 IX 1987 r. Sygn. 4505.

F. Różne

1. Kły zwierząt znalezione w Tatrach — 7 sztuk. Dar J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza, 6 VIII 1987 r. Sygn. 4490.

IV. Nabytki numizmatyczne

A. Medale

1°. z daru J. Em. Henryka kardynała Gulbinowicza wrzesień 1987 r.

1. Medal brązowy ⌀ 600 mm. A: Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, 2 paulini i napis: „Zwyciężyłaś — Zwyciężaj". R: Klasztor 1382—1982 i napis: „600 lat obecności cudownego obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze". Sygn. 6/87.

2. Medal brązowy, ⌀ 100 mm. A: Wizerunek św. Kazimierza i napis: „500-lecie śmierci św. Kazimierza 1484—1984". R: Widok katedry i napis: „Białytok 14 X 1984". Sygn. 7/87.

3. Medal brązowy, wym. 65 X 100 mm. A: Matka Boska z Dzieciątkiem i napis: Koronacja obrazu Matki Bożej 1986". R: Sanktuarium Maryjne w Wójcicach. Koronacja Matki Bożej 1754 Łopatyń. Sygn. 8/87.

4. Medal posrebrzany, ⌀ 110 mm. A: Jan Paweł II z dzieckiem na ręku, 3 krzyże, klasztor Jasnogórski i napis: „Totus Tuus". R: napis: „Nie lękajcie się. J.P. II — Janowi Pawłowi II obrońcy godności ludzkiej człowieka — solidarne społeczeństwo Wybrzeża. Gdańsk 1984" oraz herb Gdańska. Sygn. 9/87.

5. Medal brązowy, ⌀ 60 mm. A: Koronacja obrazu Matki Bożej. Wąwolnica 31 VIII 1986". R: „Lublin 28—31 VIII 86. V Ogólnopolski Kongres Mariologiczny i Maryjny". Sygn. 10/87.

6. Medal brązowy, wym. 70 X 70 mm. A: O. Kordecki przed obrazem i klasztorem jasnogórskim oraz napis: „Jubileusz 600-lecia Jasnej Góry 1382—1982. Tarcza Królestwa Polskiego Jasnogórska Maryja". R: Matka Boska z Dzieciątkiem i napis: „Z dawna Polski Tyś Królowa 966—1382—1982". Sygn. 11/87.

7. Medal brązowy, ⌀ 65 mm. A: Matka Boska Jasnogórska — Sacrum Poloniae Millenium 966—1966. R: Katedra warszawska, herb prymasowski — Nike Warszawa. Sygn. 12/87.

8. Medal brązowy, ⌀ 35 mm. A: 30 Rocznica Poznańskiego Czerwca 1956 — Solidarność. R: Solidarność. Sygn. 13/87.

9. Medal brązowy, ⌀ 50 mm. A: herb i napis: Nowogrodziec — 750 lat nadania praw miejskich 1233—1983. R: Wizerunek i napis: Henryk Brodaty 1163—1238. Sygn. 14/87.

10. Medal brązowy, ⌀ 90 mm. A: Gołąbek pokoju i napis: Nobel 83 — Lech Wałęsa. R: Solidarność. Sygn. 15/87.

11. Medal brązowy posrebrzany, ⌀ 50 mm. A: Wizerunek i napis: Bł. Brat Albert Chmielowski. R: Krzyż, wyciągnięte ręce i napis: beatyfikowany przez Ojca św. Jana Pawła II. Kraków 22 VI 1983. Sygn. 16/87.

12. Medal brązowy, posrebrzany, ⌀ 35 mm. A: Wizerunek i napis: III Pielgrzymka Ojca św. do Polski. R: Eucharystia i napis: II Kongres Eucharystyczny w Polsce 1987 rok. Sygn. 17/87.

13. Medal posrebrzany, ⌀ 40 mm. A: Wizerunek bł. Ruperta Mayera. R: napis: Pater Rupert Mayer SJ Selig. 3 Mai 1987. Sygn. 18/87.

14. Medal brązowy, pozłacany, ⌀ 40 mm. A: 100 lat służby. Seminar. św. Cyryla i Metodego. Koleg. Najśw. Marii Panny — Wyższa Szkoła Najśw. M. Panny. Orchard Lake. R: — napis j.w. w jęz. angielskim. Sygn. 19/87.

15. Medal brązowy, ⌀ 40 mm. A: Wizerunek i napis: S. Maximilianus Maria Kolbe. R: Wizerunek M. B. Bolesnej. A. D. MCMCCCII Joan. Pauli. Pont. Max. Sygn. 20/87.

16. Medal brązowy, ⌀ 60 mm. A: Wizerunek św. Franciszka z Asyżu i napis: Bóg mój i wszystko. R: Symbol franciszkański i napis: Kapucyni ze św. Franciszkiem w Polsce 1681—1981. Sygn. 21/87.

17. Medal posrebrzany, ⌀ 60 mm. A: Klasztor Monte Cassino. Pax. 1944—1984. R: Cmentarz Monte Cassino. W czterdziestą rocznicę bitwy o Monte Cassino — Powiedz Polsce. Sygn. 23/87.

18. Medal posrebrzany, ⌀ 35 mm. A: II Pielgrzymka do Polski 1983 r. Jan Paweł II. R: Matka Boska Częstochowska 1382—1982. „Ars Christiana". Sygn. 22/87.

19. Medal, ⌀ 35 mm. A: Wizerunek świętego i napis: Roma 10 X 82. św. Maksymilian Kolbe. P 16670. R: Wizerunek i napis: Joannes Paulus II Pont. Max. Sygn. 24/87.

20. Medal, ⌀ 40 mm. A: Wizerunek i napis: Papież Jan Paweł II. R: Klasztor i napis: Częstochowa — Jasna Góra 1382—1982. Sygn. 25/87.

21. Medal brązowy, posrebrzany, ⌀ 70 mm. A: Święci równi Apostołom Cyryl i Metody — „Światyje Tysiaczolita. R: Święci równi Apostołom Olga i Włodzimierz Wieki 6496—7496 / 988—1988 Chryszczenia Kijewskoi Rusi. Sygn. 27/87.

22. Medal brązowy, ⌀ 95 mm. A: Widok świątyń kijowskich — „1000 lat chrztu Rusi 988 Kijów 1988". R: Widok świątyni lwowskiej — „Lwów św. Jur. Mieszkańcy Wrocławia (w jęz. ukraińskim). Wyk. Zbigniew Łukowiak z Rawicza. Sygn. 28/87.

23. Medal brązowy, prostokątny, wym. 75 × 90 mm. A: Widok świą-

tyń kijowskich. — 1000 lat chrztu Rusi Ukrainy Kijów 988—1988. R:Widok katedry św. Jura we Lwowie — „Mieszkańcy Wrocławia" (w jęz. ukraińskim). Wyk. Zbigniew Łukowiak z Rawicza. Sygn. 29/87.

24. Medal — lustrzanka, ⌀ 45 mm. A: Herb kardynalski — 150-lecie diecezji i miasta biskupiego Rottenburga — „Gottes ja — unsere Hoffnung 1978". R: Wizerunek i napis: „O. Bapt. a Keller episcopum Rottenburgensis 1828". Sygn. 30/87.

25. Medal brązowy, ⌀ 40 mm. A: Wizerunek i napis: Ojciec święty Jan Paweł II. R: M. B. Częstochowska, św. Wojciech, św. Stanisław i napis: Pielgrzymka do Polski 1979, Gniezno — Częstochowa — Kraków. Sygn. 31/87.

26. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek i napis: Joannes Paulus II Pont. Max. Anno II. R: Chrystus ukrzyżowany i biedak oraz napis: Redemptor hominis. Sygn. 32/87.

27. Medal lustrzanka, ⌀ 40 mm. A: Wizerunek i napis: Heilige Hedwig Herzogin von Schlesien. R: Katedra berlińska i napis: Bistum Berlin 1930—1980. Sygn. 33/87.

28. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek i napis: Paulus VI. P. M. Anno XI. R: Rzeźba i napis: MCMLXXIII Opus Lelli Scorzelli. Sygn. 34/87.

29. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Wizernek i napis: Joannes Paulus II Pont. Max. R: Herb i napis: Totus Tuus. 16 X A.D. MCMLXXVIIII. (P. Monassi Pagani). Sygn. 35/87.

30. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek i napis: Paulus VI P. M. Anno XIII. R: Gołąbek i napis: Iustitia Pax et Gaudium in Spiritu Sancto. Sygn. 36/87.

31. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek i napis: Paulus VI Pontifex Maximus Anno I. R: Herb i napis: Corona aurea super caput eius. MCMLXIII. Sygn. 37/87.

32. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Św. Józef z Panem Jezusem i napis: Cum esset Filius Dei putar fabri filius voluit. R.N.9. R: Ab editis Enc. Litteris „Rerum Novarum... LXXV — expleto anno" ,herby oraz napisy Leo PP XIII — Paulus PP VI, Sygn. 38/87.

33. Medal srebrny, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek Matki Bożej. R: Napis: Koronacja obrazu Matki Boskiej z Kazimierza Dolnego. 31 sierpnia 1986. Sygn. 39/87.

34. Medal brązowy, ⌀ 60 mm. A: Wizerunek i napis: Jan Evangelista Purkyne 1787—1869. R: Widok uniwersytetu i napis: Profesor Universitatis Wratislaviensis 1823—1850. Sygn. 40/87.

35. Medal brązowy, ⌀ 80 mm. A: Wizerunek M. B. Ostrobramskiej i napis: Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku. R: Kapłan przy ołtarzu i napis: Rerum Divinarum Notitia. 400 lat Wilno 1582 Białystok 1982. Sygn. 41/87.

36. Medal brązowy, ⌀ 90 mm. A: Widok świątyń gdańskich i napis: Gedanium. Organi musicae sacrae in basilica B.M.V. dediti benedictionis

memoria. R: Organy oliwskie i napis: Laudate Dominum in chordis et organo (Ps. 150, 4). Sygn. 42/87.

37. Medal, wym. 70 × 80 mm. A: Matka Boska z Dzieciątkiem. Koronacja obrazu Matki Bożej. R: Fronton kościoła i napis: 50—1882. Wola Gułowska. Sygn. 43/87.

38. Medal, brąz-bryła, wym. 60 × 90 mm. A: Dyrygujące ręce i napis: Cantate Deo (82). R: Duszpasterstwo Akademickie. Gliwice. Sygn. 44/87.

39. Medal brązowy, ⌀ 70 mm. A: Herb i napis: 40 lat Rzemiosła Średzkiego. R: Młot w ręce i napis: Rzemiosło 1946—1986. Sygn. 45/87.

40. Medal aluminiowy, ⌀ 70 mm. A: Wizerunek i napis: Joannes Paulus II Summus Pontifex. R: Wizerunek Matki Boskiej i napis: Coronatio imaginis B.M. Assumptae nomine et auctoritate summi Pontificis. Płonka Kościelna 30 VI A. D. 1985. Sygn. 46/87.

41. Medal brązowy, posrebrzany, wym. 70 × 80 mm. A: Wizerunek i napis: der Bischof von Münster. R: Wizerunek św. Pawła apostoła. Sygn. 47/87.

42. Medal srebrny, ⌀ 42 mm. A: Wizerunek i napis: Jan Paweł II. Częstochowa. R: Wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej i daty: 1382—1982. Sygn. 48/87.

43. Medal brązowy, ⌀ 42 mm. A: Chrystus zmartwychwstały i napis: Paulus PP. VI peregrinus in Terra Sancta. R: Wizerunek papieża i napis: Christo Ecclesiam ofert. 4—6 I 1964. Sygn. 49/87.

44. Medal brązowy, stożkowaty, wym. 80 × 85 mm. A: Matka Boska z Dzieciątkiem i napis: Matka Kościoła. Czerwiec 1972—1982. R: Dwie świątynie i napis: Wolin 1140. Kamień Pomorski 1176—1544. Sygn. 51/87.

45. Medal brązowy owalny, wym. 65 × 85 mm. A: Dyrygujące ręce i napis: Cantate Deo. R: Krzyż na globusie i napis: Duszpasterstwo Akademickie. Gliwice (83). Sygn. 52/87.

46. Medal brązowy owalny, wym. 75 × 80 mm. A: Krzyż, a w nim litery D A i napis: Gliwice. R: Krzyż w rękach i napis: Cantate 86 Deo. Sygn. 53/87.

47. Medal prostokątny, wym. 65 × 90 mm. A: krzyż z napisem: Katyń 1940. R: napis: 10 XI 1985. Św. Brygida — Gdańsk. Sygn. 54/87.

48. Medal brązowy posrebrzany, ⌀ 70 mm. A: Katedra oliwska i napis: 1186 adwentus Ordinis Cisterciensum in Oliva. R: Św. Wojciech w łodzi i Jan Paweł II oraz napis: 997 S. Adalbertus. 1987 Joannes Paulus II. Sygn. 55/87.

49. Medal brązowy posrebrzany, ⌀ 60 mm. A: V Ogólnopolski Kongres Maryjny. Wąwolnica 31 VIII 1986. R: Kardynał Wyszyński z Janem Pawłem II i napis: V Ogólnopolski Kongres Mariologiczny. Lublin 28—30 VIII 1986. Sygn. 56/87.

50. Medal brązowy, ⌀ 90 mm. A: Wizerunek Matki Boskiej z Dzieciątkiem i napis: 1986 Nawiedzenie. R: Mapa diecezji z krzyżem i napis: In nomine Domini. Sygn. 57/87.

51. Medal brązowy, ⌀ 80 mm. A: Societas Scientiarum Plocensis

oraz 4 herby. R: Drzwi katedy płockiej i napis: Ad perpetuam rei memoriam. Romańskie drzwi płockie z połowy XII wieku po 550 latach w bazylice katedralnej w Płocku. Sygn. 58/87.

52. Medal brązowy, ⌀ 70 mm. A: Wizerunek i napis: 1987 Jan Paweł II w Gdańsku. R: Symbol Eucharystii i napis: Do końca ich umiłował. Kongres Eucharystyczny. Sygn. 59/87.

53. Medal brązowy, ⌀ 70 mm. A: Wizerunek i napis: 1987 Jan Paweł w Gdańsku. R: Symbol Eucharystii i napis: Do końca ich umiłował. Kongres Eucharystyczny. Sygn. 60/87.

54. Medal z glinki, ⌀ 67 mm. A: Widok kościoła i napis: 1931 kościół św. Barbary Bytom 1931. R: Wizerunek i napis: St. Barbara ora pro nobis. Sygn. 61/87.

55. Medal brązowy, ⌀ 80 mm. A: Matka Boska z Dzieciątkiem i napis: Notre Dame de Paris. R: Świątynia i napis: Paris Vaisseau de Chartre aux pieds de Notre Dame. (Pegu). Sygn. 62/87.

56. Medal brązowy posrebrzany, ⌀ 70 mm. A: Widok katedry i napis: Ecclesia concatedralis Assumptionis B.M.V. Gedanum. R: Herb i napis: Totus Tuus. Gdańsk 2 II 1987. Pamiątka nadania przez Ojca Świętego Jana Pawła II Bazylice mniejszej p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Gdańsku tytułu Konkatedry. Sygn. 63/87.

57. Medal brązowy, ⌀ 70 mm. A: Stefan kard. Wyszyński przed Janem Pawłem II i napis: 1978—1983. Katolicki Uniwersytet Lubelski. R: Orzeł Polski i napis: Deo et Patriae. Veritatem in Caritate facere. Sygn. 64/87.

58. Medal brązowy, wym. 100 × 105 mm. A: Świątynia, orzeł i napis: 150 lat Polskiej Myśli Katolickiej we Francji. 150 Ans de la Mission Catholique Polonaise en France. R: Wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej i napis: 1836 Maria 1986. Sygn. 65/87.

59. Medal brązowy w kształcie serca wym. 95 × 110 mm. A: Ukrzyżowany Chrystus, świątynia i napis: Esto patiens usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae. R: Wizerunek i napis: Bł. Michał Giedroyć 1485—1985. Sygn. 66/87.

60. Medal brązowy 9-ramienny, wym. 95 × 95 mm. A: Wizerunek i napis: Sługa Boży Edmund Bojanowski 1814—1971. R: Matka Boska Bolesna i napis: Poznań 1984. Sygn. 67/87.

61. Medal brązowy, ⌀ 95 mm. A: Matka Boska Częstochowska i napis: 1985 — Drugie Nawiedzenie. R: Widok katedry i napis: Diecezja Siedlecka czyli Podlaska. Sygn. 68/87.

62. Medal brązowy, ⌀ 120 mm. A: Wizerunek i napis: Jan Paweł II w diecezji opolskiej. 21 VI 83. R: Wizerunki: św. Jacka, bł. Bronisławy i bł. Czesława. Sygn. 69/87.

63. Medal brązowy 8-ramienny, wym. 115 × 125 mm. A: Chrystus Zmartwychwstały i napis: Congregatio a Resurrectione DNJC. R: Matka Boska z Dzieciątkiem na tronie i napis: XXVII Capitulum Generale 1981. Sygn. 70/87.

64. Medal brązowy, wym. 65 × 82 mm. A: Św. Rodzina i napis: Rekoronacja Kalisz 29 IX 85. R: Kolegiata w Kaliszu i napis: IV Międzynarodowy Kongres Józefologiczny. Kalisz 22—29 IX 1985. Sygn. 71/87.

65. Medal brązowy w kształcie mapy Polski, wym. 105 × 110 mm. A: Papież na tle Gdańska i napis: Pokój tobie Polsko. Jan Paweł II w Gdańsku. R: Katedra oliwska i napis: 800 lat Katedry w Oliwie. Sygn. 72/87.

66. Medal brązowy, ⌀ 85 mm. A: Wizerunek papieża Jana Pawła II i napis: Vixdum Poloniae Unitas 1925—1985. R: Herb kardynalski i napis: Christum Predica Crucifixum, Katowice 29 VI 1985. Sygn. 73/87.

67. Medal brązowy posrebrzany, owalny 125 × 140 mm. A: Kardynał Wyszyński, widoki Seminarium Duchownego, kaplicy seminaryjnej, kościoła św. Stanisława i Doroty, św. Bonifacego i katedry we Wrocławiu — 35-lecie kapłaństwa. R: Napis: Primi ordinati a Prim. Poloniae St. Wyszyński — 14 nazwisk. XXXV Anniversarium. A. D. 1986. Sygn. 74/87.

68. Medal brązowy w kształcie konturów Polski, 95 × 110 mm. A: Wizerunek biskupa i katedry oraz napis: Beatyfikacja Jan Paweł II 1987 VI 14. Michał Kozal Biskup Męczennik. R: Symbol Eucharystii i napis: Do końca ich umiłował. II Krajowy Kongres Eucharystyczny 1987 r. Sygn. 75/87.

69. Medal brązowy, ⌀ 110 mm. A: Chrystus zmartwychwstały, alfa i omega z literą P oraz napis: Lwów 1880 — Poznań 1980. Stulecie Zmartwychwstańców w Polsce. R: Napis: Jestem Zmartwychwstaniem i Życiem. Sygn. 76/87.

70. Medal brązowy ośmioramienny, 110 × 110 mm. A: Duch św. i wizerunek biskupa oraz napis: Instrumentum Tuum esse. Jerzy Stroba Metropolita Poznański. R: Widok świątyń i napis: Dwadzieścia pięć lat sakry biskupiej 1958—1983. Sygn. 77/87.

71. Medal brązowy, ⌀ 95 mm. A: Wizerunek i napis: August Kardynał Hlond Prymas Polski. R: Napis: Setna rocznica urodzin 1881—1944. Znak: Gemma Civitatis Pax. Sygn. 78/87.

72. Medal brązowy w formie tryptyku, wym. 120 × 125 mm. A: Napis: Otwórzcie drzwi Odkupicielowi oraz dedykacja: J.E. Arcbp Henrykowi Gulbinowiczowi. Wokoło zaś: Chrystusowi Odkupicielowi i Jego Matce Nieustającej Pomocy Patronce Kościoła nowego w Złotej w Świętym Roku Jubileuszu Odkupienia 1983. Wewnątrz wizerunek Chrystusa ukrzyżowanego i 2 aniołów. R: Wizerunek Matki Boskiej Nieust. Pomocy nad świątynią i napis wokoło: Na wieczną pamiątkę konsekracji nowego kościoła parafialnego w Złotej 25 IX 1983. Proboszcz ks. Franciszek Korta i parafianie. Sygn. 79/87.

73. Medal żelazny, ⌀ 90 mm. A: Postać na tle książek i napis: 50 tomów Naszej Przeszłości. Założyciel — Redaktor Prof. Ks. Alfons Schletz. R: Widok Krakowa i napis: Kraków 1978. Sygn. 97/87. (Zob. Sygn. 32/78).

74. Medal Roku Świętego, ⌀ 33 mm. A: Chrystus jednoczący i napis: Ut unum sint. R: Widok 5 bazylik i napis: Anno Iubilei Romae MCMLXXV. Sygn. 98/87.

75. Medal brązowy posrebrzany, ⌀ 35 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Joannes Paulus I Pont. Max. R: Klucze pod umbraculum i napis: Sede Vacante MCMLXXVIII Roma. Sygn. 99/87.

76. Medal brązowy, ⌀ 85 mm. A: Wizerunek kardynała Wyszyńskiego i napis: Vixdum Poloniae Unitas 1925 1985. R: Herb kardynalski, ryba i znak Odrowążów oraz napis: Christum Predicam Crucifixum. Katowice 29 VI 1985. Sygn. 100/87.

77. Medal posrebrzany, ⌀ 60 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Syn polskiej ziemi — papież Jan Paweł II. R: Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej i napis: Gaude Mater Polonia... 1978. Totus Tuus. Sygn. 101/87.

78. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Joannes Paulus II Pont. Max. Anno I. R: Herb papieski i napis: Totus Tuus. 16—22 X MCMLXXVIII. Sygn. 102/87.

79. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Paulus VI Pont. Max. Anno XVI. R: Scena z Emaus i napis Mane nobiscum Domine. Sygn. 103/87.

80. Medal brązowy posrebrzany, ⌀ 135 mm. A: Wizerunek św. Stanisława bpa i dwie budowle sakralne oraz napis: Polonorum Columna Fidei 1079. R: Kolumna. Po lewej stronie piastowski orzeł, a po prawej mitra i daty 1072 — 1972, oraz napis: Gaude Mater Polonia — Prole Fecunda Nobili — Summi Regi Magnalia — Laude Frequenta Vigili. Sygn. 104/87.

81. Komplet 6 medali brązowych pozłacanych, ⌀ 40 mm, z okazji I Pielgrzymki Ojca św. Jana Pawła II do Polski. A: Na wszystkich 6-ciu medalach — wizerunek papieża i napis: Papież Jan Paweł II. R: zróżnicowane przedstawienia: 1) Herb papieski; 2) Mapa Polski z zaznaczonymi miastami: Gniezno, Warszawa, Częstochowa, Kraków 2 VI 1979; 3) Matka Boska Częstochowska i napis: Totus Tuus; 4) Herb papieski, widok kościoła — Wadowice, widok bazyliki św. Piotra w Rzymie — Watykan; 5) Klasztor i kościół jasnogórski — Częstochowa; 6) Herb papieski i napis: Totus Tuus 16—22 X 1978. Sygn. 105/87.

82. Medal brązowy pozłacany, ⌀ 130 mm. A: Św. Paweł wznoszący Pismo św. i miecz oraz napis: Nos autem praedicamus Christum Crucifixum. R: Napis: Gaudete in Domino et spei vestrae ancoram in Deum figite. St. Bonifacius 754. Sygn. 106/87.

83. Medal mosiężny, ⌀ 45 mm. A: Wizerunek i napis: Henr. Foerster Princ. Epis. Wratislaviensis. R: Antistiti celsissimo semisecularia sacerdoti solemnia celebranti devotissimus clerus wratislaviensis die XVII aprilis MDCCCLXXV. Sygn. 109/87.

2°. z daru innych osób.

84. Medal brązowy posrebrzany, wym. 120 × 135 mm. A: Wizerunek

kard. Wyszyńskiego oraz widoki: Seminarium Duchownego, seminaryjnej kaplicy, kościoła św. Stanisława i Doroty, św. Bonifacego i wrocławskiej katedry. R: Napis: Primi ordinati a Arch. Prim. Poloniae Steph. (Card.) Wyszyński — J. Czapliński, (P.D.) J. Fiedor, S. Jaremczuk, R. Kojder, Z. Kurzak, Cz. Marusak, S. Majocha, (Bp) J. Pazdur, J. Sidorowicz, Sz. Szostak, M. Walas, W. Wojarski T. Zajkowski, Sz. Zieliński. XXXV Anniversarium. A.D. 1986. Dar ks. S. Jaremczuka, 24 III 1987 r. Sygn. 3/87.

85. Medal brązowy, ⌀ 45 mm. A: Widok kościoła i data 1284—1984 oraz napis: 700-lecie parafii w Białej Nyskiej. R: Krzyż, orzeł — symbol św. Jana Apostoła patrona parafii i napis. Dar S. Danuty Tyrakowskiej, 7 V 1987 r. Sygn. 4/87.

86. Medal srebrny, ⌀ 50 mm. A: Wizerunek i napis: Thomas G. Masaryk. R: Napis: 7 III 1850 Na pamet 85 narozeni prvniho Presidenta Republiky Ceskoslovenske 7 III 1935. Dar ks. Tadeusza Szaconia z Wałbrzycha-Sobięcina, 23 IX 1987 r. Sygn. 92/87.

87. Medal pozłacany, ⌀ 40 mm. A: Wizerunek i napis: Sanctus Vincentius Palotti. R: Herb z krzyżem i napis: 1835—1985. Jubileum Pallotianum Roma 1985. Przekazano po śp. Ks. Janie Iwanickim z Okmian. Sygn. 94/87.

88. Medal lustrzanka, ⌀ 30 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Joannes Paulus Pontifex Maximus. R: Widok bazyliki św. Piotra. Przekazano po śp. Ks. Janie Iwanickim z Okmian. Sygn. 95/87.

89. Medal brązowy posrebrzany, ⌀ 45 mm. A: Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. R: Widok klasztoru i bazyliki oraz napis: Jasnogórska Matka Kościoła 1382—1982. Przekazano po śp. Ks. Janie Iwanickim z Okmian. Sygn. 96/87.

B. Medaliony

1. Medalion, ⌀ 32 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Joannes Paulus II Pont. Max. R: Wizerunek św. Stanisława. Dar kard. H. Gulbinowicza. Sygn. 82/87.

2. Medalion (uszkodzony), ⌀ 35 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Joannes Paulus II Pont. Max. R: Widok bazyliki św. Piotra i Placu. Przekazany po śp. ks. Janie Iwanickim z Okmian. Sygn. 83/87.

3. Medalion (uszkodzony), ⌀ 35 mm. A: Wizerunek papieża i napis: Joannes Paulus II Pont. Max. R: Pieta i napis: Roma — Citta del Vaticano. Przekazany po śp. ks. Janie Iwanickim z Okmian. Sygn. 84/87.

4. Medalion z uszkiem — wytarty. A: Wizerunek św. Teresy z Avila. R: św. Rodzina. Dar Wiesława Patera z Wrocławia. Sygn. 108/87.

4. Znak Duszpasterstwa Akademickiego z uszkiem. Jednostronny. Emaliowany krzyż w wieńcu, litery D A i napis: Nauka Prawda Miłość. Warszawa 50. Dar: kard. H. Gulbinowicza. Sygn. 110/87.

C. Monety

1. Moneta: A: Wizerunek i napis: Władysław I Łokietek 1320—1333.

R. Orzeł polski i napis: Polska Rzeczpospolita Ludowa zł 100. Dar: Ks. Józef Pater, 3 I 1987. Sygn. 1/87.

2. Monety — 8 szt. upamiętniających Sobór Watykański II: a) A: Wizerunek papieża i napis: Joannes XXIII Pont. Max. Anno IV. R: Zgromadzenie biskupów z papieżem i napis: Concilium Oec. Vat. II MCMLXII Initum — Citta del Vaticano. L. 50; b) A: Papież w tiarze i napis: Joannes XXIII Pontifex Maximus. A. IV. R: Biskupi z papieżem i napis: Concilium Oec. Vat. II. MCMLXII initum. Citta del Vaticano. L. 500; c) A: Papież w piusce i napis: Joannes XXIII. Pont. Max. Anno IV. R: Biskupi z papieżem i napis: Concilium Oec. Vat. II. MCMLXII. Initum. Citta del Vaticano. L. 100; d) A: Prawy profil papieża i napis: Joannes XXIII. Pont. Max. A. IV. R: Duch Św. z promieniami i napis: Concilium Oec. Vat. II. A. MCMLXII. Initum. Citta del Vaticano. L. 5; e) A: Lewy profil papieża i napis: Joannes XXIII. Pont. Max. Anno IV. R: Duch św. w promieniach i napis: Concilium Oec. Vat. II. A. MCMLXXII. Initum. Citta del Vaticano. L. 10; f) A: Herb papieski i napis: Joannes XXIII Ponifex Maximus. R: Duch św. w promieniach i napis: Concilium Oec. Vat. II. A. MCMLXII. Initum. Citta del Vatican.o L. 2; g) A: Lewy profil papieża w czapce i napis: Joannes XXIII. Pont. Max. Anno IV. R: Duch św. w promieniach i napis: Concilium Oec. Vat. II. A. MCMLXII. Initum. Citta del Vaticano. L. 20; h) A: Herb papieski i napis: Joannes XXIII Pontifex Maximus An. IV. A: Duch św. w promieniach i napis: Concilium Oec. Vat. II. A. MCMLXII. L. 1. Przekazał z Kurii Metropolitalnej Wrocławskiej Ks. E. Górecki z depozytu śp. Bpa Andrzeja Wronki. Sygn. 2/87.

3. Zestaw 5 monet USA z 1983 r. z wizerunkiem Kennedy'ego: a) $^1/_2$ $; b) $^1/_4$ $; c) $^1/_{10}$ $; d) 5 centów; e) 1 cent. Dar kard. H. Gulbinowicza. Sgn. 80/87.

4. Monety z różnych krajów: a) 3 monety USA: $^1/_2$ $; $^1/_2$ $; 1 cent; b) 49 monet ZSRR: 49 kopiejek; c) 13 monet czeskich: korony; d) 11 monet węgierskich: forinty i fillery; e) 14 monet jugosłowiańskich: dinary i para; f) 1 moneta rosyjska: 1 rubel z wizerunkiem cara Mikołaja; g) 1 moneta włoska: 50 lirów; h) 2 monety francuskie: 1 frank i 5 centimów; i) 2 monety szwajcarskie: 10 i $^1/_2$ franka; j) 5 monet rumuńskich: lei; k) 1 moneta NRD: 5 Pfenigów. Przekazane po śp. Ks. Janie Iwanickim z Okmian. Sygn. 107/87.

D. Plakietki

1. Plakietka wytłaczana, Ø 75 mm. Krzyż i wyciągnięte ręce oraz napis: Franciszkanie 1284—1984 Legnica. Dar: kard. H. Gulbinowicza. Sygn. 50/87.

2. Plakietka w kształcie krzyża i orła, wym. 40 × 50 mm biało czerwona z napisem: Jan Paweł II Kanada 1984. Dar: Dra W. Dziulikowskiego z Wrocławia, 8 I 1987. Sygn. 81/87.

3. Plakietka metalowa, wym. 8 × 24 mm. Wizerunek Jana Pawła II

i napis: Nie może być Europy sprawiedliwej bez Polski niepodległej. Sygn. 85/87.

4. Plakietka plastikowa, ∅ 48 mm. Na tle tiary i kluczy czerwony krzyż i napis: Czerwiec 1983. Służba Zdrowia. Sygn. 86/87.

5. Plakietka plastikowa, wym. 50 × 50 mm. W promieniach globus, krzyż, gołąbek, litera M i napis: Totus Tuus. Polonia. Sygn. 87/87.

6. Plakietka plastikowa, wym. 40 × 50 mm. Wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej i napis: 23 XI 1986. Ogólnopolska Pielgrzymka Kolejarzy na Jasną Górę. Sygn. 88/87.

7. Plakietka plastikowa, wym. 32 × 45 mm. Matka Boska z Dzieciątkiem nad pociągiem i napis: Ogólnopolska Pielgrzymka Kolejarzy. Jasna Góra, 86. Sygn. 89/87.

8. Plakietka plastikowa, wym. 30 × 45 mm. Matka Boska Częstochowska z białym orłem. Sygn. 90/87.

9. Plakietka metalowa, wym. 30 × 35 mm. Jan Paweł II z herbem na frontonie katedry wrocławskiej i napis: Wrocław 83. Sygn. 91/87.

10. Plakietka brązowa, wym. 85 × 125 mm. Wizerunek papieża i napis: Jan Paweł II w Gdyni. 11 czerwiec 1987. Dar: kard. H. Gulbinowicza. Sygn. 93/87.

67

Ks. Józef Pater

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ARCHIWUM ARCHIDIECEZJALNEGO I BIBLIOTEKI KAPITULNEJ WE WROCŁAWIU W 1987 ROKU

W minionym roku sprawozdawczym obie instytucje funkcjonowały zgodnie z postanowieniami statutowymi oraz wcześniej ustalonym planem działania, zaakceptowanym przez J. Em. Księdza Henryka Kardynała Gulbinowicza Arcybiskupa Metropolitę Wrocławskiego.

I. Budynek i jego wyposażenie

Budynek archiwalno-biblioteczny wzniesiony w 1896 r., wymaga nie tylko stałej konserwacji, lecz także modernizacji i adaptacji do współczesnych wymogów. Stąd oprócz doraźnych prac zabezpieczających przy dachu i rynnach, wymieniono zużyte elementy wyposażeniowe. zastępując je nowymi. I tak w roku sprawozdawczym wymieniono system alarmowy, główny pion sieci elektrycznej i zabezpieczenia przylicznikowego oraz lampy oświetleniowe na korytarzach i klatkach schodowych. Odmalowano czytelnię, w której oprócz nowego oświetlenia zainstalowano przewody do kamer kontrolnych. W głównym magazynie

archiwalnym założono metalową konstrukcję nośną pod tzw. półpiętro, celem zwiększenia powierzchni użytkowej i ułatwienia dostępu pracownikom archiwalnym do dokumentów i akt. Prace w toku. W dziale metrykalnym wystawiono brakujące regały w części magazynowej oraz urządzono przyległą pracownię i pokój biurowy. Przy głównym wejściu wprawiono dwie kraty oszklone, służące jako zabezpieczenie dodatkowe i wiatrołapy. Przeprowadzono również okresową kontrolę odgromników i sprzętu przeciwpożarowego oraz pomiary skuteczności zerowania urządzeń elektrycznych. Przy tej okazji usunięto braki i zauważone usterki.

II. Personel

Z dniem 8 VIII 1987 r. pracę w Muzeum i Archiwum podjął Ks. dr Edward Janiak. Podobnie jak w ubiegłych latach korzystano również z doraźnej pomocy kleryków MWSD i postulantek ze Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek.

III. Konserwacja zbiorów

W okresie wiosenno-letnim zatrudnione siostry elżbietanki oczyściły wszystkie magazyny archiwalno-biblioteczne oraz znajdujące się w nich akta i księgozbiory. Przy tej okazji wydzielono jednostki wymagające fachowej konserwacji lub oprawy, którym poddano

1. rękopisów archiwalno-bibliotecznych	20
2. starodruków (w tym 1 bardzo cenny inkunabuł z 1488 r.)	7
3. nowszych książek	40
4. czasopism	5
Razem	72

IV. Obsługa korzystających ze zbiorów

Mimo trwających prac modernizacyjno-adaptacyjnych i okresowego zamknięcia czytelni, liczba korzystających utrzymała się na poziomie lat ubiegłych. I tak:

1. Liczba zwiedzeń w celu korzystania ze zbiorów wynosiła	823
2. osoby korzystające	115
3. książki wydane w tomach do czytelni	1427
4. jednostki archiwalne wydane do czytelni	1756
5. kwerendy metrykalne	1322
6. inne kwerendy	789
7. wyjaśnienia i informacje ustne	135
8. dokonane adnotacje metrykalne	486
9. przyjęte i wpisane kopie metrykalne	127
10. korespondencja	87

V. Wycieczki i wykłady

W celach naukowo-dydaktycznych placówkę archiwalno-biblioteczną odwiedziło 14 wycieczek krajowych i zagranicznych. Przy tej okazji Ks. dr Józef Pater wygłosił stosowne wykłady, dotyczące historii i zasobu placówek w kontekście dziejów archidiecezji wrocławskiej.

VI. Mikrofilmowanie

W ramach zabezpieczania dawnych dokumentów przy czynnej współpracy Towarzystwa Genealogicznego z Salt Lake City kontynuowano prace mikrofilmowe z lat ubiegłych. I tak zmikrofilmowano 612 ksiąg metrykalnych na 178 rolkach taśmy filmowej i wykonano tyleż kopii dla własnych celów użytkowych. Ponadto sporządzono 18 mikrofilmów z różnych dokumentów i akt na zamówienie instytucji naukowych i osób prywatnych.

VII. Tematy podjętych prac naukowych

W oparciu o zasoby Archiwum Archidiecezjalnego i Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu korzystano w części lub w całości przy pisaniu następujących prac:

Biller J., Hochstiftskalender von Wrocław (1580—1810).

Bober S. ks., Kolegiata p.w. św. Tomasza w Raciborzu.

Boegner J., Geschichte von Doerfen der Stifte Kamenz und Heinrichau.

Byczkowska-Sztaba J., Graduale ms 508 SS. Norbertanek z Krakowa w świetle tradycji polskiej i europejskiej — przy wykorzystaniu wrocławskiego ms. 47.

Chmiel E., Biskup Bernard Bogedain i jego działalność.

Cibicki R., Kasata klasztoru cystersów na Śląsku.

Cichowska A., Zakony starochrześcijańskie.

Dadacz R., Rozwój kultu maryjnego na Pólku pod Bralinem.

Dickhaut-Kuegler E., Leichenpredigten.

Domański J., Geschichte des Dorfes Domnowitz.

Dziubek K., Historia parafii Olesno w l. 1740—1810.

Grueger H., Ordensgeschichte Kloester.

Grabarz P., Dzieje parafii Kępno do 1821 r.

Grajewski A., Materiały do słownika duchowieństwa śląskiego.

Huebner R., List pasterski Episkopatu Polski „O panowaniu ducha Bożego w Polsce z 18 II 1946 roku".

Joachim H., Das Bistum Lebus unter den schles. Piasten.

Jersch T., Geschichte und Struktur des Reichssippenamtes (Kirchenbuchwesen, Juden, Zigeuner).

Knops M., Erasmus Adagia.

Krafczyk K. ks., Kronika parafii Bojszów.

Krotla T., Ludność Bielawy w l. 1766—1849 na podstawie ksiąg metrykalnych.

Krupa P. OP., De nominibus Ecclesiae — audire pierwszego rozdziału „Rationale Divinorum officiorum" Wilhelma Durand.

Krystek M., Graduał wrocławski — Kyrie XI z ms. 47 a.

Konieczna A., Studium urbanistyczno-historyczne miasta Wąsosza.

Kulik P., Sprachenpolitik waerend des Kulturkampfs.

Lewicki J., Stosunki wyznaniowe w Rzeczypospolitej w XVIII w.

Limanowska W., Najstarsze biblioteki kapitulne w Polsce.

Maciejewski T., Sekwencje.

Maćkowiak S., Ks. Józef Szafranek — Dziennik Górnośląski.

Mertens V., Predigten des Mittelalters.

Neuwald E., Pfarrkirche in Lohnau.

Panic I., Sprawy gospodarcze w księgach górnośląskich do początku reformacji.

Piirainen I., Deutschsprachige Handschriften des spaetmittelalters in Wrocław.

Piotrowski J., Dokumentacja ewidencyjna kościołów i budynków kościelnych „Góry Kalwarii".

Porębska E., Prawo małżeńskie według Kodeksów z 1917 i 1983 r.

Prędota S., Liber orationalis, rkps 716.

Ring E., Msza IX w polskich graduałach przedtrydenckich.

Rzepczyńska E., Dzieje dwóch pieśni wielkanocnych: Wesoły nam dzień nastał i Wesoły nam dziś dzień nastał.

Sarga J., Geschichte und Kartografie der Kirchen in Wrocław.

Seifert J., Struktura społeczeństwa na Śląsku na podstawie ksiąg metrykalnych.

Seng U., Bildungspolitik in 19 Jhdt.

Sienkiewicz J. ks., Źródło dotyczące sekwencji Stabat Mater i Litanii do Wszystkich Świętych.

Stanzel J., Dioezesanlehramestalt Weidenau und Modus vivendi.

Stebel S., Karol Hoppe — życie i twórczość.

Stranzenbach J., Melchior v. Diepenbrock als Romantiker.

Szymczak K., Kościół św. Maurycego we Wrocławiu.

Tabor D., Gotycka monstrancja z Głogówka.

Walter R., Kirchenmusik des 18. Jahrhunderts.

Weber T., Doktoraty i habilitacje matematyczne na Uniwersytecie Wrocławskim w drugiej połowie XIX wieku.

Wierzbicka M., Gotycka monstrancja z Raciborza.

Wolff H., Historia parafii Bogacica w latach 1740—1925.

Zalipska D., Sytuacja prawna Watykanu.

Zwardoń B., Kult św. Wojciecha na Ziemi Kłodzkiej w średniowieczu.

VIII. Nabytki archiwalno-biblioteczne

W minionym roku sprawozdawczym zbiory archiwalno-biblioteczne wzbogaciły się dzięki życzliwości wielu osób o 34 jednostki archiwalne, 88 dawnych ksiąk metrykalnych i 236 nowych ksiąg metrykalnych.

Do biblioteki przekazano 389 książek, w tym: J. Em. kard. H. Gulbinowicz 182, Bp J. Pazdur 91, Ks. J. Pater 60, Ks. J. Kuś z Krakowa 7, M. Kaczmarek 4, S. Prędota 3, K. Jońca 2, oraz po jednej książce R. Sachs, Ks. W. Szetelnicki, Ks. M. Czajkowski, B. Pasierb, Ks. T. Hergesel, Ks. A. Marcol, M. Przyłęcki, S. Pyrczak, Ks. S. Stelmaszek, U. Dołęga-Molasa, Ks. K. Dola, Ks. J. Kopiec i K. Porembski. Ponadto po śmierci ks. Jana Iwanickiego — proboszcza z Okmian przekazano 7 książek, w tym pierwsze wydanie Bibliii w języku polskim, tłumaczonej przez Ks. Jakuba Wujka z 1599 r.

Na uwagę zasługuje wykupiony przez J. Em. kard. H. Gulbinowicza inkunabuł „Diurnale Wratislaviense" z 1488 r. i przekazany do Biblioteki Kapitulnej. Jest to bowiem według oceny wstępnej jedyny egzemplarz zachowany do naszych dni i to w dość dobrym stanie, mimo niezwykle burzliwych dziejów tego dziełka.

IX. Udział w sympozjach naukowych

Ks. dr Józef Pater wziął udział w dorocznym spotkaniu profesorów i wykładowców historii Kościoła, które odbyło się 24—25 IV 1987 r. w WSD w Białymstoku oraz w sympozjum ku czci Ks. Prof. Hieronima Wyczawskiego, 20 V 1987 r. w ATK w Warszawie.

V. Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI

Ks. Jerzy Żytowiecki

IX PIELGRZYMKA MŁODZIEŻY DO WAMBIERZYC

Wambierzyce kolejny raz. Właściwie dziewiąty. W przyszłym roku mały jubileusz. Trzecia niedziela września wpisuje się już na trwałe w krajobraz religijnego życia naszej diecezji. Wyjeżdżamy w sobotę 17 września. Niedobrze, pada drobny deszcz. Koło południa niebo się rozpogadza. W pobliżu Wambierzyc mijamy grupki pielgrzymującej młodzieży. To ci, którzy przygotowują wszystko na jutrzejszą uroczystość. Większość już jest na miejscu (niektórzy przyjechali nawet wczoraj) i uwija się skwapliwie na placu przygotowując miejsce na jutrzejsze uroczystości. Tym, którzy przyjechali wczoraj zawdzięczamy już kuchnię polową i kubek gorącej herbaty, który dziś i jutro będzie ogromnie potrzebny. Deszcz nie pada, ale wieje zimny wiatr.

O godz. 16,00 cała brać pielgrzymia po skończonej pracy zbiera się

przed bazyliką na różaniec, który przygotowała sama młodzież. Wędrujemy po kapliczkach różańcowych rozsianych po Wambierzycach i okolicznych pagórkach. Wytwarza się przepiękna religijna atmosfera. Zielone, szare i czarne peleryny i „kangurki" oraz różańce w rękach. Pod koniec wizyta u Matki Bożej w cudownej figurce Królowej Rodzin i modlitwa przed Najświętszym Sakramentem: „O Panie Boże, Ojcze nasz, w opiece swej nas miej..."

Po przerwie na wieczorny posiłek zbieramy się na godz. 20,00 na tradycyjną iluminację bazyliki i Apel Jasnogórski. Przybywa jeszcze kilkanaście pielgrzymek wraz ze swoimi duszpasterzami. U stóp bazyliki, w zapadającym zmroku, rozpoczyna się nabożeństwo maryjne prowadzone przez ks. Romualda Brudnowskiego i młodzież jego parafii. Nieoczekiwanie piękny gest miejscowej młodzieży wambierzyckiej. Roztańczona i głośna dyskoteka z przeciwka wycisza się, a młodzież wychodzi przyglądać się, a potem bierze udział w naszej modlitwie. Najpierw zwyczajem pieszej pielgrzymki wzajemne powitanie braterskie, uścisk dłoni sąsiada i przepiękne pozdrowienie „dobrze, że jesteś", potem w miarę narastania śpiewu, modlitw i komentarzy, atmosfera staje się coraz bardziej poważna, a nawet podniosła, a plac przed bazyliką wypełnia modlitwa w świątyni rozgwieżdżonego nieba. Jak zwykle mocnym przeżyciem jest zapalenie tysięcy żarówek na bazylice i fanfary hejnału. Coś jak dalekie echo z Góry Przemienienia. Po śpiewie Apelu Jasnogórskiego krótkie serdeczne słowa powitania ks. dra Tadeusza Chromika, proboszcza Wambierzyc i błogosławieństwo pielgrzymów przez wszystkich obecnych kapłanów pod przewodnictwem ks. prałata Zdzisława Ostapiuka, dziekana z Nowej Rudy.

Teraz młodzież gospodarująca tu od rana zaprasza na swoje ognisko w pobliżu placu jutrzejszej uroczystości. Ognisko ma charakter harcerskiej pogody i braterstwa z dużą ilością ruchu, co wobec dość zimnej pogody okazało się niezwykle cenne. Były też akcenty poważniejsze jak przemówienie wstępne księdza dziekana i rzewna gawęda historyczna księdza Krzysztofa Bojko z Wałbrzycha.

Czas biegnie nieubłaganie. Obrzędowe zakończenie: „przy innym ogniu w inną noc do zobaczenia znów" i to już ponad 70 lat śpiewane, że „Bóg jest tuż, Bóg jest tuż". Jakby przedłużeniem tej myśli jest adoracja Najświętszego Sakramentu w bazylice prowadzona przez ks. Zdzisława Syposza i młodzież jego parafii. Czas wyciszenia i rozmowy z Bogiem. Bazylika pełna młodzieży. Wielu korzysta z sakramentu pojednania. O północy Msza św. dla wszystkich, którym jeszcze sen nie skleił powiek. O godz. 1,30 ostatni rozmodleni młodzi ludzie wychodzą z bazyliki i Siostra Zakrystianka może na parę godzin przyłożyć głowę do poduszki.

Rano już od wczesnych godzin przybywają pielgrzymki, część autokarami, większość pieszo — z pociągu ze Ścinawki Średniej, 200-osobowa grupa piesza przybywa z Nowej Rudy, a z pobliskiego Bożkowa

przybywa ogromna 500-osobowa grupa pielgrzymów, głównie z Wrocławia prowadzona przez ks. prof. Franciszka Głoda, proboszcza parafii św. Elżbiety we Wrocławiu. Ogromny plac koronacyjny zapełnia się wkrótce całkowicie. Pytam się znawców tzn. miejscowych Ojców Jezuitów — oceniają na 15 tys., w każdym razie do Komunii św. przystępuje ok. 8 tys. uczestników. Sporo młodzieży garnie się do sakramentu pojednania. Na apel księdza dziekana do tej świętej czynności przystępują wszyscy obecni kpałani — w konfesjonałach, na krzesłach, na stojąco. Niektórzy będą spowiadać do końca Mszy św.

Mszę św. prowadzi Ks. Biskup Tadeusz Rybak, najbardziej wierny młodzieży i Wambierzycom. Tym razem wstępne powitania są bardzo krótkie: rzeczowe ks. dra Chromika i oryginalne młodzieży z Krośnic z wychyleniem w jutro naszej Ojczyzny i Kościoła. W kazaniu Ksiądz Biskup przekazując pozdrowienia od Księdza Kardynała nawiązuje do jego ostatniego listu do młodych, rysując plastycznie sytuację polskiej młodzieży, a zarazem powołując się na datę 17 września i trudny okres ówczesnej młodzieży, ukazuje perspektywy i możliwości w realizacji swej dojrzałości osobowej i chrześcijańskiej, jak również lepszej przyszłości dla ukochanej Ojczyzny i Kościoła.

Kiedy ogromna asysta wraz z koncelebransami i biskupem opuszcza plac koronacyjny, na placu zobaczyć można prawdziwe święto braterstwa. Czas posiłku południowego, to czas młodości, żartów i radości, a jednocześnie pięknego obdarowywania się kanapkami i tym wszystkim co ręka troskliwej mamy do torby włożyła. Jeszcze raz serdeczne „Bóg zapłać" młodzieży gospodarującej tu od wczoraj za gorącą herbatę i zupę, bo tego dnia termosy, by nie wystarczyły. A i służby medyczne z lekarzem na czele miały tym razem trochę pracy, na szczęście lekkie przypadki.

O godz. 14,00 zgodnie z zapowiedzią, akademicki chór „Szumiący Jesion" pod dyr. p. prof. Zofii Krasnodębskiej z Wrocławia wykonał w bazylice „Akatyst o NMP". Wbrew obawom nawet niektórych duszpasterzy młodzież przyjęła ten piękny hymn z ogromnym skupieniem i uwagą. Był to nasz wambierzycki i młodzieżowy wkład w obchody 1000-lecia chrztu Rusi.

Kończąc kolejną, dziewiątą pielgrzymkę młodzieży do Wambierzyc Ksiądz Biskup jeszcze raz (tak jak na końcu Mszy św.) podziękował wszystkim organizatorom i młodzieży za przybycie, przesyłając jednocześnie serdeczne pozdrowienia wszystkim parafiom i całej młodzieży dolnośląskiej.

Opustoszał plac, zostali ci, którzy tu przybyli pierwsi. Dla nich praca i odpowiedzialność się jeszcze nie skończyły. Natomiast drogą szły rozśpiewane, roześmiane, kolorowe grupy młodych pielgrzymów, nakrapiane czernią sutann i zakonnych habitów. Unosiliśmy ze sobą nie tylko atmosferę spotkania, ale też przeżycie wspólnej modlitwy, a także przeżycie Kościoła.

SPIS TREŚCI

I. AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

32. Telegram Ojca Świętego Jana Pawła II do J. Em. Henryka Kardynała Gulbinowicza Arcybiskupa Metropolity Wrocławskiego Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski d/s Duszpasterstwa Ludzi Pracy 223
33. Kongregacja Kultu Bożego: Koncerty w Kościołach . . . 224

II. AKTA EPISKOPATU POLSKI

34. List Biskupów Polski z okazji tysiąclecia chrztu Rusi . . . 230
35. List pasterski Episkopatu Polski z okazji 10-lecia pontyfikatu Papieża Jana Pawła II i beatyfikacji sługi Bożego O. Honorata Koźmińskiego 233
36. Biskupi Polscy do braci w kapłaństwie, do członków instytutów życia konsekrowanego oraz do wszystkich wiernych świeckich z okazji przygotowań do II Synodu Plenarnego w związku z 1000-leciem męczeńskiej śmierci świętego Wojciecha . . 237
37. List Episkopatu Polski na uroczystość MB Jasnogórskiej . . 240
38. Słowo Biskupów diecezji polskich do duchowieństwa, wiernych i wszystkich ludzi dobrej woli w Ojczyźnie 243
39. List pasterski Episkopatu Polski na 70-lecie odzyskania przez Polskę Niepodległości 245
40 Komisja Episkopatu Polski d/s Duszpasterstwa Ludzi Pracy:
— Zaproszenie wszystkich Ludzi Pracy na IV ogólnopolską pielgrzymkę stanową na Jasną Górę 248
— Program IV ogólnopolskiej pielgrzymki Ludzi Pracy na Jasną Górę 17 i 18 września 1988 roku 249

III. AKTA METROPOLITY WROCŁAWSKIEGO

41. Wezwanie Kardynała Metropolity Wrocławskiego do wstrzymania się od napojów alkoholowych w miesiącu sierpniu 1988 r. 251
42. Odezwa do młodzieży na rozpoczęcie nowego roku szkolnego i katechetycznego 1988/89 252
43. Zaproszenie duchowieństwa i wiernych miasta Wrocławia na spotkanie z J. Em. Prymasem Polski w katedrze wrocławskiej 255

44. Kardynał Metropolita Wrocławski zaprasza duchowieństwo i wiernych Archidiecezji Wrocławskiej na uroczystości ku czci świętej Jadwigi 256
45. Słowo Metropolity Wrocławskiego do duchowieństwa i wiernych o ustanowieniu przez Ojca Świętego Jana Pawła II nowego biskupa dla Archidiecezji Wrocławskiej 258
46. Dekret o reorganizacji dekanatu Kamienna Góra 260
47. Dekret o reorganizacji dekanatu Lubań Śląski 261
48. Dekret o reorganizacji dekanatu Oława 262
49. Dekret erekcyjny parafii p.w. św. Cyryla i Metodego w Bolesławcu 263
50. Dekret erekcyjny parafii p.w. Matki Bożej Królowej Polski w Brzegu Dolnym 264
51. Dekret erekcyjny parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czernicy Wrocławskiej 266
52. Dekret erekcyjny parafii p.w. Królowej Różańca św. w Dzierżoniowie 268
53. Dekret erekcyjny parafii p.w. Maksymiliana Kolbe w Krośnicach 269
54. Dekret erekcyjny parafii p.w. św. Maksymiliana Kolbe w Lubaniu-Księginkach 271
55. Dekret erekcyjny parafii p.w. Miłosierdzia Bożego w Oławie . 273
56. Dekret erekcyjny parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Smarchowicach Wielkich 274
57. Dekret erekcyjny parafii p.w. Matki Bożej Bolesnej w Strudze 276
VI. ZARZĄDZENIA I KOMUNIKATY KURII
58. Rejonowe Dni Skupienia dla duchowieństwa i świeckich pracowników katechezy: 19--22 września 1988 r. 278
59. Dzień skupienia dla księży dziekanów Archidiecezji Wrocławskiej: 20 października 1988 r. 278
60. Wizytacje kanoniczne i szafarstwo sakramentem bierzmowania w 1989 r. 276
61. Odznaczenia 281
62. Nominacje 281
63. Neoprezbiterzy 282
64. Zmiany wśród duchowieństwa 283
65. Zmarli kapłani 289
66. Ks. J. Pater: Z działalności Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu w 1987 r. 290
67. Ks. J. Pater: Sprawozdanie z działalności Archiwum Archidiecezjalnego i Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu w 1987 r. . 303
V. Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI
Ks. J. Żytowiecki: IX Pielgrzymka młodzieży do Wambierzyc . . 307

Wydawca: Kuria Arcybiskupia we Wrocławiu
50-328 Wrocław, ul. Katedralna 13/15
Tel. Kurii Arcybiskupiej 22-50-81
Tel. Arcybiskupa Metropolity 22-42-14
Redaktor: Ks. Roman Drozd
Okładkę projektował: Ks. Jan G. Dębski

Zakład Graficzny Poczty i Telekomunikacji, Wrocław, ul. Krasińskiego 5
zam. 1262-88 — 1700 — K-3